

## Slo.ordi.

## Osee La. I

**O**deo. xii. prophetarum. Lxx. talis est: Osee Amos Micheas Jobel Abdias Jonas Naum Abacuk Sophonias Aggenz Zacharias Malachias. Secundum vero hebreos qd et Hieronymus sequitur talis est ordo: Osee Jobel Amos Abdias Jonas Micheas Naum Abacuk Sophonias Aggenz Zacharias Malachias. Hic autem exponit translatio secundum hebreorum veritatem a Hieronymo facta et cōposita. Nomen Regum. x. tribuum. Hieroboam Basa Zimri Ueabb qd et Achaz Joas. Joachaz Hieroboam Tellum Phaceas Osee Nadab Uela Amri Oeias Iehu Joas Zacharias Manahen Phaceas ultimus. Nomen Regum duarum tribuum. Roboam Asa Yoran Uthalia Amasias Joathas Achaz Ammō Joachaz Iechnias qd et Joakim Abia Josaphat Achazias Joas Oeias Achaz Manasses Josias Eliachim Sedeckias.

Incipit liber. xii. prophetarum: et primo Osee.

**T**ercium domini. Hiero. Materia Osee triplex: alia est enī secundum historiam: alia secundum tropologiam: alia secundum allegoriam. loquuntur enim secundum historiam de x. tribibus: qd vocantur Israhel et Ephraim et Ioseph et Samaria et Iacob. propter diversas casas qd ex sequentibus patebunt. In qd iudicatur per increpationem. x. tribus duas tribus in dā et beniam in mandatis dei stabilire. Secundum tropologiam materia sunt heretici scripturae sacrā de prauitatis: in qd intēdit ecclasticis virois propter prauitatem munire. An appareret qd quecumque Osee propter Ephraim loquitur ad personam hereticorum referuntur. secundum allegoriam materia sunt ecclesia et ecclesia sti vii. Prophetauerunt autem eisdē tempib⁹ Osee et Esaias et Tobiel et Amos et Abdias et Jonas et Micheas de captivitate decretib⁹ et destructione illius regni quādam eorum viderunt. Qd incepit a hieroboam filio Nabath usq; ad Osee annis cel. pmansit. Hiero. Osee interpretatus saluator. Factus est autem sermo domini ad prophetam ut prophetam quodammodo inspirando deū ficeret et salvatorem populi sui annunciantem illi verba dei et profendo exempla benevolentiae. Sancti autem ad qd sit sermo domini sunt diei et salvatores per gram cum lit. vnu deo et salvator per natum ram qui per omnes illos p̄figuratus est. Significat qd Osee christi filium eius putei qui de seipso dicit: Hereliquerunt me fonte aquae vnu: et foderunt sibi cisternas que aquas non valent continere. Habet enim puteus aquas viuas de fonte manantes. Cisterne vero exteriores adiucentias quas et refrigerant. b In diebus oīcīe Hiero. Et reges regnabant in populo dei cuius nomen est confessio: sed in Israele qui sibi idola fecerat regnabant hieroboami qd interpretatus erat. et temporalitas vel mora: qd mundus amavit in ipso ipsum amore morari studiū inquietus futuraz. Hiero. Oeias qd et Acharas regnauit in hierusalē sup duas tribus. lxx. annis: cui succedit Israhel annis. xvij. cuius anno regnabat in tribus captiuitate sunt a Salmanasar rege assyriox et aliis chaldeox et in montibus medox locate. Post Achaz regnauit Ezechias filius eius annis. xxix. Unde patet Osee ante captiuitatem prophetasse sub oīcie et Israhel et Iudeam ingruēt sub Achaz luxisse: et pteritatem ppter emendationem iudee retecessisse sub Ezechia rege. Et autem tempore quo oīcīe cepit regnare sup iudeam regnabat. xij. anno post Israhel hieroboam p̄pos posuit cuius Iehu dominus p̄misit: qd usq; ad quartuā solile filij eius regnaret: eo qd interfecisset Iacob et duos impios reges: Yoram regem iudee: et Achab regem Samarie cu. lxx. eius fratrib⁹. Hiero. Osee de tribu isachar fuit os⁹ in bethleem iudee: hic p̄nuncians dedit signum: veniet dominus in terra sicut querens que est in sylo et. Dic in terra sua sepulchra placita quiete dormiunt. Habet autem figura christi qd ex fornicatione gentilium acceptum in corpore suo ecclesiam: prophetauit vero contra decem tribus: panca de iudeabus loquens. Prophetauit autem historialiter iudeos in ultimo tempore ad christum redituros. Certum quoque dicitur dñe resurrections predixit.

Hiero. Mirū videb⁹ secundum historiam: cur vel dñs iussit vel cur prophetā iussus accipe fornicariā paruerit: qd neq; dñs rē turpe p̄cepit: nec prophetā obediēdo peccauit: sed potius fornicariā ad pudicitiam reuocauit: et manēs in bonitate sua de maiestate fecit bonā. Qd autem in eo fit carnalis in deo fit spūalis: qd accipit synagogaz virtus sui immemor: et cum mule dñs gētū fornicantur. Et notandum qd et in b. prophetā et in alijs ita de aduentu xp̄i et de vocatiōe gētū p̄nunciat ut radix historie secundum hoc qd ita sonat penitētū nō defera: sed qd dicunt a prophetā suo tpi. quenāt ne contione cui propter prophetā loquitur nō docere de his qd estimat: sed de incertis et futuris ludere videat. Que ergo mulieres quas Osee accepit. s. gomer meretrice que tres filios peperit: et alia qd. xv. argenteis ducit: et vocat altera referunt ad Israelem et iudeam. Tradūt brevi dñs patres vel aues xl. pp̄linq; prophetarum: quorum nō in principiis illorum pp̄ponuntur: p̄t dñi qd primū ad Osee sū locutus est: et postea ad ceteros: vel ad Osee primū sit hec locutus que sequuntur de fornicariā: postea vero cetera. e Vade sume tibi uxorem. lxx. Tolle tibi uxorem fornicationis et filios fornicationis. Habetur autem sumere fornicariā et sumere filios eius: ut quos illa de fornicatione generat: iste de meretrice generet liberos.

## Rico de lyra

**T**incipit postilla Nicolai de lyra super Osee prophetam. La. I. Erbum domi. Liber iste i. xii. partes diuiditur secundum xii. xij. pp̄base et sunt partes note. Prima autem pars in qd ostine p̄pheteria et Osee dividit in proemium et tractamen qui incipit ibi: Principium loquendi. In p̄emio primo ostine p̄pheteria genus cum dicitur.

La. I  
Sed hoc est: et quasi titulus libri.

Erbum domi. a+

nī qd factū est

a saluatoz. b p̄petui mei. c p̄fortitudi dñi

b Ad oīcīe filium beeri: et fuit iste be

a dñi cōsummatio. b virtus. c imperiū dñi.

ioāthan achaz ezechie regum iudea: et i diebus hieroboam filii joas

d regis isti. Principium loquendi

e a nō ad eū: sed eū ad alios. b p̄petus ad filium.

dōmio in oīcīe. Et dixit dominus

c ad oīcīe Vade sume tibi uxorem. f

ad oīcīe beeri pro regulā qd qd in p̄ncipio altius p̄phete te p̄tis nomē exp̄mit p̄phera fuisse intelligit. sed ostēdis p̄pheticē tēp̄ cū dñi: c In diebus oīcie ioāthan achaz et ezechie regū iuda. sp̄ib⁹ enī istop̄ q̄tuor p̄phete

tanit. d Et in diebus hieroboam filii iudeas. iste enī hieroboaz fuit rex iudei: et nosā hic qd regnauit cu. oīcie rege iudea. xiiij. annis.

e Principium loquendi. Dic incipit tractat et diuidit in duas partesque p̄mo p̄pheta nō solū verbis sed etiā sensibili factis. sed oīcīe simplicib⁹ verbis. ca.

f circa p̄mā partē in qd virtualē cōtinēt illa qd postea sequuntur: p̄siderādū qd sicut dicit ap̄ls ad Ro. xi. Cecitas ex parte p̄tingit in iudea ut plenitudo gētū intraret: et sū oīs iudei saluō fieret. qd implebit circa finē mūdi qd in dei cōvertentē ad xp̄m generalē cōrecta faltitate antichristi: et secundum hoc p̄pheta tria facit. Primo enī denūciat futurā iudeoz execrationē. sed oīcie illuminatiōe. ibi: Et erit tertio iudeoz finalē p̄uerstōne. ca. iij. Tertia adhuc in duas: qd p̄tō tagif iudeoz capitulatas p̄cedēs rpi adūctū. sed oīcīe cecitas in el. adūctū. ibi: Et accipit. Tertia adhuc in duas: qd p̄tō p̄tō capitulatas. ibi: Et abit et accipit gomer. Circa p̄mū dñi. Principium loquendi dñi in oīcīe. l. ad lxx. oīcīe: et dicit expositores alii qui qd dñi locū est p̄tō ad oīcīe qd ad reliquias p̄pheta sequentes: sed b nō videt bñ vex: qd abdias est vnū de sequentib⁹: et tñ sp̄e fuit hō p̄fēc' a tye achab regi iudei: cuius fuit dñphētār secundum doctores hebreacos et latinos: a fine vero vite achab usq; ad principiū regni oīcie sub qd oīcīe cōp̄t̄ p̄pheticār: p̄t̄ dñi in textu fluxerūt cīj. anni: vt p̄tō de facili viderit in. lxx. De qd numerando tempa regū intermediorū: et iō nō est verisimile qd abdias incepit post istū p̄pheta: sed magis aī: p̄pter qd dicit Ra. Ra. qd istud principium loquendi referit ad lxxam sequentē cu. dicitur:

g Vade sume tibi. ita qd istud fuit p̄mū qd dñs locū fuit ad Osee.

h Tolle tibi fornicationis. dicit aliq; qd ista mulier quā duxit p̄pheta in uxore p̄tō erat meretrice publico: et qd uisile esset ea accipere

G C tera

bb s p̄pheta

## Glo.ordi.

## Osee

**G**loria. Terra a dño. Potest ex eo qd nō addis ols terra nō iuda: sed decē trib⁹ intelligi. Homer interpretat summa: t pfecta: debelaim: palata. i. massa caricarū pingui unq̄ in modū laterū figurātes vt diu illese pmaneant calcant atq̄ compingunt q̄ ezechieb̄ c̄ri apposite sunt: vel debelaim voluptas s̄z: pmissus vero salvator ex gente iudeorum eandē gente isrl̄ in fornicatione t voluptate q̄ dale videt fructib⁹: abominatā tubē accipe vxorē: t filii ex ea genitū vocat iegrab̄. i. semen dei in figurā sui carnalis ex ea geniti. b Voca nomē eius. Quātū ad l̄am iegrab̄ ē metro polis in regno. x. tribūn in q̄ occi- sis est naboth: ad quē vindicā- dū suscitatus est iehu qui deleuit achab̄ iegrab̄. Sed q̄ ip̄e t filii ei⁹ post pueri sunt ad idolatriā: regnū q̄z ei⁹ subvertēdū d̄r. Sub cui⁹ pnepote hieroboaz cepl̄. p̄phber osee quo hieroboam mor- tuo filius eius q̄charias successit qnē sexto mēse imperij sui occidit sellā d̄ alia stirpe genit⁹: statimq̄ reges assyrii ceperū ruben t gad t dimidiā tribū manasse que erat trās iordanē: deinde neptaliz ad extremū oēs reliq̄s trib⁹: fenerunt q̄ a q̄charia pnepote iehu vlos ad osee sub quo oēs trib⁹ captiuā- tur anni. xlir. Typus autē seminis dei t vltio sanguinis ei⁹ referit ad dñi passionē: ppter quā t domus iuda t regnū tot⁹ isrl̄ d̄ subver- tendū. Voca nomē tē. Idē va- let ac si dirisset: voca nomē ei⁹ na- both cui⁹ sanguis erat vindican- dus: s̄ naboth designat noīe loci in quo sanguis eius effusus est vt ibidē significet vindicandus: q̄si dixisset: voca iegrab̄: t b̄ in fi- gura xp̄i cui⁹ sanguis p̄tra cruci- fixores t irrōres erat vindican- dus. Hiero. Iegrab̄ est metro polis in regno samarie: iūta qua sunt capi latissimi et vallis vāsta plus q̄. x. milib⁹ tēdīc p̄ssum. In hac cōmīso p̄lio ab assyriis ce- sua est isrl̄. i. x. trib⁹ q̄ dicitur sunt ephraim p̄p̄ hieroboam de ephraim gētū q̄ p̄p̄ fecit scismā i p̄lo. dictū t ioseph q̄ t ioseph p̄p̄ ephraim. dicūtur t samaria: q̄ t ip̄a altera metropolitā fuit. x. tribūn q̄ postea ab augusto dicta est au- gusta. i. sebaste in q̄ osa ioh̄is baptiste p̄dita s̄. Post di- visionē x. x. tribūn a duab⁹. ppter maximā multitudinē q̄ hieroboā secura ē pristinū nomē isrl̄ remāsit in x. tribū- bus: t ppter tribūn iuda q̄ regnauit i hierolū due trib⁹ di- cūnt iuda. c Sug domū iehu. Haymo. Iehu sup̄ quē sanguis naboth fusus in iegrab̄ d̄ visitari: significat iu- deos a q̄b⁹ sanguis xp̄i req̄rit: q̄n a romanis occisi t per eōtū mūdū sunt captiuitati. In oib⁹ p̄p̄is p. x. tribus signifianē heretici q̄n̄ maria multitudine: sed p̄cipue in Osee due trib⁹ in q̄b⁹ est rex de dauid ad eccl̄ia p̄sonā re- feritur. Tercius g. i. fortitudo heretico p̄de q̄b⁹ dicit. Sūt ephrem m. a. p̄uersi sunt in die belli. Confringit in valle seminis dei. i. xp̄i: de q̄ hūlia t terrena senserūt: Quia p̄ nō indicat quem: sed om̄e iudicium dedit filio. d Voca nomē ei⁹ absq̄. Allego. Qui ppter sanguinē seminis dei vocant absq̄ misericordia iudei sunt q̄ dixerūt: Sanguis ei⁹ sup̄ nos t s. f. n. dom⁹ aut iuda. i. q̄ de iudeis p̄feli sunt xp̄m nō in fortitudine exercit⁹ sed euāglica p̄dicatiōe sal- vantur: in credulitā de edē ip̄lo p̄p̄era p̄ romanos seru- ente dānat. d̄ in isrl̄ t iuda s̄m historiā d̄ ad hereti cox p̄ciliabula: t ad eccl̄iam referit: q̄ illis absq̄ misericordia relictis t regno p̄uatis eccl̄ia dei virtute superat. e At do. iu. Hiero. Qui. x. trib⁹ captiuate sunt ab assyriis iudas saluatur de mānū sennacherib⁹: nō hūana d̄tute s̄ solo dei robore qui misit angelum suū t percussit vna nocte de ex- c̄rcitu

## La. I

## Nico. Delyra

Appheta tū se humiliavit in b̄ volēs deo obediens: sicut Esaias q̄ uis esset de genere regio: iuit tū nudus t discalciatus vt obediens deo Esaias. xl. Dicit tū Hiero. in plogo q̄ hec mulier nō fuit fornicatio corpis sed fornicatioē mētis: q̄ erat idolatra t genitilis: t b̄ videst veri⁹: q̄ p̄ hoc signū magis r̄ndebat signato. i. ido- latrationi p̄p̄li future q̄ p̄ b̄ significabat: s̄m q̄ postea subdit: Quia fornicās fornicabitur terra a dño. a Et fac tibi filiū os fornicationū. In hebreo habetur sic: Accipe tibi uxorem fornicationū t filios fornicationum. i. accipe cuz matre filios quos ante habuit ita q̄ accepit matrē in uxore: t filios ei⁹ adoptauit: filii enī q̄s genuit in ea postea fuit eius uxor nō po- terant dici filii fornicationū fornicatione corporali q̄ legitimi erāt: nec fornicatiōe idolatrie: q̄ p̄p̄ha nō p̄misserit: Ideo q̄ d̄r in translatiōe n̄ka: Fac filios fornicatiōnū: sic est exponēdū: Filios fornicatiōnū fac tuos p̄ adoptionē. b Quia for- nicans fornicabili terra. t decē tribūn t d̄uārū. c Adio. p̄ idolatriā q̄ est spi- ritualis fornicatio. t d̄r: fornicās forni- cabit: reduplicando: ad denotandū mul- tiplicationē idolatrie que facta fuit illo tpe invicta p̄te terre: ppter q̄d regnū de- cē tribūn p̄to fuit captiuitati sub oīce. iij. Reg. xvij. t postea regnū d̄uārū tribū- um sub sedechia. iij. Reg. vlt. et sic p̄t q̄ in hac parte ponitur captiuitatis rō. i. idolatrie multiplicatio. d Et abiit. b p̄r ponit decē tribūn captiuitati que fu- it p̄mā: postea subdefē de captiuitati dua- rū tribūn q̄ fuit sedē. Hece tū prima pars diuiditur in duas: q̄ p̄mo ponitur capitulatas. sedē ei⁹ diuturnitas. ibi: Et conce- pit. Circa p̄mū d̄r: Et abiit: prompte deo obediens. e Et accepit gomer. nomen est mulier: quā accepit in uxore. f Si liā debelaim. una dictio est debelaim ita q̄ de nō est hic p̄positio vt allī dicunt: ē nomē p̄p̄i p̄ris hūi⁹ mulier: v̄l loci v̄- de fuit nata: sicut frequēter i scriptura di- cuntur filie hierolū mulieres inde natae. g Et concepit de p̄p̄era. h Voca nomē ei⁹ iegrab̄: q̄ captiuationē regnū decē tribūn p̄ p̄mū volebat significare: eo q̄ iegrab̄ erat ciuitas regia: q̄ tamē ista p̄nitio incepit a q̄charia abnēpote iehu: iō subdit: i Et visitabo. i. puniā seu vindicabo. k San- guinē iegrab̄. i. sanguinē inoxiū effusus i iegrab̄: q̄d exponunt aliqui de sanguine naboth ibi effuso: vt b̄. iij. Reg. xij. sed huic dicto obuiat q̄d subditur: i Super domū iehu. q̄d dom⁹ eius nō fuit punita: ppter sanguinē naboth sed magis exaltata: eo q̄ iehu in vindictam sanguinis naboth deleuit domū achab̄: ppter q̄d t ppter occisionē sacerdoti baal dñs dixit ad euz. iij. Reg. x. Quia studiose egisti quod rectū erat t placebat in oculis meis: t om̄a que erat in corde meo fecisti cōtra domū achab̄: filii nū vlos ad quartā generationē sedebit sup̄ thronū israel: s q̄ iehu postea fecit malum corā dño: vt ibidē habetur t filii eius post eum: id eo istud malū dicitur hic sanguis iegrab̄: t q̄ isti vel cox aliq̄ inno- centes occiderūt: t illud dicitur hic vindicari sup̄ domū iehu q̄d fuit inpletū in q̄charia ei⁹ abnēpote: vt b̄. iij. Reg. xv. t extinc- multū fuit afflictio regnū israel quoq̄s fuit captiuitati p̄ reges as- syriorū. l. theglatphalassar t salmanasar. ideo sequitur: m Et quicquid faciat regnū domus israel: osee eius rege captiuitati. n Et i illa die. i. i illo tpe. o Conterā arcū israel. q̄tū debel- lati fuerūt ab assyriis. p Et cōcepit. hic s̄r dicitur captiui- tatis diuturnitas p̄ nomē filie natae cu d̄r: q Voca nomē eius absq̄ misericordia: iō subditur: r Quid uia nō addā ultra misere- ri domū israel. ultra differēdō ei⁹ captiuitatē. s Quia nō obliuo- ne obliuiscar eoꝝ. dimittēdo in captiuitate: sicut dimittitur res da- ta obliuiscit: vñ etiā s̄m hebreos illa captiuitas nō est adhuc reno- cata. t Et domū iuda misereb̄. ei⁹ captiuitatē differēdo: q̄ p̄p̄ merita ezechie q̄ regūt tpe osee p̄p̄la iuda fuit saluātē de ma- nib⁹ sennacherib⁹ miraculo: iō subdit: v Et saluabo eos in dño deo suo. i. in virtute dñi q̄ misit angeluz t interficit in castris assyriorum. d̄ffry. millia bellatorū. iij. Reg. xix. ideo subditur: Et nos

## Glo. ordi.

## Osee

## La. II

## Additio

*Gloria. dxxxv. militia. a Et ablacta. Piero. Qui vocabat semen dei versus in feminā: r. ppter imbecillitatē viriū offensamq; sed ducit in captiuitatē dei misericordiā nō habebat nō ablactar; sed ablactata dī: qz iā robur virti amiserat. Haymo. Qui nō ablactata nō vītū lacte mīris: sed alienis sustentat aliis mēns. Sic isrl'a dño. pfect' & captiuina lū comedēs idolothita: nec iā vītū lacte legis q; viuebat in terra sua. En sic imisericordiā dī: ablactata vt nec legi supīcē intelligat. b Nō posse ad eos pōt referri q; tūc tūpī ab assyriis sī captiuitati: r. mapine ad eos q; post adūctū xpī ipsū xpī negādo & occidēdo p̄diderit locū & gentiū: r. dicuntur nō p̄l's dei sed filiū diabolū: q; nō h̄z filiū nec h̄z patres. Pōt & ad hereticos referri q; deo male sentiētes ab eo repelluntur: ne sit dī p̄s hereditatē eoz. La. II*

*Erit nū. Nec iudei vel tunc p̄ assyrios vel nūc p̄ romanos sunt captiuitati: r. h̄z sītū innumerabiles ad utilitatē credētiū modo referunt: r. vt in extremo irret plenitudo ex eis.*

*Et erit*

## Vico. de Lyra

*a Et nō saluabo eos in arcu r̄c. r̄c. nō solū miseritū fuit domini regni iudei captiuitatē differēdo vīz ad tūps secedētis: s̄ etiā inducēta relaxādo inspirādo. Cyro regi dare licētiā populo redēdit: vt h̄z Edre. i. q. Et ablactauit. i. la lacte amoūt: r̄c p̄ hoc designat & oīs p̄solatio eset regno israel subtrahēda. c Et p̄ce. Postq; egit de captiuitate regni isrl' q; p̄ces sit xpī adūctū. hic in adūctū xpī describit̄ cecitas iudeorū: r̄c h̄p nomē filii nati cū dī: d Voca nomē ei' nō p̄l's me'. q; negauerūt lpm ante pilatū dicentes: Nō habemus regem nisi celare: r̄c p̄prie feti lū nī p̄l's ei': fīm q; pdixerat Pañ. ix. Nō hebdomades sexaginta dies occidēt xp̄s: r̄c non erit ei' p̄l's q; enī negatur' est: r̄c de ill' dī hic: Quia vos nī po. me'. at Verbi dñi qd̄ facti est La. I*

*Moraliter. ad Osee r̄c. Seq̄t: Et dixit dñs ad Osee: Vade sume tibi vīzōrē fornicariā & fac tibi filios fornicationū. Per osee, p̄pheta q; de mandato dñi accepit vīzōrē genitilem & tūpī filios adoptauit: significat h̄o bonus & littera' q; de voluntate dñi suscepit ecclesiā regendā secularē vel religiō san morib; tū deformata & eā cū adiutorio dei i morib; reformat: & eius filios morib; deformatos p̄ sanā doctrinā in filios adoptat. Enī subdit: dī At abiūt & accepit gomer. q; interptāt̄ fouea: r̄c fouea latronū est ecclia morib; deformata: scit dī Matth. xix. & Job. ii. b Voca no. ei' iegrahel r̄c. Sedetur. q. Voca nomē ei' absq; misericordia. fini literale sensum p̄ ista noīa significavit p̄pba punitionē decē tribuūz in idolatria obstinatōrō. Et p̄ h̄ significat & bonus p̄lat̄ seu p̄dicator q; p̄ p̄bam intelligit̄ sicut penitētib; deb̄z dei misericordiā ondere: sic etiā obstinat̄ eius leucrāt̄e in obstinatōrō punitiōe: qui qd̄ seueritas tripl̄r̄ ondit. Primo in diectione eoz de regno celesti: qd̄ nota cū dī: Et qd̄ secer faciam regnū dom' israel. i. videntiū dñi ab obstinatis: qz iā sunt ab illo electi in p̄scientia dei. H̄cō in elongatione diuine misericordie ab eis q; fit in morte corporali: qz tūc cessat tūps merēdi. & hoc nota cū dī: Voca nomē ei' absq; misericordia r̄c. Tertio in platione sine finali iudicii: qn̄ dicit̄ eis illud Matth. xxv. Itē maledicti in ignē eternū r̄c. r̄c. qz nota cū dī: Voca nomē ei' nō p̄l's me' r̄c. qz tūc similiū erūt a dei p̄plo separati. Per h̄ aut qd̄ interponit: t̄c. At domū iuda miserebor. significatur & vere penitētēs dei misericordiā cōsequēt̄eo & iuda confitens interpretatur.*

*In ca. primo Osee vīb; dicitur in postilla: Et fuit iste beeri p̄pheta sicut & filius r̄c.*

*Additio. i. At dictū fuit in additione sup h̄iereis thalmodicū repāt̄atur & q; nomē p̄plo alicui p̄pheta exp̄mitur in principio p̄pheta filiū: p̄t etiā intelligit̄ fuisse p̄pheta tūc h̄o dictū reputat̄ vt regula apud eos: sed tanq; dictū qd̄ eadē facilitat̄ p̄tenit̄ q; approbab̄: cū nullū fundamētū habeat in sacra scriptura nec etiā in rōne: nā manifestū est q; dī.*

*est q; dī indifferēt̄ dat donū. p̄pheta cui vult etiā si nō sit filius p̄pheta. Tē ad nostrā cruditionē nō videf p̄tinere nosse an beeri p̄t osee fuerit p̄pheta vel nō: cū p̄pheta beeri nō inueniat̄. Si enī p̄pheta beeri inueniret̄: oportet nos cognoscere & esset p̄pheta vt ei' p̄phaz recipem̄: h̄z cū talis p̄phaz nō inuenitur: curiosū videf magis q; vīle le scire ipm fuisse p̄pheta vel nō. Idē dicendiū ab alijs patrib; p̄pheterum quoy noīa in p̄phetijs filiōz exp̄mūtur: q; qd̄ noīat̄ patrū vt dicūt̄ quidā hebreoz expositores sit: eo q; tales p̄res erāt suis tūpībus famosi: qua rōne etiā noīant̄ in aliqb; p̄phetijs nō solū p̄res sed etiā aui & paui: vt de cā charia & alijs.*

*In codē ca. vīb; dī i postilla: In die bus hieroboam filiū loas.*

*Additio. ii. Si qd̄ q̄re in p̄pheta A, sāte q; p̄pheta q̄nt̄ tūpībus q̄ttor re, gum iudei h̄c noīat̄ x̄z nō noīatur h̄c roboā q; regūt̄ cū oīa rege iuda. tūj. antīs ut dī i postilla: r̄t̄ noīat̄ h̄z i p̄mio Osec. Quid ad h̄ dicēdū sit h̄r in addititōe p̄ma sup̄ primū ca. Esiae.*

*In eodem ca. vīb; dicitur in postilla: Vōrem fornicacionē.*

*H̄cō translationē ionathei. s. chat, dāteū illud qd̄ dicit̄: Sume tibi vīo rem fornicacionē: Et abiūt & accepit gomer filiā debelaim & concepit r̄c. similiter & illud qd̄ infra. iij. ca. dicitur: Adhuc vade & diligē mulier tuā dilecam amico r̄c. totū intelligit̄ in visio, ne p̄phētēca factū: nō autē in re: qd̄ licet dentet a cōmuni exposiōne doctoz nōstroz & etiā hebreoz: p̄t̄ tū aliquā partē veritatis h̄re. Primo ex hoc q; accepit mulierē fornicariā mentis aut corporis: dato q; postq; eā accepit p̄pheta neutro modo eset fornicariā: tū adhuc h̄t̄ speciē mali: qd̄ dñs nō p̄cipet facere p̄sēt̄im. p̄phētē: cui' vīla ced̄eret alijs in exemplū. Itē istud factū nullo modo correspōndet rei figurāte. Illa enī gomer erat fornicariā tūmō anteq; eā accepit p̄phaz post acceptiōne eoz vīzō legit̄ia & casta p̄gali castitate fīm coēm ex positionē: sed p̄stat q; regnū isrl' & etiā regnū iudee postq; deo fuerūt̄ p̄lūcta p̄ leḡ acceptanceē fornicata sūt a deo: fīm autē ex positionē chaldaicā. p̄phaz accepit illā fornicariā & fēc̄ filios fornicationū: qd̄ p̄prie corſidet̄ rei figurāt̄: qz h̄z istā expositōez h̄z solū fuit fīm vīsionē. p̄phētē: tū regūt̄: tū nullū rōne h̄z p̄t̄ vīl̄ mali exēpli. Itē exponit̄ aliq; illū qd̄ h̄z H̄s. xv. Sume tibi vacca triēnē & arrietē triū āndōrē. qd̄ totū fuit factū i vīsionē. p̄phētē: qd̄ sat̄ sufficiebat ad certificatōez abrae de his q; ibidē p̄t̄nēt̄: iā ei modicū an de h̄o dīrerat: Credidit abraā deo & reputat̄ est ei ad iusticiā: r̄c sic vīderet q; ia nō op̄orebat ondēre si bīsigna vīsibilia ad credēndū: cūmū simile p̄t̄ dici in p̄posito.*

*Replica. sūl. dīcentē q; p̄prie p̄phētē in exordijs noīat̄ fuerint etiā p̄phētē fīm regulā hebreoz: de h̄ vide corētōrō circa p̄mū ca. h̄iere. etiā circa idē ca. Burg. vt iūnahel manū mouet̄ oīa oēs: nūmirū q; oīa oīa mouēant̄. Dicit̄ ei illū p̄ssū: Accipe fornicariā r̄c. nō debere intelligi fīm r̄t̄ sī fīm p̄phētē vīsionē nō realē: q; h̄z speciē mali quā dī p̄cipet vt p̄phaz cederet̄ alijs in malis exēpli. h̄z̄ corſidet̄ vīt̄ sī toto p̄cedat̄ i typō: lā n̄ ē typ̄ h̄z̄ itas. corſidet̄ aut̄ fīm materiā fornicariē vt terra fornicariā sit figurata sed nō op̄oret̄ si fornicariā sumpta in mīlōnū fuit emēdata: q; igit̄ isrl' figurat̄ debuit esse emēdatū. Et dīcūt̄ legitimū filiū: filiū fornicatio, nū a dēnōtationē matris qn̄ posita fuit in exemplo figurali. Quia tūc deus etiā synagogam recipet in vīzō legitimā si auferret fornicatiōes suas a fa. ei' r̄c. put̄ etiā Bur. expōit.*

*H̄terit. H̄ic incipit fīdm ca. fīm hebreos in q; post La. II. exēcātōnē indeox ponit̄ illuminatio gētū. Circa qd̄ setēndū q; ideo hic incipit nouū ca. ad denotandū & hic incipit alia sīna a p̄cedenti: r̄c diuidit̄ in duas partes: qz p̄mō dēc̄ribet̄ gentilitatē vocatio. sedō vocate p̄solatio. ibi: Propter h̄. Dīa i duas: qz p̄mō ponit̄ dicta vocatio. sedō iterponit̄ regni iudee captiuitati. ibi: Judgeate. Scēdū etiā q; gētēles b b 4 cōversi*

## Glo.ordi.

**a** Et erit in loco. Haymo. In gentib⁹: qz in oib⁹ gē  
tib⁹ mō dicunt iudei nō serui dei sed diaboli: s; qn cre  
dēnt p̄dicantib⁹ belia t̄ enoch ab oib⁹ filij vocabunt  
dei. **b** Et loc⁹ hierosim vbi lōgo tpe iudei colentes idola  
dicebant nō pp̄ls dei: sed tpe incarnationis xp̄i aplis  
alijsg fidellib⁹ inde assump⁹  
dāf p̄s eis filios dei fieri.

**b** **a** Et co. fi. iu. Haymo. Her  
iudā signan̄t due trib⁹ illi cō  
tuncte. s. beniamin et trib⁹ sa  
cerdotalis. i. leuitica. p. isrl de  
cē alie. **b** Pe vero incarnationis  
xp̄i t̄ de duab⁹ t̄ de de  
cem trib⁹ q̄ reuersi erant de  
captiuitate morabāt iudea:  
de q̄bus multi crediderunt in  
christū. **c** Et q̄ israel gētiles:  
q̄ iudā iudei creditur signa  
tur. **d** Et israel heretic⁹: p̄ in  
dam catholic⁹ viri q̄ oīs po  
nent xp̄m sibi caput t̄ ascēdēt  
de terrenis sensib⁹: t̄ būilitate  
lē occidētis ad sp̄ualē intelli  
gentiā: q̄ magnus dies legra  
hel: qz t̄p̄ ab incarnatione do  
mini v̄sq̄ ad finē sc̄lē magne  
est claritas vbi remissio p̄cō  
rū daf: t̄ adit⁹ regni celorum  
aperit. **e** Dicite fratrib⁹.  
Hiero. Quia tanta claritas ē  
in die christi t̄ efficacia homi  
nes de tribu iuda nō desperēt  
de salute. **f** tribuū: sed verbo  
t̄ votō litteri: ad penitentiā  
puocent: qz frater appellat  
ex eo q̄ d̄ropulus me⁹: t̄ so  
ror ex eo q̄ d̄: misericordia cō  
secuta. **g** Hōt hoc t̄ ad oēs cre  
dentes referri: ita vos qui in  
christū credit⁹ tā iudei gē  
tiles dicite fract⁹ ramis. i. po  
pulo priori q̄ abiecit⁹ est: pp̄ls  
meus: qz frater tu⁹ est: t̄ mis  
ericordia p̄secuta: qz soror tua  
est. **h** Cū enī plenitudo gētū in  
trauerit rūc oīs isrl salu⁹ fiet.  
Hoc dicit ne de heretic⁹ pens  
tus desperem⁹. **i** Judica  
te matrem. Haymo. Ostendite  
synagoge q̄d ip̄a q̄ abiecit me  
la nō est v̄or legitima: t̄ ego abhēlam eam ne sim v̄r  
eins. **j** Hec vt ea mībi possim gl̄ugere q̄ sum vir aīe pe  
nitentia saltē post aduentū mēn in carne de imūdicia et  
fornicatione quā cū idolis exercuit. Remoueat ḡ cul  
tura idolorū ab amore t̄ p̄fia sua: qz multorum pate  
bat libidini deos omniū gentiū colens: auferat etiā  
adulteria de medio vberum suorum: ne forte expoliē eam nu  
dam: et statuam eaz fm diem nā  
tiuitatis suę. **k** Et pōnā eam quasi  
v̄ocis occis⁹

## Osee La. II

## Nico. de lyra

conuersi ad fidē xp̄i nose isrl nō lāk: sicut fuit declaratū **a** Isa. pl. 17. si  
per illud: **b** Iste dicit: dñe ego sum: t̄ tile inuocabit in noīe iacob: t̄ hic  
scribet manū sua dno: t̄ in noīe isrl assimilabit: id d̄ hic: **c** Et erit nū. si. is  
rael. q̄si ha. maris. i. in multitudine maria: sicut videm⁹ ip̄letū in pueris  
ne gentiū. **a** Et erit in loco. hāc auctoritate allegat apls ad Ro.  
ix. dictā ad l̄faz de questione getiū: apter q̄d er  
ponētes hāc p̄tē aliter vident ab eo discorda  
re: ppter q̄d sicut diri a p̄ncipio intelligis de il  
lumiatiōne gentiū. dicit igis: **d** Et erit in loco. i. in  
orbē vnuerso vbi habitat gētiles. **e** Vbi  
dices eis. nō pp̄ls meus vos: qz v̄sq̄ ad aduen  
tū xp̄i fuerūt idolatrie dediti. **f** Dicet eis  
filii dei vniūtis. p̄ susceptionem fidei: fm q̄d  
Ro. 1. **g** Quorū aut̄ receptorē eū: dedit eis po  
testatē filios dei fieri his q̄ creditūt in nose ei⁹.  
**h** Et q̄ pueris sunt p̄ p̄dicationē apls ⁊ aliorū  
discipulōx qui fuerūt in dei ita q̄ ex iudeis et  
gentiū facta ē vna ecclia. **i** Subdit: **d** Et  
gregabūt filii iuda. i. apli alijq̄ discipulū  
tione iudei. **e** Et filii isrl. i. gētiles cōveris  
q̄ sic noīank: vt p̄dictū est. **f** Pariter. i. in  
vna ecclia. **g** Et ponēt sibimet. i. vñamī  
ter p̄stebun. **h** Caput vñū. s. p̄m. **i** Et  
ascēdēt de terra. i. multiplicabūt fideles p̄ or  
bē: sicut illa q̄ pullulat d̄ terra: vñt de magna  
multitudine pp̄li p̄uentis ad inuicē d̄ vulgari  
pars ista de pp̄lo redeūt de babylone v̄ vo  
lūt aliq̄ diceret q̄ ille pp̄ls redit in hierosim. **j**  
dred. i. t̄ nō in tegrahel: qz samariā t̄ alias ciu  
tates p̄inquis dēcē tribuū de qb̄ erat tegrah  
bel tenebat gētiles ibi adducit de assyriis: re  
br. iii. Reg. xviii. t. i. Esdr. iii. t̄ qz sic dicit  
est p̄ fideles de natiōne iudeoz: facta est p̄ma cō  
uersio gentiliū: ideo alloquit̄ eos dhs dices:  
**k** Dicite. vos apli ⁊ alij fideles de iudeis.  
**m** Fratrib⁹ vñis. i. cōversis de gentiliū qui  
facti sūt frēs vñi p̄ susceptionē fidei. **n** Po  
pulus meus. i. q̄ sunt pp̄ls meus sicut et vos:  
sicut dicit apls ad Ro. ii. Nō et distinctio iudei t̄ greci. nā idem dīs omniū t̄. o. Iso  
rozi vestre. i. gentilitati cōverse. p. Dic  
teriam consecuta. cum enim esset ab antiq̄  
idolatrie dedita: iam p̄ misericordiam dei me  
ram t̄ non p̄ merita patrū vocata est ad fidez:  
sicut iudei p̄ merita abrae ⁊ aliorum sanctorū  
antiquos. **q** Judicate. Hic dēnunciat captiuitas duarum tribu  
um queis. fuerat omīsa: co q̄ captiuationē decent tribuum que sum  
israel fm carpēt in inglebatur vocatio seu illuminatio gentium q̄ sum  
israel fm spiritū. **r** Et dividitur in duas partes: qz primo dēnunciat  
captiuitas sōne culpe. secundo ratione ignorantie. **s** **t** Et hec neficiū.  
Circa p̄lmū alijq̄ iustos qui erant in regno iuda: vt Hieremias:  
Baruch t̄ alijb⁹ dicens: **u** Judicate matrem vestrā. i. hierusalem q̄ erat  
metropolis in regno: t̄ sic erat mater altiarum ciuitatum t̄ ton⁹ popu  
li: sic. **v** Reg. dicitur de abela: **w** Cur queris subuertere matrem ciuit  
atum in israel. **x** Judicate. Id est ex malitia eius perpendit.  
**y** Quoniam ip̄a non v̄or mea. t̄ hoc propter idolatriam per quoz  
a me recessit: t̄ maxime tempore manasse qui idola posuit in templo do  
mini. **z** Et ego non vir eius: quia vir t̄ v̄or correlative dicitur  
t̄ video remoto vno remoueret reliquum. **aa** Auferat fornicationē  
suas. t̄. idolatrias. **bb** A facie sua. ita q̄ ad eas amplius non atten  
dat: sed magis retro dorsum projicit. **cc** Adulteria sua de me  
dio vberum suorum. loquitur de hierusalem p̄ modū meretricis que  
inter vbera sua ponit fragrantia aliqua. vt magis placeat adultero;  
sic habitatores hierusalem offerebant idolis fragrans thymiana.  
**dd** Ne forte expoliēt eam nudam. per chaldeos qui ciuitates posse  
spoliauerunt omnibus bonis: t̄ dicitur hic forte: nō ppter alijq̄ dū  
bium existens in deo respectu futuroz que sunt sibi certissima: sed ad  
denotandum libertatem arbitrii: per quam si pfecte peniteret: de par  
ceret de pena. **ee** Et statuam eam fm diem nativitatis sue. id est in  
magna confusione t̄ vilitate: fm q̄ dicitur Ezech. vii. In die oris  
tui non est precilius vmbilicus tuus: t̄ in aqua nō es lota: t̄ sequitur:  
Prolecta es sup faciem terre in abiectione. **ff** Et ponam eam q̄ quasi  
solitudinem. destrictis muris t̄ combustis edificis. **gg** Statuā

## Glo.ordi.

## Osee Ca. II

## Nico.de lyra

Sed nunc filii cum patribus captiuabuntur: et extra terram nativitatis morientur: quia sunt filii. f. quia geniti sunt in cultura idolorum. qualem fidem habebant patres talem tradebant filiis. Unde sequitur: Quia fornicata est mater eorum. Vipera vipers generabat. Que a deo impudens facta est ut gloria querat in scelere dicens: Adam post amatores meos qui dant necessaria ad victimum et vestitum. Doc dixerunt inde dum colerent deos gentium qui dona que a deo habebant a demonibus haberent. Potest etiam res ferri ad eos qui dei filium negantes auctorem seditionis elegerint. Ideo confusi sunt ut non solum se super nos super filios nostros. Potest referri ad hereticos qui dicunt mater: quia generant alios in errore qui cum suis sequacibus confunduntur: quando in errore deprehenduntur: quia proponuerunt sequaria dogmata heres. a Qui dant panes. Hiero. Danis hereticorum: lucius perpetuus aqua nostra doctrina qua etiam bapticatos suffocant. lana et linum simulata sanctitas et mundicia: quia veniunt in vestimentis ouium. oleum adulatio. Unde dicitur: Oleum peccatoris non impinguat caput meum. Pons sacra scriptura quam illi peruerterunt. b Propter hoc. At spinas punctione dolorum per murum obstatum. Quis ergo. i. actiones tuas duri la boibus implicabo: et ponam obstatum ne ad hoc quod vis puentias. Et semitas suas. Prope prophete de alia ad aliam subito transit plonam ut ab imitacione istius auditores deterreat. c At seque amatores suos. Proutdedita dei sepe subtrahit nobis quod cupimus: insup et affligit ut sic ad eum redire cogatur. Unde in libro Iudicii filii israel sepe pressi malis ad dominum clamant qui suscitat eis saluatorum. Sequuntur etiam hereticos amatores: a quibus sepe derelicti ad sinum matris ecclesie reuertuntur: quia flagella per omnia erudiant israel. d At hec nesciuit. Haymo Ad hoc respicit qd. S. dixerat quod populus Israel temporalia que a deo accepit idolis deputabat: et quia nesciuit deum esse auctorem horum ex illo auro et argento fecit sibi baal idolum sidoniorum. Mystice per vinum leticia spiritualis signatur: quam non in hoc seculo sed in deo habere debuerunt. per frumentum lezqua paci debuerunt. per oleum sensus illuminatio. per argumentum nitor eloquij. per aurum preceptum dilectionis dei et proximi. In quibus omnibus non deum sed demones venerabantur. Oleum quod illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. Hec omnia quia potius ad idolatriam quam ad culturam dei referebant: decepti et alios decipientes. Ideo hec omnia deus auferit eis: ut qui non senserunt ex copia: sentiant ex inopia. e Que fecerunt baal. Hiero. Baal singulari numero. baalim plurali masculino genere: eadem idola nominant. Ubique enim in fine hebraicis finis im syllabam legimus numeri pluralis est masculini generis: ut cherubim seraphim. Abi autem oth legit numeri pluralis est in feminino genere ut sabaoth quod inter praef militia exercitu datur. Quia vero baal in multis locis colebat: id baalim pluralis enuntiat. Baal inter prae superior: quod superiora dogmata putant se habere quam ecclesia vel deo: quod in falsa opinione scita deuotar. f Liberabo la. me. Cum ipsis sunt huius diabolus: sub illa fultute tenet lanaz: linum: sed liberat deo ne ab iniis deis possideant. g Que operi. Hiero. Ignominia quam oplebat idola ipsorum sunt quod altaria varijs vestib; decorabant. Spualis vestimenta sunt auxiliu dei et custodia angelorum qui auferunt dator deo ab inguis ut reliqui in sua iniqtate tradant diabolo ad efnaz penam. h Et nunc re. Idola quod celebant chaldei amatores et assyrii cum quod iudei deo pacem habuerant. In quod vero oculi stulticia iudeo per reuelat quod capta hierlin et templo subuerso vide rur hostes cherubin imagines et idolum baal et dicebant. Quia iudei si alie gentes idola venerabant per iniqtate sua nobis subjeicuntur. Hiero. Nec iudea historica et allegorice passa est: quod per omnes ab assyriis et chaldeis tandem a romanis inseparabiliter captiuata sollicitates sum ritu suu cu leticia non celebrat: quod oia ab eis ablata in ecclia a fidelibus spiritualiter celebrant. Unde: Auserest a vobis regnum dei et d. g. f. e. Pec referunt ad hereticos: quod doctrinam et scienciam permutantes egredi de ecclia deterunt a deo: quorum turpitudine patet amatoribus quos prius decepti et traditi bestiis. i. diabolis eorum mortibus relinquentur.

a Et statua eaz velut terra invisa. propter multiplicationem serpentum et altaris ferarum ex longa vastatione terre. b Et interficiam eam sita deficiente potu in obsidione. c Et filiorum eius non miserebor: sed partum occident et partim capti uabuntur: et oia ista passa est hierusalem postea per chaldeos. d Quoniam filii fornicationum sunt. i. multe idolatrie sicut viri sanguinum diventur multi sanguinis effusores. Genitius enim pluralis habet virtutem huius duplicitatem singulare. e Adam per amatores meos qui dant panes mihi et vestitum et alia necessaria attribuebat. f Propter hoc ecce ego sepia viam tuam spinis et caldeis obseruantibus hierusalem in circuitu cum gladiis ad interficiendum. g Et secundum spinis et caldeis obseruantibus hierusalem in circuitu cum gladiis ad interficiendum. h Et se. su. non in. i. vias per quas possit effugere. b Et se. am. su. i. desiderabit aduentum egyptiorum qui promiserat ei auctiliu. i. Et non apparet eos. Iqr non fuerunt eis in auxilium: sed magis in nocuendum: k Et dicitur vadat et reuertat se. qd ciuitas hierusalem videns se in arto positam et in punico captionis et destructionis: peperit quod male fecerat coledo idola: et querendo humanum auxilium ex dei dissidentia: sed huius nimis tardus. l. Et hec nesciuit quod ego dedi ei fru. t. hic per denuntias dicta capitulata culpabilis ratione ignorante: quod causat in alia ex peccatorum multiplicatione. s. et qd dicit Hiero. ii. Prececauit illos malitia eorum: et s. hoc dicitur hic. Et hec nesciuit quod ego dedi ei frumentum et vinum et oleum: id est cibum et potum et induitum quod sunt diuitiae naturales. m. Et argentum multiplicandi et aurum: id est diuitias artificiales. magna et cecitas sunt attributae talia idolsurdis et mutis. n. Que fecerunt baal. ei sacrificia offerendo et preciosis ornando. o. Idcirco conuertat et sumat frumentum meum in tem. t. id est anferam ab ea omnia bona ad victimum et vestitum pertinentia. p. Et liberabo lanam meam. de servitate qua seruit idolatria: eorum ignominiam operiendo. q. Et nunc reuelabo stulticiam eius in oculis amatorum eius: id est coram idolis quibus seruiebat: et scientibus egyptiis quibus confederata erat.

Et cor.

Et vir

## *Glo.ordi.*

**Ga** Et corrum pā. Historialiter grandine gelū t aridi-  
tate vt nullā habeat arbozē fructifera. Mysice per vi-  
num leticia cordis: p sicut dulcedo tpalis tocundita  
tis que auferunt ab ingratis quasi a meretrice.

**b** Et ponā eam. Ne habeat arbores pomiferas: sed  
in solitudine redigā qd t pī-  
us ab assyriis et chaldeis et  
tandē a romanis cōpletū est.  
An seqtur: t comedet cā b.a.  
exercit romanox: vel bestia.  
diabolus qd hos comedit tra-  
bendo ad culturā suā p qua  
in eternū exterminant.

**c** Et visitabo. Peruat perso-  
nā meretricis qd vt placeat a-  
matoribus ornari se auro t gē-  
mis: t pulchritudinē quaz na-  
tura nō bz arte ex̄grīt.

**Pro. ii.e** In-  
auris doctrina q aures om̄a-  
tur monile colli p dicatio que  
alijs emittūt hec mīlit an por-  
cos t scribi dedit canibz. iuxta  
illud: Circulus aurei naribz  
suis: multe. p. a fa. Sed t he-  
retici imolant baalim incēsuz  
duz dogmata q qla idola sibi  
inxerūt sequunt. ornant au-  
res qbz verba audiunt t col-  
lū q pferunt ut eloquūt venu-  
state placēt. Nō enī dignan-  
tur ecclie rusticā simplicitatē  
q meretricia ornamēta abīcit  
sed artificij t eleganti menda-  
cio amatoribz suis hoibz vel  
demonibz placere intendunt.

**Dos. iii.b** Propter hoc. Quia mis-  
ericors sum: blādian illi vt ad  
me cōuertat. pmīssio enī bo-  
norū mala mitigat. Tū: Geni-  
tead me qui laboratis. Et sic  
pīns de egypto eduxi t in de-  
serto ab hostibz p̄fici: sic faci-  
am cū eos de terra captiuita-  
tis ad pīnū soluz reduxero.  
In adūtū enī filij ap̄et spez  
salutis: t dabit locū penitētē  
et blandief ci. Et loquar  
ad. Hiero. Loq̄ s̄ba mol-  
lia t solatoria vt tristiciā tē-  
peret gaudio: ad cor loq̄tūt q  
cordi tristato ex annunciatō  
gaudio satissacit. hoc impletū

**Joh. 15.b** est qn̄ xps discipulis dixit: Jā  
nō dicam vobis ser. sed amicos.

**Ibi. 16.e** Et itey: Filiali adhuc multa  
hab. vo. di. Et dabo ei.  
Hiero. Unica dñi sabaoth do-  
mus israel est: huic dari sunt  
principes de eō populo pī/  
mum moyses t aaron: postea corobabel: iesus neemias  
t esdras: tandē apostoli. Et vallē achor. Cū  
filii israel cepissent hiericho: achor turatus est de ana  
thematē quo peccato israel nō potuit resistere hostibz  
suis: sed ipo achor intersecto in valle q ex ipo nomen  
bz meror israel tarū in gaudiū querit t desperatio ī  
spem: t sicut punito illo israelite habuerunt spem vin-  
cendi: sic destruxa hierusalē t templo per romanos:  
et punitis his qui peccauerūt in christo quasi destru-  
ctis figuris iam apli habēt gaudiū t spem q totū mū-  
dū xpo subiicit. Achor turbatio: q turbauit israel  
t ipo postea turbar̄ est. Et canet ibi. Qn̄ eges-  
sa est de egypto: q t p̄e plebs illa l fide dei crescebat ab  
idolatria egyptior̄ qūsa t ad meliora ascēdebat. Sic  
nunc cantit letat ecclia p baptisnū a diabolo libera-  
ta. t dicit: Lātem dño g.e.m.e. At erit in die. In  
memoriā beli sacrati eidolū qd bel dr: h̄ noē a p-  
phes̄ idolu babylonis sepe vocat. Hunc sydoni⁹ sepe  
baal dicit v̄l baal. Et iterp̄t̄t baal bñs. baalim bñs  
q me. Et

## *Osee*

## *La II*

**Nico. de lyra**

a Et vir nō eruet eam. egypti enī nō poterant eā inuare sicut pī-  
serant. b Et cessare faciā om̄e gaudiū eius. ciuitatē t populū de-  
struendo. c Solemnitatē eius. t. solēnitates. ponēdo singulare p-  
lates explicat magis dicens: d Neomeniā eius qd siebat in pī-  
cipio cuiuslibet mensis. e Sabatū eius.

f in fine ciuilibet hebdomade. Et om̄ia  
festa tempora eius. i. festa temporalia que fie-  
bant semel in anno. l. pasce t pentecostes: t. vī-  
milium. g Et corrum pī vineā eius t. i.

vineas t alias arbores fructiferas quas pre-  
sciderunt chaldei in terris circa hierusalē ex-  
stentibus. h De quibz dt. mer. he t. qd nō  
sols bona mobilia attribuebat dñs idolo-  
rum: sed etiā bona immobilia. i Et ponam  
eam in saltū. hierusalem enim destruta longo  
tempore fuit sine habitatoribz: t sic creuerunt  
ibi spine t fructecta. k Et comedet eam: id  
est bona eius: l Bestia agri. i. nabuchodo-  
soz qui versus est in amētiā electus fuit ab ho-  
minibus t cū feris fuit habitatio eius: vt ha-  
betur Dan. iiiij. Et visitabo super eā dies ba-  
alim. id est in quibz seruitur baalim: debite pu-  
niendo. n Et ornabatur inaure sua t. ad  
reuerentiā enim idolo t ornabat se habitato-  
res hierusalem: sicut catholici in festis sancto-  
rum. o Propter hoc. parē istam exponit  
Ba. Ga. de captiuitate babylonica t eius rela-  
tione vīg ad finem ca. et aliquit expositores  
catholici eum sequitur in parē exponentes  
de reductione captiuitatē babylonice. Sed cō-  
tra hoc obulat littera in pluribus locis: t po-  
tissimum in fine ca. quia ab apostolo ad Roma.  
ix. allegatur dicta littera de cōversione genti-  
lium ad fidem vt videbitur: t fm hoc in parte  
ponitur gentilitatis vocare diuina cōsolatio:  
vt. s. dictu est in diuisione. propter hoc istud  
non copularūt ad litteram immediate preceden-  
tem: sed ad illud quod. s. possum est: Dicite  
fratribus vestris populus meus: t sroza ve-  
stre: id est gentilitati conuerte. Misericordiaz  
consecuta t. propter hoc ecce ego lactabo eā:  
consolationibus spiritussanci. Unde Act. 7.  
legitur qd predicante Petro cecidit spiritus  
sanctus sup̄ Cornelium t alios gentiles qdāt  
cum eo t loquebant linguis. p Et ducaz  
in solitudinez: quia a tempore apostoloz mul-  
ti conuersi ad fidem transferabant se ad loca  
solitaria vt melius vacarent cōtemplatione  
et reficerentur consolatione diuina. ideo subdi-  
citur: q Et loquar ad cor eius. quod sit in  
secretoz̄ reuelatiō t spiritussanci consolati-  
one. r Et dabo ei vītores eius ex eodez  
loco. Isti sunt apostoli qui vīu doctrine chris-  
ti fidelibus ppinavuerunt: ppter quod salua-  
tor dicit de seip̄ Job. xv. Ego sum vītis vera  
tē. Et istud vīnum gerininer virgines: Zache-  
rie. ix. Et isti vītores fuerunt ex eodem loco:  
quia nati in iudea sicut et chris. s Et val-

lem achor. non est nomen loci fm qd dicit Ba. Ga. quia achor non est  
nomen proprium sed appellatum: t turbationem significat: vt pro-  
batum fuit Josue. vii. t ideo q vallē achor intelligitur humili contri-  
tio de peccatis: sicut dicit Idēz Ba. Ga. propter quod andreas t a-  
lij sequentes eū dīcēt: q vallis achor est hic nomen loci iuxta bie-  
richo: quem primo intrauerunt redeentes de babilone magis iudic-  
erant qdū ipē Ba. Ga. t Ad apertandam spem. humili  
lis enim contritio de peccatis aperit spem salutis.

v Et canet ibi. deum laudando. Et iuxta dies iūnientis sue. t  
qui sint illi dies subditur: Et iuxta. t pro id est. i. iuxta dies ascensio-  
nis sue de terra egypti. tunc enī ascētēs de mari rubro cecinēt: Can-  
temus domino gloriose tē. Exo. xv. Sic primitiva ecclēsia valde fuit  
dīnīs laudibus intenta: vt patet in actibus Apostoloz in pluribz  
locis. y In die illa. i. t p̄e noui testamēti. z Vocabit me t. ba-  
alim. Dicūt hic aliqui qd baalim idē signifcat qd vir meus: t tamē re-  
deentes de captiuitate vitabant hoc nōmē: co qd erat sīle nomini ido-  
li. s. baal. Ba. Ga. hoc exponit magis catholice qdū ad hoc dīcēs:  
qd vir meus hic accipit. I. sponsus meus: que est nominatio amoris.  
Baalim vero fm pprietarytē bēbalci sermōtē: idē est qd dīs me: que  
nominatio

## Glo.ordi.

## Osee La. II

## Nico.de lyra

**S**ime. **V**ir et mulieres vocat maritos suos baalim. **I**. vir meus  
et habens me in coniugio. **H**ebreo vero lingua vir dicitur et  
vix illa. **V**bi hic dicitur plebs credens: volens me ostendere virum  
suum vocabit me is. id est vir non baalim: quod sicut interpretatur  
vir meus: quod si enim etymologiam posset dici: non idolorum odio  
non debet dicere in cultu dei recordari  
debet non idolorum: ne dum viru non  
minet idolorum cogiter: quod potest esse  
propter ambiguitatem verbi. ex hoc ha-  
bemus ex solis vocibus inordinate  
prolatas heresem posse incurri.

**A** **C**um bestia. Nomine bestiarum two  
lucrum gentiles signantur: quod hec p. deo  
colebant. Unde purgati non eisdem  
nobis sed rationales vocantur. In  
his iam costringit deus portentias arcum. s.  
et g. et bellum: quibus armis fractis iam  
secure dormiunt: credentes sub uno pa-  
sto Christo. **B** **E**t sponsabo. Primo despondit  
caeci in abraham. vel cum eduxit eam  
de egypto ut uxorem habeat semper  
tempora. **S**ecundo in monte synodus  
eis p. sponsalibus legis iusticiam et in-  
dicium et tunc legi misericordiam  
ut si peccaverit captiuus: et si peni-  
tientia reuocetur. Tertio in aduentu  
filii: quod est in fide trinitatis: in qua  
fide credentes statim sciunt quod ille est  
deus quem prius negauerunt. Hec er-  
go mererit quia ita fuerat cõducta  
in exteriores vires complexus: quod in egypto  
idola coluit. iterum p. lege assu-  
mitur: quia quod preterit p. peribit. quod si  
sponsi fidelibus interficuntur: tertio  
venit filius qui crucifixo et a mortui-  
is resurgente: sponsa nam non iam in ius-  
ticia legis sed in fide et gratia euangeli  
et cognitio beatitudinis. **H**iero. No-  
ta misericordiam viri dei. meretrices  
dum fornicate ad virum reuertuntur: nec  
conciliari viro sed sponsari dicuntur. et  
vide distinzione inter deum hominem con-  
jugia. homines de virginem non virgi-  
nem faciunt. deinde iunctus meretricibus  
virgines reddite. **C** **E**t erit in die.  
**H**iero. Secundum Iram potest intelligi quod  
in aduentu Christi bona tralia permittuntur  
credentibus ut propter ipsum quod se-  
men dei est oia suo ordine currat si-  
cum ad initio sunt condita et utilitati  
homini deferviant: et ramen iudei  
ad hunc poststante bona corporalitatem  
anticristum expectat. Spualiter celi  
qui gloriam dei enarrant exauditi  
sunt: rogates p. muliere chananea  
et p. sacerdoti petri. et celi audiunt terram:  
Id est homines qui sunt in ecclesia.  
terram audiunt triticum: id est ita prebet  
spiritualalem intelligentiam veteris et  
noui testamenti: ut letificet corda audientium modificant  
doctrinam secundum capacitatem audientium: et hec omnia: id est  
celum et terra apostoli. s. et universalis ecclesia audient iherusalem  
est semper verbi dei perducent ad effectum operis ut fa-  
ciat aliud semen fructum centelimum: aliquid. lx. aliud. xxx.

**A** **S**ermon in die tempore sui messie hec adimplenda querit  
omnia suo ordine currant: seruunt suo creatori creatura.  
**D** **E**t hec exaudiens. Hiero. Hoc spiritualiter ad apostolos  
pertinet qui incipiendo ab iherusalem sua predicatione et mi-  
raculis corda audientium ubique fructificare faciunt quod sunt  
semen dum audiunt a domino seminarores: dum in omnem  
terram exiunt sonus eorum. **E** **T** seminabo eam. Pere-  
trix que deo copulata fuerat et tres ediderat. primum: iher-  
usalem: secundum: absque misericordia. tertium: non populus  
meus. Nam videt propter fidem dei et semen dei mutata no-  
mina: et possunt hec omnia referri spualiter ad. x. tribus que  
iherusalem dicuntur: que sub nomine meretricis tres liberos edide-  
runt. Generaliter ad oes israelitas qui crediderunt.

**N** Adhuc

nominatio est timoris: secundum Malach. i. Si ego dominus vobis est  
timor meus: Et sic est sensus quod ex familiaritate cum deo ipsi ei  
vocabit eum sub nomine amoris et non timoris: et hoc proprie conuenit  
statui nomine legum quod est lex amoris: secundum quod dicit Augustinus. Brevis dif-  
ferentia legis et euangelij timor et amor. Sic igitur timori successit

amor. **A** **E**t auferam noia baalim de

ore eius. **T**unc sicut prius impletum per predicationem

apostolorum et aliorum credentium quod cessauit

idolatria quod per totum mundum. **B** **E**t p-

cutiam eis fedus in die illa. **T**unc gratiae.

**C** **C**um bestia agri. **I**. cum crudelibus tyrannis. **D** **E**t cu volucere celi. **I**. cu regibus

superbus. **E** **E**t cu reptili terre. **I**. cu eo-

rum ministris: quod et isti qui in principio per-

sequentes fidem Christi ad fidem sunt con-

uersi in magna parte totius mundi: et maxi-

me a tempore Constantini. **F** **E**t arcum et

gladium et bellum conterunt. quod christiano-

psecutores facti sunt eorum defensores. **I**o-

sequitur. **G** **E**t dormire. **I**. quietere.

**H** **E**os faciat. sedata psecutiōne. **I** **E**t

sponsabo te mihi in sempiternum. quod ecclae-

sie Christi sponse non succedit nisi statim glo-

rie. **J** **E**t sponsabo te mihi in iustitia

tempore. quod fides sine opibus mortua est. **L** **E**t

erit in die illa exaudiā. **S** peces fideliū.

et subdit modus. **M** **E**t p. id est.

**N** **E**xaudiā celos tempore. quod intelligitur de

multiplicatione bonorum et spiritua-

lium in ecclesia. **V**icunt enim celi exaudiēti

quod dei voluntate rorem et pluviū salutis

ram infundunt: et terra quod humectat et fe-

cundatur sic diffusa. et terrena sententia quod

terra proficit ea in abundātia. **Q**uod vero

ad abundantiam bonorum spirituālium celi

dicunt exaudiēti quod angelī qui sunt ciues

celestes imperant apud deum etiam bona p-

regnis et psonis sue custodie commissari. et

terra. i. habitatores eius quod exaudiētur

ab angelis. et bona spūlia p. triticū: vi-

num et oleum designata: quod multiplicatur

in fidelibus populis. ideo sequitur. **O** **E**t

hec exaudiēti iherusalem. i. semen dei: cuius

modi sunt fideles: sicut. **S**. dictum est ea. i.

propter quod **R**a. **R**a. dicit hic quod p. iherusalem

telliguntur filii captiuitatis in sua reuersione:

quod non potest intelligi de ciuitate iherusalem

ad quam non redierunt: ut dictum est. **S**.

Ista autem completa sunt in ecclesia fidelium

que ex dei beneficio bonis spūliab. et tempore

liberalibus est secunda. **P** **E**t misere-

bor eius quod fuit absque misericordia. translatio-

**L**xx. habet. **E**t diligā non dilectā tempore. **G**enera-

tilitatem que ante vocationem non erat dilecta-

ta: et hoc sensu allegat hanc scripturam

**A**p̄ls ad **R**oma. **L**. propter quod sic est intel-

ligenda pars ista ut predictum est. **S**. **II**

**M**oraliter. **E**t erit nunc filios israel

tempore. **P**lic incipit secundum capitulum secundum di-

stinctionem hebreorum in quo propheteta secundum sensum litteralem iuxta  
reprobationem iudeorum obstinatorem ostendit vocationem gen-  
tium per fidem illuminatorum. propter quod nomen Israel sor-  
titur: sicut dicitur **R**oma. **q**. Non qui in manifesto iudeus est:  
neg que in manifesto in carne est circuncisio: sed qui in abscon-  
ditio iudeus est: et circumcisio cordis in spiritu non littera. ideo  
dicitur de eis ad **I**ram: **E**t erit numerus filiorum Israel. q. arena ma-  
ris tempore autem multitudinem gentium vocatae ad fidem moraliter  
significatur multitudine peccatorum ex dei misericordia renocato-  
rum ad gratiam. de quibus subditur: at **E**t erit in loco ubi di-  
ceretur de eis: non ipsi meus vos tempore. quod sic renocati efficiuntur ipsi  
dei quod p. erat ipsi diabolus. **G** **E**t ponet sibi met caput vnum.  
scilicet dominum Iesum Christum ipsum fideliter fitendo: **H** **E**t ascen-  
dunt de terra scilicet morientium ad terram viventium. propter quod despici  
non debet a iudeis quod non peccaverunt: sed magis reverenter fratres  
vocari: quod sunt ad eandem gloriam vocati. ideo **S**: **S**. Dicite fra-  
tribus vestris ipsi me tempore. **I**ndicat matrem vestram tempore. hic arguitur  
malitia clericorum qui p. vitam malam sunt in scandalum laicos. **L**icea  
quod sciendi

# Moraliter

# Osee

# La. III

# Additio

qđ sciendū qđ licet ecclia generalis sumpta sit clericorū & laicorū: tñ speciali mō est tm̄ clericorū: eo modo loquēdi qđ cōter dī & clerici sunt ecclia: tñ mō ecclia dī mī laicorū: qđ debēt a clerici i fide & morib⁹ educari: tñ sic dī laicis. qđ Judgeate mātrē vñaz, i malī cleri & gregationē. s̄t Quid ipa nō vñz mea. qualis dicat dñs ex eī opib⁹ malis: potestis ppendere qđ nō est vñz mea fidelis. vt Auserat fornicationes suas t̄. t. vñtia qđ vigēt in ea: tñ sic erit vñz mea. qđ Ne fo: te expoliē eā, bonis tpalib⁹: sicut ipa se nudavit vñtib⁹. ideo subdit: et Quia dixit: vadā post amatores meos, i. post vñtia pñta qđ p̄ cōsiderūtudinē efficiunt qđ cōnaturalia & amicabilis: licet sint odiabilita. t̄ Qui dant panes meos mibi, gloriant enī de vñtis suis que sunt frās & dolis: attribuētes eis acquisitionē honorū tpalib⁹ de quib⁹ laute vñtū & nihil attribuētū divine bonitati. t̄ subdit: ut psona dñt: et Idcirco querar & sumā frumentum meū t̄. sc̄z auferēdo ab eis bona tpala saltē in more. qđ Atnū & reuelabo stulticiū eius in oculis amatoꝝ eius, i. de monū qđ dicunt dilexisse: coꝝ suggestōibus acquiescendo. b̄t Et cessare faciā omne gaudiū eī, in tristiciam pmutando. et Solēnitatē eī t̄. p̄ hec significant̄ inepta festa que prelati faciūt & clerici p̄bendati de bonis ecclie qđ deberet paupib⁹ da re vñl poti⁹ vt sua reddere. et Propter h̄ ecce ego lactabo eam, hoc nō referē ad litterā immediate p̄cedentē: sed ad vocationē gentilium ante positi⁹: p̄ quā sicut dñcū est moralis signifatur renocatio peccantiū ad gratiā: qui sunt diuinis solatiorib⁹ nutriendi. ideo dicit̄ in psona domini. Lactabo eam t̄. t̄ quia dñs nō solum per sc̄p̄m solatur penitētēs: sed etiā per suos ministros. ideo subditur: et Et dabo ei vñtiores. qđ tñ sic cōsolati debent de peccatis p̄teritis cōtristari. subdit: s̄t Et vallem achor, que turbatio interpretatur. et Ad appetiendā spem. sc̄z vite celestis qđ per hec aperit. vt Et canet ibi iuxta dies iuuentū sue, i. baptismalis grēque per penitentiā recuperat quantū ad culpe dñmissionem. vt In illa die ait dñs: vocabit me vir meus, quia recognoscet me deum suū tanq̄ illum a quo est omnis virtus eius.

In ca. ii.

# Blo. ordi.

**G**a Adhuc. Ca. III Sicut p̄ fornicariā, x. tribus: ita p̄ hāc adulteraz in deā specialiter intelligimus cui, pp̄b̄ta sūḡ precipit. Prob̄t̄ tñ et p̄ illā & p̄ istaz vñiversalis israeliticus designari populus. b̄ Almacia vñarū. Per vinacia demones qui creati sunt magna pinguedine spūl sancti. Sz p̄ supbīa ares facti de celo sunt pīcti quos colūtū iudei. Et vñl penitentia traditiōes iudeorū ab oī veritate vacue p̄ q̄bus iudei traditiōnes dei derelinquit. Signat enī hec adulteraz p̄ sens tempus iudeorū qđ diligit deꝝ qui oīm expērat salutē & aperit lanuā penitētib⁹. Sz illi relicto deo iūtles res sequit̄. Choro hordei, i. xxv. modijs & dimidio, i. qñndecim qđ reddit̄ xlvi. modijs hac mercede p̄ducit. Quītadecima die mēsis nisan qđ est marti⁹: p̄cessa fuit primo genita egyptioꝝ: tñ isrl̄ educt⁹ est de egypto: tñ bac mēcede in del seruitore p̄duer⁹ & p̄ p̄mogenit⁹ isrl̄ qđ plagā nō lenserunt. xv. si cl̄ argētei in tēpli domino offerūt. Quadragesima qñta die ad mon tem sua puenit ppls & statim altera die p̄cipit vt abstineat̄ a coitu feminaz: tñ triduū sc̄ificari p̄ parēt se ad accipēdā legē, tñq̄ gelimo die moy ses acceptit decalogū. Bñ g. xlvi. modijs hordei dicunt̄ p̄duci qđ post aduētū xpi sedent & experient̄ aduētū viri sui: donec plenitudo gētiū introcat: tñ sic oīs isrl̄ salu⁹ fiat qđ interim nec deum h̄z: nec idōl fuit: nec vñf cibo boīm: sed hordeo sumeroꝝ: qđ nil spūali i lege h̄z Sz lñaz seq̄t. Nisan dñmēsis t̄ qđ pasca ē sūe marti⁹ sūe ap̄lis. Ḡ Ago

In ca. ii. vbi dī in postil. Et vallē achor, nō est nomē loci. **Additio. i.** Sedm glosam achor est nomē p̄pnū: et Josue. vii. a quo vallis illa in qua fuit interfec̄t vallis achor noiat̄, t̄ est sensus: qđ sicut punito illo achor israelite habebant spem vincēdī: sic destructa hierusalem & tēplo p̄ romanos: t̄ punitis bis qđ peccauerūt in xpo. quasi destrutis figurā in blo. In eo. vbi dī in postil. At sp̄sabō te mībi sempitnū.

**Additio. ii.** Ter repetitur hic despōlatio. pmo cā nū. sc̄do cū dicit: At sp̄sabō te mībi i inſtīcia & iudicio t̄ i mī in fide: t̄ sc̄las qđ ego dñs. At̄ fm̄ glosam pmo sp̄sabōt̄ dens eccliam antiq̄ in abraam. vel cū edūt̄ eū de egypto: vt vñrē h̄ber semipitēr. Sc̄do i monte synai dans eis, p̄ sponsali bus leḡ iustīcia & iudicio & iunctū legi misericordiā: vt si eēc̄ uerit captiue: si penituerit renouet. Tertio sponsauit eam in aduētu filij: qđ est in fide trinitatis: in qđ fide credit̄ statim sciunt̄ qđ ille est deꝝ quē pñt negauerūt. Nec in glosa, vñ subdit: Et sc̄les quia ego dominus.

**Replica.** In ca. ii. vbi dī: Et vallem achor, postilator dicit. Achor, nō cē nomē p̄pnū sed appellatiū significās turbationē: t̄ h̄clar⁹ expōlit̄ Josue vii. ibi Burg, ei nō stradixit: h̄ aut̄ ppter qñdā glosaz Burgen. se oponit: s̄ videt̄ glosa min⁹ antētēca qđ lñre dicit. M̄ Josue. vii. ille trāsgressor de qđ h̄bū locū expōit̄ n̄ dicit̄ achor h̄achan. t̄. i. Paral. qđ dī achar: t̄ i glo. iterlinear̄ Josue. vii. dī idē sentire be. Hiero. Lū igit̄ i nlla correcta biblia noīt̄ ille trāsgressor achor: videam⁹ qđ aīo Burg, voluerit hāc glo. lñre nō sōnātē adducerēnī in odīi postillatoris. Nō est igit̄ tur verum qđ vallis illa sit ab illo transgressor dicta vallis achor: sed est dicta a transgressione: et sic est appellatiū nō men non propriū: quia significat turbationē: p̄mit̄ etiā innuit̄ glosa in hoc loco.

# Aico. de lyra

**E**dixit dñs La. III a. s̄ iuxta lñam tu cā adulterā diligē sed ipa nō diligē te: sed te sp̄ero ali um pl̄ qđ te diligēt̄. t̄ ad qđ h̄ p̄nt̄ subdit. Sicut dñs diligē mulētū filios israel: sed ipi sp̄ero eo colūt̄ alienos deos. ad me: Adhūc vade & diligē mūlierē dilectā amico & adulterā: sic c̄ diligēt̄ dñs filios isrl̄. Et ipi resp̄ciūt̄ ad deos alienos & diligēt̄ vñ. s̄ facia. b̄ Et vñcā. Et p̄. conduci cā mūhi p̄cōio quasi mulētēt̄ mercede suscep̄ta cessat adulterare & cum propheta dozm̄ar. b̄ nācia vñarum. Et fōdi eam mi- b̄ a. s̄ xx. modijs hi quindecim argenteis & chōro s̄ a. s̄ xv. modijs. s̄ quod est cibis iumentorum: qui erat sicut mulus in quo non est intellexit. hordei et dimidio chōro hordei. b̄

**E**dixit. Post vocationē gentilium La. III hic sūr̄ denūciat finalis conuersio iudeorū. Circa quā pmo ponit̄ iudeorū ingrāitudo: t̄ tandem eōp̄ exēcātio. sc̄do eoꝝ finalē cōuerſio. ibi Et post hec. Prima in duas, qđ primo ponit̄ signū p̄p̄b̄t̄. sc̄do signatum. ibi: Quia dies multos. Circa primū dī p̄phete a dño. b̄ Adhuc vade & diligē mulētē dilectā amico. In hebreo h̄r̄: sc̄cio. Et quo p̄tz & amic⁹ hic dī eī sp̄sūs vñ marit⁹ sub qđ tñ vñigrata adulterā: t̄ sic iuste a marito dñs mittitur. id subditur: c̄ Sicut diligēt̄ dñs filios israel: eos de egypto educēdo & legē diuinaz & liac̄ bñficia specialit̄ tribuēdo: fm̄ qđ dicit̄ p̄s. cxlvii. Non fecit talis omni natiōi: et iudicia sua nō manifestauit̄ eis. d̄ Et ipi respectat ad deos alienos. eos colendo. statim enī post legē datā adorāuerūt vñlū & starū. Exo. xxi. t̄ postea r̄p̄bus iudicūt̄ & regū idola coluerūt̄: vt p̄tz ex decursu illū t̄pis. ē Et diligēt̄ vñcā. In hebreo habetur: Dolia vel cyphos. ex qđ p̄tz & qđ vñcā hic intelligunt̄ vasa vñorū cōtentina: que tñ diligētur. ppter vñm p̄tēt̄, t̄ sic notaēt̄ hic de ebrietate que dicit̄ ad alta vñtia. f̄ Et fōdi eā mībi. In hebreo habet̄. Et conduxi eā mībi. s̄ adulterā a marito dimissam. fm̄ aut̄ trāslatiōnē nostrā loqt̄ur de plebe iudaica p̄ modium vinea: co qđ dī vinea dñi sabaoth. Lsa. v. Vinea autē colitur cū fōssione. ḡ Quindecim argenteis. qđ fm̄ doctores hebreos & latinos eos sequentes p̄ hoc designat̄ eductio p̄p̄l̄ de egypto quā fecit deus. xv. die mensis primi. Exo. xii. h̄ Et choro hordei & dimidio. chorus autem. xxv. modijs continet: t̄ sic chorus & dimidiū continet. xiv. modijs: ad designandū. xlvi. dies qui fluixerunt a. xv. die mensis primi ex clusiue vñz ad primaz diem mensis tertij inclusiue: in qua populus exiens de egypto venit ad montem synai vñb̄ recipit̄ legē a deo: fm̄ qđ Exo. xii. Menſe autem tertio egressionis israel de terra egypti in die h̄ac id est p̄l̄ma die mensis fm̄ qđ exponunt omnes catholici & hebrei venerūt̄ in solitu dinem synai. Ii autem fuerunt ibi. xlvi. dies precise: sic patet: quia indeſt̄l̄ mēſe per lunations. vna vero lunatio haberet. xix. dies cum dimēſe cluit̄ mēſe per lunations. vna vero lunatio haberet. xix. dies cum dimēſe pñt̄ conuentient̄ designari. p̄phete sancti & persone per quas plebs iudaica vñz ad chāstum fuit deducta: ita qđ per. xv. argēt̄os intelligunt̄ xv. p̄phete

## Glo.ordi.

**a** Ego expe. Ne putes me tibi inferre  
in iuria: par pari refero. **Ego** vir tu<sup>9</sup> se-  
deo animo & expecto adultere penitenti-  
am et saltē in fine isrl credat & fiat vn<sup>9</sup>  
pastor & vn<sup>9</sup> grec. **b** Et sine ephot.

Hicron. **Ephot**

ppie sulphure

rale: sed hic pro

omni vestimento

sacerdotali acci-

pit: pot poni &

plene vestimente

tis sicut samuel

ephod linea idu-

tus legis: **b** oia-

indei ad lxx. an-

nos captiuitati-

referunt: sed me-

lius intelligit-

vel de pfecti te-

poz vel de vlti-

ma indeo con-

versio. **Modo**

en i sedent indei

pdito loco abs-

q omnib<sup>9</sup> istis:

sed nos habem<sup>9</sup>

xpm sacerdotes

& corpus ei<sup>9</sup> & sa-

guine, vestē in-

nocentie & tera-

phīn. **L** signū &

mēorā domīnū

prestā ī cordib<sup>9</sup>

nris. **c** Et si,

ne teraphi. **T**e-

rapbīn dicunt

figure & simula-

cra q bie intelli-

gimus: cherubī

teraphīn vñ q

libet alia: tēpli

omamēta.

**d** Pānebūt.

Stupebunt ad

dñm patrē & ad

bonū filiū dō

bo

no patre cū viderint in suā patris ma-

iestate regnante, vel ad bona de quib<sup>9</sup>

dicitur: Credo videre bona domini in

terra uiuentū. **A**l ad bonū. **i**. ad sp̄l

ritum sancū qui cum patre et filio vn<sup>9</sup>

**e** Adite ver (est de<sup>9</sup>). **Ca. III**

**b** **A** principio pp̄hetie vñc ad

bunc locū: sub meretric<sup>9</sup> descri-

ptione & adultere quaz post graues pe-

nas: & longā relictionē postea fit resti-

tutio in pustinū vel meliorē statū nume-

ran<sup>9</sup> patr. & tribūn vel duar<sup>9</sup> tribūn: et

in comūne omnīnū: nūc quertis fmo ad

x. trib<sup>9</sup> expones dñm nō frustra iratum

ta graua cōmārt<sup>9</sup> inferre supplicia/ ne

cui videat nō ex veritate iudicij sed ex

potēti dei in eos q nō peccauerūt iniū-

ste illā sententiā. **N**āxie referunt hec

omnia ad eos qui xpm in carne nolue-

rūt suscipere: & ad eoz posteros. **C**ū ha-

bitatoz<sup>9</sup>. **i**. cū indeis terrena amātib<sup>9</sup>

agit dñs iudiciū dānās cos: qz nō ē in

eis ille q dicit: Ego sū veritas & nō ē mi-

sercordia nec pupillo nec vidue nec ip̄t

christo miserent: & in mētb<sup>9</sup> eoz nō ha-

bitat sciētia. **i**. fides & cognitio dei. vel

īsa sapia patrī maledictū ad eos p̄tset

q dicebat: demonū habes. mēdaciū q

dicebat re<sup>9</sup> mortis homicidii. qz ip̄mz

pp̄bas occiderūt. furtū q se & filios su-

os deo furāt. diedo: Dāgnis el<sup>9</sup> super

**g** nos &

## Osee Ca. III

## Nico. de lyra

**py**, pp̄hetie quoy habent<sup>9</sup> pp̄hetie. **s**, esatas hieremias: & ezechiel. **t**, **vij**, pp̄hete. **D**an el enī apud hebreos nō reponit inter pp̄hetas sed inter agiographa: vt patet g hie- ro. in plogo galeato p. **plv**, modios plone in genealogia xpi cōtēte: qz **Mat. i**, ponūf plij. **f**m tres quaterdens ibidē positas: quib<sup>9</sup> si addant tres reges qui omittunt i ter torā & oīāf q declarat Hiero. sup **Mat. habem<sup>9</sup>**, **plv**. **a** At dixi ad cā: dies

multos expectab me: in signum q plebs iudaica expecta-

ret messiā multis tpibus, adhuc enī expectat. **b** Non for-

nicaberis. qr nō seruunt idolis. **c** Et nō eris cū viro. id ē

christo a quo est modo separata, ppter suā incredulitatē.

**d** Sed & ego expectab te, loquitur in psōa dei q expectat iu- deoy finalē cōversionē. **e** Quia dies multos. **H**ic p̄seqn ter ponis signat p pdigiale factū. cū dr: Quia dies multos. quasi diceret factū p̄dictū designat q dies multos: **f** He- debunt. i. manebūt. **g** Filii isrl sine rege tē, sicut videm<sup>9</sup> mō impletū: qr de suis nō habet regē vel p̄ncipē: hz alijs regib<sup>9</sup> & p̄ncipib<sup>9</sup> seruūt. **h** Et sine sacrificio tē, qr nō p̄nt sacrifici- ficare extra hiebūm a qua sunt repulsi & tēplū est destructū.

**i** At sine ephot. i. sine veste sacerdotali. qr sublati sacrifici- is cessat usus vestis sacerdotalis. **k** Et sine teraphī. id ē imaginib<sup>9</sup> in quib<sup>9</sup> demones solēt dare respōsa, t apō iudeos nō sūt talia. **l** Et post hec. **H**ic vltimo ponit iudeoy fina lis cōuersio. cū dr: Et post hec. i. post iudeoy abiectionē & ex- cecationē. **m** Beuerten. ab errore suo. **n** Et querēt dominū dei sūt. denote. **o** Et dauid. i. dei filiū isrl xps. & q sic debeat intelligi p̄t p̄ translationē chaldaicā apud hebreos autēticā: q sic habet: Post hec reuertent filii isrl & q̄rēt cultū dei sūt: & obediēt messiē filio dauid regi suo. **p** Et pa- uebunt ad dñm. ip̄m reuerēdo. **q** Et ad bonū ei<sup>9</sup>. timen do declinare ab eo qd bonū est in oculis ei<sup>9</sup>. t subdit p̄s: **r** In nouissimo diez. i. circa finē mūdi implebit illud: vt di- **Oraliter**

ctum est supra. i. ca. **Ca. III**

Et dixit dñs ad me: adhuc va- de & diligē mulierem dilectā ad amicō & adulterā tē. Per h

morali ostēdis q bonus prelatus qui p Osee significat de- bet diligere personā peccatrice: nō q̄z ad culpā sed q̄z tum ad naturā: ad imaginē dei factā exemplo christi q se peccato- ribus ostendit familiarē. **L**uc. xv. Hic peccatores recipit et māducat cū illis. Cuius causā redidit. **Mat. ix**. Nō est op̄

valentibus medicis: sed male habētib<sup>9</sup>. **f** Et fodi cā mī- bi quindecim argenteis. In hebreo habet: Et conduxi eam

mihi tē, ad litterā enī tm dedit Osee illi mulieri adultere, p sua familiaritate habenda. t per hoc moraliter significatur q bonus prelatus debet diligere peccatores: non solū eorū salute affectando: sed etiā ad hoc efficaciter operādo verbo & exemplo. **t** etiā q̄z ad pauperes subsidio tpali. ppter qd Petro dicunt fuit a dño Jobis. **x** Pasce oves meas. ter replicando. **g** Et dixi ad eam: diebus multis expectabis

me tē. Osee sic loquens in psōa dñi loquebat: qui sua misericordia expectat pecca- tores ad penitentiam: et similiter ex sua misericordia procedit q peccatores non de- sperant sed dei misericordiam per spēm expectant. **h** Quia multis dies sede- bunt filii isrl sine rege tē, quasi dicat: ista expectatio dñi uiuē misericordie in p̄fēti figura est existentū in purgatorio: quia nullum auxilium habent ab intrinseco: eo q̄ sunt extra stārum merendi. **i** Post hec reuertent tē. s. ab illa pena ad dei clā ram visionem & eius fruitionem dulcissimam consequentur.

**Ca. iii. vbi dicit in postill. Et post hec. Hic vltimo ponit iudeoy finalē quēstio.**

**Additio.** **H**oc qd dicit: Et post hec reuertentur filii isrl & querēt dñm de- rū: in quo tpe dicit q̄ reuertent ad dñm per penitentiā: et erūt sub obediētia sui mes- sie: t sic tenet q̄ ex isto loco nō est argumentū efficiat contra eos. **Sed** bene inspicien- ti manifeste patet q̄ ex hoc q̄ dicit: Reuertentur filii isrl & querēt dñm deuū suū & dauid regē suū: plane intelligitur q̄ ille dauid. s. de quo tbi loquis: iam venerat nisi q̄ ipsi nō querebat eū: nō em dicitur: Beuerten filii isrl & querēt dñm suū: t ve- niet dauid rex suū: hz & querēt dauid regē suū: quasi diceret: querēt illū q̄ iā venerat: vñ & tec p̄pheta ip̄t de his q̄ quotidianē querūt ex eis: respectu quoq̄ dicit: In no- uissimo diez. etiā si nō sit in tpe circa finē mundi. Nouissimi enī dies dicunt tpe no- ue legis: cui nō succedit alia lex: vt habet infra **Wichee. iiij**. in postilla. vñ bene aspi- **cient** hec auctoritas plane facit contra eos.

**H**adite verbum. Supra Osee, pp̄hetiçauit non solū verbis sed etiā sensibiliib<sup>9</sup> factis. hic sīr pp̄hetiçar simplicib<sup>9</sup> verbis explicādo magis premissa q̄ sunt duo in generali: scilicet dei iusticia in peccatorū punitione: et eius misericordia in pe- nitentiū susceptione. Et dividitur in duas partes: qz primo ponis explicatio. secundo explicationis pmulgatio. ca. viij. Prima in duas: quia primo explicat dei iusticia punitione peccatorū. secundo eius misericordia in reuersione eorum. ca. vi. Prima in duas: quia primo explicatur iusticia erga pp̄lm indistincte. secundo magis distin- cre. ca. sequenti. Prima adhuc in duas: qz primo explicat de iusticia in punitione pec- catōrum & tra. pp̄lm. secundo in punitione p̄tōrum & tra. dñi. ibi: Scōm m̄stitudinē. Circa p̄mū d: Audite vñ qd debetis intelligere. **t** Quia iudiciū dñs cū ha. ter. id est vñ ostēdere q̄ iuste p̄cedit in eoz punitione: ppter qd subditur:

**Ca. IIIII.**

**Non est**

## Glo.ordi.

**N**os et sup si.no.adulterii ad imun  
dici vel idolatria refert. **S**anguis  
sanguinē tāgit cū peccatū petō ad/  
dit. nomile enī sanguis peccatū sig/  
naf. **H**abitatores terre.i.non ad/  
uene et peregrini: sed incole terre di/  
cunt q̄ ad iudicium, pnoanc. **Q**ui  
aut ut adiuva et peregin⁹ p̄trāsit mū  
dū ille sequit veritatē et misericor/  
dā: et sic scientia dei ne maledicti et  
alioꝝ petō in iudicatiōe obruat.

**L**ugebit terra.i.amatores terre  
cū p̄det ea in qb⁹ gliabans carna/  
les iudei q̄ infirmati sunt cōpribēti  
ab hostib⁹ qui et bestie fuerūt. i.fe/  
roces: et volucres.i.de meritis se ef/  
ferentes pisces in p̄fūdis vitorūz  
submersi et aerē liberū nō vidētes.  
**A** Veritatem. Piero. Quasi pno  
caut ad iudicium vt sc̄ret nō p̄ potē/  
tiā del sed ppter petā se hostib⁹ tra/  
ditos: sed q̄ neglecta correctione i  
scelerib⁹ ipudēter p̄manēt: indigni  
sūt q̄ arguāt. **D**odie si fraude v̄  
insidijs sed apta luce vt oēs scienc  
te. p̄ peccat⁹ captiuitatā. b Et cor.  
**E**t ppheta seu pseuso v̄lois ḡra. p  
p̄herād: q̄ sc̄lētūtē. x. tribu/  
um habuerūt. pphetas Heliā et He/  
liseūt et alios q̄ in samaria. ppheta/  
uerūt: sed post captiuitatē. in. p. tri/  
bub⁹ nō legit fuisse. ppheta. vnde  
**Amos. 7. e** Amos q̄ erat de tribu iuda cogit  
redire in patriā: ne in samaria q̄si i  
alieno regno pphetaret. c Ho/  
ceta. Qmnia que dūcunt de decē  
tribibus p̄t referri ad hereticos  
qui relinquent regnū dñi et h̄c/  
rusalez. i. xp̄m et eccliam. et ideo no  
cte coopti tacēt a laude dei: et quia  
nō habeb̄t sciētiā. i. verā fidē christi:  
repellunt plerūq; in natura morte  
a sacerdotio ne indigni tractēt cor/  
p⁹ et sanguinē dñi et nō viuedo  
corūpant alios doctrina vel exem/  
plo: et qui a talibus generant cum  
ipsis eterna damnatione prement.  
**D** Matre. Iudea generalis māc.  
**A**llego. singuli filii. e Sc̄dm mul. Alle/  
go. Heretici quāto plures tāto ma/  
gis delinquent deo: et iuxta num. rū  
liū ampliant dogmata erroz: q̄n  
gloria. i. dignitas christianitatē mu/  
tatur in ignominia quando. p̄ pec  
catis p̄teritis in ampliora labin/  
tur: et inde in penam qui comedunt  
peccata populi. dū per dulces ser/  
mones decipiunt corda et denorāt  
domos viduarū. dicendō deus nū/  
bil aliud querit nisi veritatez fidei  
quaz si custodieritis nō curat quid  
agatis: si subleuant animas ex  
in peccatis vt nō peniteāt sed in sce  
lerib⁹ gaudeat. **E**nī et pp̄ls q̄ doceat  
et sacerdos q̄ sic doceat p̄tib⁹.  
**A**l sacerdotes adulatēs h̄oib⁹ i  
petis petā ex assūmūt sibi. **A**nde/  
**Ela. 3. c** Ela. Popule me⁹ q̄ beatū te di. r̄c.  
**H**i sacerdotes nō erāt de tribu le/  
ui: b ex q̄cūs tribu dātes mūera re/  
gibus. x. tribuum siebant sacerdo/  
tes in templis idoloz. f Come/  
dent. Hiero. Heretici suo errore nō  
saturant nec cessant a turpitudine  
sue fornicationis et non custodiens  
legē derelinquent deū: iſanūt et  
lebriabūt et p̄dita mētē adorāt ido/  
la q̄ in corde suo finxerūt et spū for/  
nicatiōis

## Osee Ca. III

**S** Veritas sine misericordia nō p̄t sustinere: mi/  
sericordia sine veritate alias iusticias negligentes  
facit: et q̄ is caret nec scientia dei habet: et ecōra p̄  
veritate mēdaciū: et p̄ misēda maledictū et homi/  
cidū.

**N**ō ē enī vēritas: et nō ē misericor/  
dia: et nō est sc̄ia dñi in terra. **A** Ma/  
ledictū et mēdaciū et homicidiū et  
a abūdant fūc. b p̄ peccatū petō nona veterib⁹  
addūr furtū et adulteriū illūndauerūt et  
sanguis sanguinē tetigit. **P**ropter m̄t  
a in captiuitate. x. tribuū. b s̄ lugere videat ter/  
ra cum remaneat inulta.

**B** Lugebit terra: et infirmab̄t oīs n  
a naturale est vt habitaroē sublato bestie. q̄z et  
volucres et pisces deficit et irā dei et mūta sc̄iat  
alia q̄ in vius hoīm a creatorē alebant.

**qui hābitat in ea in bestia agri:** t

a subaudis infirmab̄t.

**et in volucrē celi: sed et pisces ma/** t

a subaudis in morez. vnde alia trāstatio. pisces

**maris deficient.** p̄ris cōgregabūt. **C**eruntamen  
a iustus b iniustum. c a pio.  
**V**nūquisq; non iudicet: et non ar  
a impius b q̄z. c q̄ē vocabā ad indicium.  
c sic plebicula nō obedit sacerdoti: sic pp̄lus tu  
us nō obedit or̄ meo.

**guatur h̄ir. P**opulus énī tuus q̄t  
sicut hi qui contradicunt sacerdo  
a ido. b pp̄lus ad pphera de. x. tribub⁹: nūc  
ad ipsas loquit. c in presenti.

**b. Et corrues h̄odie et corruet eti** t  
a Et cā graue erit hoc malum quod iu hac nocte  
i. in tenebris angustia captiuitatis non audebit  
quis p̄ferre malum suum coram hostibus: sed po  
pulus comprehensus silentio tabet non audens re  
sistere hostibus. et hoc ideo quia non habuit sc̄ien  
tiam legis dei ut impleret: et merito os quod clau  
sum fuit a laude dei: claudit a defendens malis suis

**c. am propheta tecum. N**ōcte tace/  
re feci matrē tuam. **C**onticuit po

**pulus me⁹: eo qđ nō habuerit sci** t  
a dñi. b dñi. c adorādo idola: ynum in dan  
aliud in bethel.

**ēntiam. Quia tu sc̄ientiam repū** t  
a f̄ sc̄z v̄l in delubris idoloz.  
listi: repellā te ne sacerdotio sun /

a f̄ quia. b f̄ que prohibet idola adorari  
garis mihi. **E**t oblītā es lēgl̄ dei a

a ido. b tradēs eternē captiuitati: nec misere  
bor siue olim in deserto: qui enī ignorat ignorabit  
tui: obliuiscar filioꝝ tuoꝝ et ego. b

a quasi quorū homines habuit tot aras ex  
trixit demonibus.

**c. Sc̄dm multitudinē eoruſ sic pec** t  
a contra me. a f̄ idolum in quo gloriabantur.  
cauerunt mihi. **S**loriam eoruſ in

a f̄ quado p̄ scelere hoc sacerdotes et populi cap  
tuabantur. b f̄ id est oblara p̄ petis populi.

**ignominia commutabo. Pecca/** t  
a f̄ sacerdotes quorum est sacrificia comedere.

**f ta populi mei comedēt: et ad ini** t  
a f̄ quia non solum non corrigit: sed etiam laudat  
et ipunitate promittunt. vnde illi ad peccādū sub/  
leuantur.

**quitātem eorum subleuantūt ani** t  
a f̄ q̄ cālis peccat cālis puniet. b f̄ puniā. c f̄ sa/  
cerdote vel pp̄lum. d f̄ mala opera.

**cērdos: et visitābo sup eū vias el⁹** t  
a f̄ nō solū p̄ opib⁹ f̄ et p̄ coguatiōib⁹ puniens.  
et cogitationes eius reddam ei.

## Nico.de lyra

**a Non est enim veritas ad primū in** t  
verbis. b Et non est misericordia. et  
ga paupes in affectu cordis. c Et nō  
est scientia dei. directiua in agendis.

**d In terra. i. in iudea. e Valedictū** t  
i. detractio. primi et vituperium. f Et  
mēda cū. nō cedo ei in verbis. g Bo/  
micidium. inferendo documentū corpis.

**b Et fūrtū. in reb⁹ possēs. i Erad** t  
ulterium. in p̄sona cōiuncta: et p̄ sequēs  
in hereditib⁹ fālisis q̄ p̄ adulteriū submis  
tunt. k Inundauerūt. i. vltra modū  
abundauerunt. sicut aque inundātes p̄  
priā ripas exēunt. l Et sanguis san  
guinē tetigit. ex p̄dictis enītūs secūta ē  
tanta effusio sanguinis et homīl mūtū  
sanguine fedabant. m Prop̄t h̄uge  
bit terra. i. desolabit: sicut ecōrario dici  
tur: ridere metaphorice: quādo florū et  
fructibus repletur. n Et infirmabitur  
omnis qui habitat in ea. non solū homīl  
nes sed etiam bestie et aves que deserūt  
unt homīnibus ad solacium et cibū per  
venationem et au cupiū. et ideo puniū  
tur homīnes in more ex q̄z quādo pestilē  
tia moriuntur. o Et pisces maris con  
gregabūt. Hebrew dicunt finiētū. Cer  
bum enim hebreacum hic posuit equino  
cum est ad congregari et finiri. et ex circū  
stantia littere yldentur hebrei melius d̄  
cere. p Cerutamen vñiquisq; nō in  
dicet. i. nullus arguat peccatores h̄i p̄po  
puli: quia facer et frustra. ideo subditur: z  
q Populus enī tuus sicut hi qui cōtra  
dicunt sacerdoti: et in hoc ostenditur eius  
incorrigibilitas. r Et corruet h̄odie: id  
est cito: et muratur hic modus loquen  
di de tertia persona ad secundam.

s Et corruet etiam ppheta. f. falso.  
t Deū. qui te nutritūt iūtūs: adulatio  
onibus et mēdaciūs suis. v Hoc etate  
re feci matrē tuā. i. bierlin q̄ de nocte cap  
ta fuit. ii. Paral. vlti. et sic cōfusa p̄tuit.

x Cōtūc p̄pls me⁹. co q̄ nō habuit sc̄i  
entia. s. diuine legi sc̄attēdē magis fal  
sis pphetas. i. subditur. y Quia tu sc̄i  
entia repulisti. s. diuinā ppheta reuelatā.

z Repellā te ne sacerdotio fungaris mi  
hi. Sacerdotes enim sanctos pphetas et  
sequabantur: vt patē de Hiero. xxvi. tō  
merito fuerunt partim occisi et partim ca  
pituati in captione bierusalem. a Et

oblītā es legis dei tui. legis studiū di  
mittendo et mendaciūs p̄fido ppheta/  
rum itēdēdo. b Oblītūscar filiorū mo  
rū. in necessitate eis nō succurēdo.

c Sc̄dm multitudinē ex q̄z sic peccauēt  
mīhi. Hic p̄fir declarat diuina iusticia in  
punitione populi de p̄cīs tra deū. s. ido  
latria multiplicet. et dūtūdē in duas p̄tes:  
qr p̄mo circa h̄arguis p̄pls deē tribūs.  
sc̄do monēt p̄pls duarib⁹. ibi. Si fornical.  
Circa primū dicit: Sc̄dm multitudiez

ex q̄z sic peccauēt mīhi. peccata multipli  
cādo. d Gloriā ex q̄z. i. regē dignitātē.

e In ignominia cōmitabō. regē cū p̄lo  
captiūdo. f Peccata p̄pls mei come  
dēt. s. idoloꝝ sacerdotes: qr recipiebat ob  
latiōes factas p̄ petis: Ul p̄tī q̄z po  
puli idolatria ex qua cōlequebat questis  
sustentabantur. g Et ad iniquitatē  
ex q̄z subleuant animas ex q̄z. Inducēdo  
eos ad idolatrāndā ad maiōrē questiō  
sequendū. h Et erit sicut p̄pls sic sa  
cerdos. i. similes in punitione. ido sub/  
ditur: i At visitabo super eū vias  
et cogitationes eius reddam ei. s. pe  
nam debitam inferendo.

Fornicati

## Glo.ordi.

## Osee La. III Nico. de lyra

**G**ratiationis possident. Voluptas insatiabilis est et habita fame non satietatem partem. **C**ontra: Beati qui eliriunt et sitiunt iusticiam: quoniam ipsi saturabuntur: quod iusticia substantia est quod satiat. Iniquitas non haber substantiam: et ideo vestes deuorant vacuos reliquit. **a** Et vinum et ebrietas aufer cor. Si eum ebrietas vini mentem pervertit bibentis: ita fornicatio corporalis vel spoultis de rationabili hoce quasi brutum aial est. **c** Ita in lupanaria sectent: et ligna et lapides qui de um adorant. **vñ** quasi admirans sicut apba: **P**opolus meus. **i.l.s.** quod quondam nomine meo vocabantur. **In ligno.** **i.** genus erat digimationis quod siebat in ligno et baculo quod futuro capabantur anguria. **uñ** in **E**cclie legis et perges nubichodonosor contra Amon et hieroslm in ceteras divinationes comiserit sagittas et exierit via contra hierusalem forte sic isti quesierunt quod ut ille esset deus an idolum colere. Vnde iusto iudicio dei per respotionem baculi seducti sunt a diabolo. **vñ** de sequis: **H**ipus enim f.d.e. **b** Sup ca. In legge papitur et in loco quem dicitur elegerit sacrificet ei: et iuxta templum lucis et arbores non plantent: nec voluptuosa loca religionem emolliant ecce tra illis excedunt relinquent deum in excelsis locis diligenter sacrificare: et quod pilditer veritatē quererat vmbra. **vñ** in libris Reg' legit: Veritatem ex celis non abstrahit. **q** adhuc propter immolabat in excelsis. Heretici sublimitate dogmatuz sibi promittunt et sacrificant. **s.q.** et p.t. arbores scz et fructuosa: quod sicut et vinea non habent sub quibus sanctus requiescerere dicunt. **c** Ideo fornicatio, si licet spole hereticorum sunt anime quas in errore generuerunt suis dogmatibus despousauerunt. **h** Iusmodi indigni sunt correctione dei: quoniam omnis cultus eorum fornicatio est et turpes turpis concubitorum: ideo vapulabunt ut aliquando per plaga intelligent quoniam reliquerunt deum. **d** Non visitabo. **t** qui aliter intelligere non vult ex dolore et opprobrio vestro intelligatis dolorum et iniuriarum dei: cuius vox et filii esse debuit. **s** tis qui intantum in vestro peccato trascit ut nec peccantes arguant: nec non per extremam captivitatem puntat grandis miseria: ut quia desperatur emendacio non adhibetur correccio. **Q**ue colebat beelphegor quod priapum possumus dicere ob magnitudinem obsceni membra. **vñ** unde dicit quod asa fecit rectum in conspectu domini et abstulit effeminitum et amouit matrem suam maacham ne esset pnceps in sacrificiis priapi. **e** Et cum effemina, effemina sunt sacerdotes in anbris non deoros sed demorum qui galli dicuntur: quod de hac gente captos romani effemiantur: ut qui romanae ceperat hac signo minia ferirentur. **f** Si for. **S**i. **x.tribus** cu me retricibus idola colunt ita ut quisunque impleret manum suam vel offerendo vel regi munera dando fieret idolorum saltē tu iuda quod possidet hies rusalem et ex lege habebat sacerdotes lenitas et ceremonialia tēpli: ne idola colas cu dico. **A**lle, go. **S**i tu heretice fornicaris saltē iuda. **i.** ecclesia non fornicet: et ne ingredias galgala. **i.** hereticorum conciliabula ubi peccata omnium reuelantur. Galgal enī reuelatio vel voluntari interpretat: et ad instar porcoz voluntari in ceno vitoz: et ne ascendat in bethauen. **i.** ad supbas fallos dogmata facientes. non est enim dominus deus deus idoli. nec turet per nomine Christi cui maiestate deo male sentient polluit. **S**ic enim vacca peccata asilo percussa sunt heretici ardentes diaboli sagittis et legi noticia reliquerunt: ideo pascent in lata via quod dicit ad mortem: et patiēt boni pastoris eos ad mortem. **g** Salgala. loc in qua saul regēvntur ubi et populus de bethro veniens pmi castramentat: et se cūda circuncisso purgas ex quod tpe adiuse religiosis iloco celebri erroris soleuit bethauen: ols berthel dicebat: sicut post hoc aurei vitulia hieroboam ibi sunt positi: non domus dei sed sicut domus inutile idoli. **f** forstar et populus Israel in solitudine fecit sibi capit vituli quod coleret: et hieroboam vitulos aureos ut fueret in sua substitutio quod didicerat apud egyptios quod sit figura boni deos colunt. **h** Nūc pas. i. non multo post: sicut dum spūs reget artus prophetanti ducet ab assyriis in captiuitatem et in latitudinem terre mediorum dispilogo tpe ibi morabuntur. **i** Particeps ido. Ideo nomine ephraim. **x.tribus**

**a** Fornicati sunt. idolatrado. **b** Et non cessant idolatria continuando. **c** Quoniam dominus dereliquerunt in non custodiendo. **s.** legē ei. cu ins causa subdit: **d** Fornicatio. **s.** corporalis et spiritualis. **e** Et vinum et ebrietas auferunt cor. ista enim auertunt intellexū et voluntatem a studio legis divine. **f** Populus meus in ligno suo. **i.** in idolo ligneo. **g** Interrogavit euentum de futuris. **h** Et baculus eius annunciat ei. erat enim quidam diminutus modus per projectionem baculi. et oia ista et similia ad idola triam et substitutionem pertinet. ideo sequit: **i** Spūs est fornicationis decepit eos. **j.** malignus spiritus tentans de idolatria et peritentibus ad cam. **k** Super capita montium sacrificabantur. in talibus locis arduis et umbrosis idolatriaz exercerentur. **l** Et populum nomine earum vmbram magnam facientis. **m** Ideo fornicatio, bunt filie vestre. id est permittentur sic decipi et inducere ad vestram punitionem. **n** Non visitabo super filias vestras recte, impediendo eas a malis suis per punitionem: cuius causa subditur: **o** Quoniam ipsi patres eorum et mariti. **p** Cum meretricibus conuersabantur. in fornicando et adulterando corporaliter. **q** Et cum effemina, cultoribus idolorum eunuchiatis. eunuchi enī sic virgines deputabantur ad cultum dee vestrum. **r** Sacrificabantur. fornicando spūalis. **s** Et populus non intelligens. **t** intelligere nolens et ista sunt pessima. **u** Caput. **i.** verberabitur plagiis a deo immissis. **v** Si fornicatis. **w** Non meretrices duarunt tribus talia cauere. cu dicit: **x** Si fornicaris tu Israel. ponitur hic si p. quia: ut patet per predicta. **y** Non delinqut saltē iuda. **z** qui habebat templum dei in bierusalem. **g** Et nolite ingredi in galgala et ne ascēderitis in bethauen: neque illi raueritis viuit dominus. **o** Omnis sic vacca a fabiētis ingui: sic. **x.tribus** a ingle legi recesserunt: et deomisaco spū agitate lacū: arripuerunt via quod ducit ad mortem. **z** Et ne ascēderitis in bethauen: ibi enim posuit sicut unus de vitulis aureis hieroboam. **a** Neque iuraveritis viuit dominus. apostolus idolis modum iurandi per deum. **b** Quoniam sicut vacca lasciuens que rumpit ingum. **c** Declinauit israel a iugo divine legis. **d** Nunc pascent eos dominus quasi agnum in latitudine. quando enim agnus debet occidi laetus pascent: et per hoc designat et decem tribus citu essent gladio tradende. **e** Particeps idolorum ephraim. id est dedit idolatrie.

## Glo. ordi.

## Osee Ca V

## Nico. de lyra

**G**bus tēperant: qd de illa tribu fuit hieroboā qui primus vitulos aureos, vnu in herbel: alterū in dan cōstentit. a **Dimitte.** Mortaf, ppheta ec-

clesasticū virū vt cōtēnat hereticū q amicus est demonū: et fructiferū sue doctrine vbertatē pro mitit. **Cui** sacrificia ab ecclia separata sūt: dum nō recte colebat mysteriū corporis & sanguinis xp̄i: & ideo varios errores & immūdiciū sequuntur: et assert ignominia. i. super fluas traditiōes & ligat eū diabolū ne valcat stabilis manere: sed omni vēto doctrine circāfert & cōfudet. s. qz retributio el erit luct. b **Protectores.** Reges qui populū crudire & defendere debuerūt inducūt ad idola triā & tā i reges qz popu lū imundū sp̄s ligat ne liberevolitare pacū: sed inimicationib⁹ errorū exēcat. & tō cōfundentur cū fuerint capti ab hosti bus intelligentes peñaz & idolatria illatā.

**A**udite h. **Ca.** V sacer. **H**oc sacerdo tes qui nō de tribu leuit: sed qui a popu lo ita vocabāt & reges eoz & subiectū populū omnes nullo excepto votat ad iudicium vt simūl omnes audiāt cur tradā tur inimicis. **Iuxta** topologiā accusat ppls ne se excusat p hoc qz indu c̄t sit a regib⁹ & sacerdo rib⁹ qz hereticoz & pncipes intelligim⁹. pncipes ēt ac cusant qz positi specula tores ad errorē illaqueat & in pulchro mōte qz iter pretat veniens lumē ponit insidias vt trahat in pſūdū ad imolandū de monib⁹: et vltima in ba

**B**ratriū declinat ne decepti ad eccliam qzq respi ret. **H**ecm quosdā thabor lac⁹ est. i. cisterna dicitur. & heretici lacū fodūt in quē incidūt. **d** Subter thabor. Thabor mons est in galilea rotundus & sublimis i quo aues laqueis solebat capi. e **At** victi. At nullus ageret penitentiā nec occisus eleuaret caput: siquidē reges & sacer dores ire ppls ad templum hierusalem. pbibū erāt. f **Ego** scio ephraim. nomine ephraim hie roboā signat: tōs reges qz eu dignitat & scelle re fecuti ppls deceperūt. Nomine isrl. t. trib⁹ de ceptas quasi ego creau reges & subiectū ppls & sup opa mea qz intueat ne delperēt s peniteat.

**Ego** scio ephraim. Piero. pncipes puerorum dogmatū. i. hereticos & subiectū ppls scit dñs nō qz approbet: s. qz nō pnt laterē cū cogitatiōes v̄l opa eoz: qz nō cogitat de pēnitētia: sed vt i p̄ius. pficiant: qz sp̄s p quē fornicant in ecclia & a vero matrimonio recedūt. assert cognitionē dei a cordib⁹ eoz. g **Nō** dabunt cogitatiōes suas vt reuertantur ad dominū suū. Obstati in malo non cogitabunt reuerti ad deum suū ut penitent: sed quod male cogitauerunt perfident: & hoc ideo quia spiritus malignus incen tor virtorum vel idolatrie est in cordibus eorum nec finit reuerti. & ideo oblitū sunt creatoris sui ne eum sicut decet adorant.

a **Dimitte** eū. tu iuda ne cōsortio eius corrumparis. b **Separatū** est. c **Vilexerū** afferre ignominia. i. idola scz malignus. In alis suis. i. in intellectu & obstinationē. in effectu p execu tionē. f **Et** cōsūdēt a sacrificijs suis. i. ppter sacrificia sua idolis & de

a **S** ergo. h. iuda. b **S**implicatē eius. c **S**a tuo cōvino. f qz.

a **e**phraim dimittē eū sepāratū est a **s**cultus religio cibus. b **i** dolis et demonib⁹ imolant primus vitulus hieroboā: postea idolis omnium gentium.

**c**onuiuum eorū fornicatiōe fornicatiōe sūt. **Vilexerū** afferre igno minā. ptectores eius. **Ligauit** sp̄s eūm in alis suis & pfundet a sacrificijs suis. **La.** V

**A**udite hoc sacerdotes & st mentis intellexū reuinere. **H**attēdite dom⁹ israel et p susto iudicio agit de⁹ vobisēs dñs p peccato bonibus tradit.

**dom⁹ regis auscultate:** qz vō bis iudiciū est. **Quoniā** laqueo s. vos quos posui puissores populi vt errātes reserens: facti eitis laqueis captiuitatis & interficiōis & vestro exemplo et doctrīa ad mortē irriteris.

facti estis speculationi: & sic rete m+ s. ols ad; **expansum** super thabor: & victi a quis ita oēs et pncipes et ppls delighit: nō tu puteris vos pēr a me abiecos: adhuc nō lo vos pēde sed docere qd agere debeatis.

**m**as declinasti in profundum. **f** Et ego eruditōr oīm eorū. Ego scio ephraiz & israel nō est absco. a s. i. pntē reges ceperūt a deo recedere ad oīado virulōs aures & fornicatiē regēs ppls secu eō pari studio: & ideo pari pena dignit. a dīt a me. **Quia** nūc fornicat⁹ ē ephraim contaminat⁹ est israel.

s **Nō** dabūt cogitatiōes suas vt r+ tores sacrificat quād diuinos honores eis exhibet: sicut legi. i. Paralii. xxiii. de Iosas rege iuda. l<sup>t</sup> **S**ubt⁹ querēt & ppsūt & terebinthū. t. per istas arbores frondosas & vmbrosas significant habētes diuitias que trāscunt sicut vmbra: Bap. v. **D**imitiarū faciātia qd stultis nobis: trāsliterū omnia velut vmbra. istis arborib⁹ diuinos honores spēndūt cupidi. p que sūt tēporali. **D**ehoc habet exemplū. Act. xij. de herode a griffa cul populus acclamauit voces deit nō hominis: eo qz alerent regiones eoz ab illo: **G**edite. hic cōsequētē declarat diu. **v**t dicitur ibidem. **Ca.** V. ptes. qz pmo declarat culpa. secundo determinat⁹ pena. ibi: **E**st respo debit. circa primum exprimitur distincti statūs populi. cuius dicitur: **Audi te** hoc sacerdotes. qui debent precess in spiritualibus.

b **A**t attendite domus israel. que tenebarūt deo vero seruire ex legis suceptione. **k** **E**t domus regis aufulitate. que per porētiām debebat mala causa: l **Q**uia vobis iudicium est. i. condemnatio in ista. & subditur berent per contemplationē in deum eleuari. m **E**t sicut rete expansū su per montem thabor. ibi enim reges israel ponebant custodiā milium ad dñs offerenda. o **E**t ego eruditōr. i. cognitor & ostensor omniū eoz. p **E**go scio ephraim. id est maliciam eius: et nominatur hic et in pluribus locz: et marie in hoc. pba regnū decem tribuum ephraim: eo qz hieroboaz primus rex fuit d illa tribu. q **A**t israel non est absconditus a me. repe titio est eiusdem sub alio nomine ad maiorem assertionem.

r **N**on dabunt cogitationes suas vt reuertantur: quia sunt obstinati per deceptionem diaboli. ideo sequitur: **Quia** sp̄s

**D**orataliter. mōib⁹ oblata. **Ca.** IIII ssrl. In hoc ca. hz sensū l̄ralē ondīs dei iusticia i pū nitōe indeoꝝ pp̄ multiplications petōꝝ. **M**ysti & pmo pp̄ petā h̄ p̄ximū. cū dīr: et Maledictum & imēdaciū & homici. t. hec enī petā multū abū dant inter christianos: i maxime t p̄ibus istis. pp̄ guerras multiplicēs inter ipsos. l<sup>t</sup> **E**t sāgnis sā guinē tetigit. qz cōsāguine. sāgninē polluit per adulteriū vel fornicatiōē. & subdit⁹ pena cū dicit: m<sup>t</sup> **P**rop̄ ho. lugebit ter. i. hoīes terrenis cu pīdātib⁹ & delectatiōib⁹ immersi. **T** In bestia agri. p quā significant̄ feroces v̄l potius ferocitas. bestia nāqz dī quasi vasta vaftando. **t** **E**t in volucre celi. per quā significant̄ sup̄bi. o<sup>t</sup> **S**ed p̄fices maris. i. aquis voluptatū demersi. **t** **C**ōgregabūt. in sagena diaboli. & bī dicūt voluptates aque maris que sūt amare. **D**icit enī Bo etiū. q. de cōsolatiōē: **T**ristes vero voluptatū esse exritis intelligit qzq libidinū suā reminisci vollet. **E**t subdit⁹ obstinatiōē enī dicit: qz **P**opul⁹ enī tn⁹ sicut qui cōradicat sacerdoti. i. sacrā doctrinā danti. tales enī rebellāt vera p̄dicāti. vt Ro cōtē tacere feci matrē tuā. t. mater peccatorē cōcūscētia. nā omne peccatū stra. p̄ximū oris ex heu p̄cūscētia mūdi: vel ex cōcūscētia carnis: vel ex sup̄bia vite: qz est cōcūscētia excellentiē indebitē. hac autē cōcūscētia dīs tacere facit in mortis nocte. **t** **S**ed mītūdīnē eoz. **D**ic ondīs dei iusticia in pūnitōe petōꝝ qz sunt stra ip̄m. ideo subdit⁹: **t** **S**ic peccauerunt mībi. & hoc offendit in specli primo q̄tū ad clerum. ideo subdit⁹: **f** **P**ecata ppls mei comedēt. qz faciūt palliātes peccata diuitiū. p questū: & similiter dientes peccata purgari oblatiōib⁹ sine alio satisfaciōē actu. & ideo subdit⁹: h<sup>t</sup> **E**t erit sicut ppls t. s. cōdēnabilis ante deū eiusqz sanctos. **S**ed q̄tū ad ppls vulgarem cū dicit: **f** **P**opul⁹ me⁹ in ligno suo inter. Isti sūt recurrētēs ad sortilegos per lignū & baculū de signatos: qz sicut in ligno sicco vel baculū nō ē aliquid virtus germinādi: sic nec in sortilegis occulta reuelandi. **t** **S**p̄s fornicatiōē decepit eos. i. diabolū de idolatria tētās: talia nāqz pīnēt ad idolatriā. k **S**up̄ capita montūtū sacrifici. t. p mon tes & colles significant̄ mūdi potētēs: quib⁹ adula tores sacrificat quād diuinos honores eis exhibet: sicut legi. i. Paralii. xxiii. de Iosas rege iuda. l<sup>t</sup> **S**ubt⁹ querēt & ppsūt & terebinthū. t. per istas arbores frondosas & vmbrosas significant habētes diuitias que trāscunt sicut vmbra: Bap. v. **D**imitiarū faciātia qd stultis nobis: trāsliterū omnia velut vmbra. istis arborib⁹ diuinos honores spēndūt cupidi. p que sūt tēporali. **D**ehoc habet exemplū. Act. xij. de herode a griffa cul populus acclamauit voces deit nō hominis: eo qz alerent regiones eoz ab illo: **G**edite. hic cōsequētē declarat diu. **v**t dicitur ibidem. **Ca.** V. ptes. qz pmo declarat culpa. secundo determinat⁹ pena. ibi: **E**st respo debit. circa primum exprimitur distincti statūs populi. cuius dicitur: **Audi te** hoc sacerdotes. qui debent precess in spiritualibus.

b **A**t attendite domus israel. que tenebarūt deo vero seruire ex legis suceptione. **k** **E**t domus regis aufulitate. que per porētiām debebat mala

causa: l **Q**uia vobis iudicium est. i. condemnatio in ista. & subditur

berent per contemplationē in deum eleuari. m **E**t sicut rete expansū su

per montem thabor. ibi enim reges israel ponebant custodiā milium ad

dñs offerenda. o **E**t ego eruditōr. i. cognitor & ostensor omniū eoz.

p **E**go scio ephraim. id est maliciam eius: et nominatur hic et in pluribus

locz: et marie in hoc. pba regnū decem tribuum ephraim: eo qz hieroboaz

primus rex fuit d illa tribu. q **A**t israel non est absconditus a me. repe

titio est eiusdem sub alio nomine ad maiorem assertionem.

r **N**on dabunt cogitationes suas vt reuertantur: quia sunt obstinati per

deceptionem diaboli. ideo sequitur:

## Glo. ordi.

**Et respon. Allego.** Heretici superbia habent quasi matrem suam iniquitatis; quod se factat scire aliorum et in ecclesiis contumeliam semper debachant sed arrogati p[ro]p[ter]e et magistro[rum] parisi corruerunt. **Judas quoque.** i. vir ecclasticus qui corpore non mente in ecclesia versat, et cum hereticis eundem erore teneri, frusta nomine ecclasticum confitebitur. **Et respon. Quia etiam duabus tribus sunt idola colebant.** c. In gregibus suis. **Nicod[emus].** Maquid m[anu]dabat carnes tauro[rum] a. s. b. p. **Et iterum.** Non accipit am de domo tua vitulos. **Allegori.** Heretici putant quod in multitudine sacrificiorum placet deus: iudas, i. ecclasticus qui faciebat elemosinas peccata redimatur in quibus permaneat cum sacrificiis peritura non presentia delere soleat. Ideo non inuenit deum qui a talibus auferitur. **Puaricant autem quod dei precepta negligunt:** alienos filios generant cum opera faciunt ab oboe: video quotidianus singularium cum suis p[ro]p[ter]is hoc est malum quod gerunt ad eternam damnationem perpetuum. d. **Quia filios.** Alij dicunt quod vixores alienigenas ducunt sic in Efraim legit: Et filios genuerunt quod postea repudiare copuli sunt. e. **Nunc deuora.** Legimus in libro Reg. et Para, quod sub rege phaceae regna bar. i. r. tribub[us] vestit theglaphalassar rex assyriorum magnus p[ro]p[ter] populus samarie transstulit in assyrios. Ieod anno p[ro]p[ter] olympiadis apud grecos nonnum r[ec]onciliata alba. xx. anno imperabat emul[us] quem romulus regno expulit. f. **In gaba. Habaa colliterat rama excelsa;** he due ciuitates sunt in tribu beniamini sibi vicine in terra gabaa namque Saul rama in. viij. milario ab hierusalem quod rex israel occupare voluit ut extitum et ieiunium clauderet tribui iudee. Bethaven quod quondam bethel: et in tribu ephraim ubi erat vitulus auro. Non erat ut destructione tamquam tribu[m] ieiunium. **Donerant ut destructione tamquam tribu[m].** q[ui]duo non huius voce deflecat: sed obv[er]o quod in circuitu eius se magno ylulatu annunciet. **In gaba. H[abaa] super colles et rama.** i. i. ex celso moneta nuncia in buccina pastorum quod fit ex recurvo cornu a[nt]e tuba quod fit ex ere vel argento in v[er]sus bellorum et sonnitum. **Allego.** Heretici qui in gaba et rama excelsa sibi sapientia pollicentur. i. b. v[er]o in domo idoli. i. falsorum dogmatum quod venient et malum sui non teguntur quod curerunt manifestetur quod prius essent domini dei nunc p[er] errores sunt domini in utilitate: et ieiunio non sunt nisi facie beniamini qui iterp[er]ta tur filii dexteritate: et significat scitios ad dexteritas regum: quod post tergum ei[us] vbi oscos non habet: quod non eterna sic iustitia: quod t[er]p[er]ia petuit. **Dis ei iactitia ephraim qui iterp[er]ta vberitas in b[ea]titudine.** s. **Die correctionis in tribub[us] israel.** b. **El ostendi fidei.** Facti sunt principes. **Lxx. transferentes.** s. fines captiuorum poscidendo.

## Osee La. V

**Sed hoc scio.** Sed eos excecat reuertantur ad deum suum quod spiritus in fornicationem in medio eo, a. sed non impune quia. **Rur dominum non cognoverunt.** Et a. s. v[er]o vel si cogant redire ad deum. b. s. q[ui] super agnus contra deum colebant idola. c. ne sit impenitus.

**a. respodebit arrogatio israel in factu.** a. s. popul[us]. b. s. princeps. c. s. q[ui] exaltabantur. **Cite eius et israel et ephraim ruerunt.** a. s. nec tam[en] x. tribus et principes eorum capitula sunt: sed etiam duae sequentes sceleris eorum pariter infirmabuntur.

**b. in iniquitate sua. Ruet etiam.** a. s. in hostibus maiorum et minorum animalium hoc faciunt et quando prelli ab hostib[us] placare deum intendebant sera mori penitentia.

**c. iudas cum eis. In gregibus suis.** f. s. non enim israel sed et iudas. **is et in armamentis suis vadet ad querendum dominum et non iudeam.** g. a. quem p[ar]ticione offederunt hostiis placare inturunt. b. s. camen. e. s. placabile. **querendum dominum et non iudeam.** i. a. s. a recedentibus ipse secutus. b. s. q[ui] non deo sunt demonibus.

**nient. Ablatus est ab eis.** In domino in errore idolop[er] vel quos per ignes duceres idolis consecraverunt.

**m[in]o preuaricati sunt: quod filios** a. s. et ideo. s. cito. s. prius solebant longe post futura p[re]dicere: s. nunc venient assyrii et chaldei et singulos menses devorabunt eos cum suis partibus. i. possessionibus quas in divisione terre ad mensuram funiculi suscepuntur.

**e. alienos genuerunt. Nunc deo rabbit eos m[en]sis cum partibus suis.** l. **Lxx. super colles.**

**f. is. Clangite buccina in gaba et tuba in rama. Ululate in betham.** o. a. s. virtus auris pro cuius adoratione modo captiuabuntur.

**tuba in rama. Ululate in betham.** o. a. s. que est. b. s. vbi finitur tribus beniamini: et incepit tribus ephraim.

**ueni post tergum tuum beniamini.** p. a. s. ylulante quod. s. i. domini regia. q. x. tribus. b. s. captiuitate.

**s. ephraim in desolatione erit.** In q. a. s. afflitionis per quam corrigi possunt. b. s. s[ic]a quod de eis prophetata sunt i. o. acutostendit esse fidelitas die correctionis in tribub[us] israel.

**b. el ostendi fidei.** Facti sunt principes. **Lxx. transferentes.** s. fines captiuorum poscidendo.

**cipes iuda quasi assumetes terrena.** a. s. ideo. s. quia venient babylonis: et ita eos quia si aque imperius occupabunt non suis viribus sed in dignatione dei.

**minum: super eos effundam quia.** v. a. s. quia. s. non erit ad deum qui iuste hoc facit sed prius ad hostes qui quis priores: ram[us] eos opprimit primus phul. deinde theglaphalassar: postea salmanasar.

**i. si aquam iram meam. Calumni am patiens est ephraim fractus.** z. a. s. p[er] hac causam. b. s. ephraim hieroboam. c. s. p[er] hac causam.

**iudicio: quoniā cōpit abire post sordez.** Et cōp[er]t e[st] tinea ephraim

## Nico. de lyra

**a. Quia spūs formi. i. diabolus.** a. s. de idolatria tetras. b. s. In me dio eorum est tanquam eos possidens. c. **Et r[es]pondebit.** Hic omnis denunciatur pena: et primo similitudo: sed magis solennitas. ibi: **Clagite.**

**Circa p[ro]m[ptu]r d[omi]ni: Et r[es]pondebit arrogatio israel in facie eius. p[er] penas debitam a deo illata.** d. **Et israel et ephraim ruerunt.** i. rex et populus. e. **Buet etiam iudas cum eis.** i. s. militi pena punies: non tamen eodetem pore: quod regnum israel fuit captiuum. p[er]mo. s. t[er]p[er] Osee. et regnum iuda postea t[er]p[er] sedecchie. f. **In gregibus suis.** q[ui] sunt de omnibus et capris. g. **Et in armamentis suis.** i. bobus et vaccis. h. **Vadet ad querendum dominum offerendo sacrificia de istis animalibus.** iminente hora sue captiōis.

**i. Et non inuenietur. s. ei[us] miseri cordia indigni. cui[us] c[on]subdit:** k. **In domo p[ar]ticione sicut. quod filios allenos genuerunt. docentes eos idolatrare.** l. **Nunc deo rabbit eostensis.** s. **Julij:** vt dicit Ba. Sa. in quo samaria fuit captiva. m. **Cum partibus suis.** quod tunc terra decet tribuum qui erat diligita in decem p[er]tes binum numerum tribuum fuit destruta. n. **Clagite.** **Hic omnis sequebitur pene pmulgatio solensis.** C[on]tra q[ui]d sciendū quod terra beniamini ex una parte erat pluera terre decet tribuum. **Habaa vero et rama erat duo fortalia in sorte beniamini.** **Betham vero erat aliud fortalicium in sorte ephraim.** **Dilatatio nunc in sorte beniamini.** **Betham vero erat aliud fortalicium in sorte ephraim.** **Clangite in gaba et tuba in rama.** o. **Ululate in beatae causa.** p. **Post tergum t. b. e. i. iuxta te.** p[er] q[ui]d timendum tibi est ne patias sis. q. **Ephraim. i. regnum decet tribuum.** r. **In desolacione erit.** s. **In tribub[us] israel ostendit sicut. i. fidelitatem p[er] meorum quod p[er]niciosa est ea[us] destrucionem.** t. **Facti sunt principes iuda quasi assumetes terminum. captiuitatis ei decet tribub[us] p[er] salmanasar illi de regno iuda cogitauerunt dilatare terminum suum ultra metas decet tribuum. cum tamen sortes essent distincte binum ordinationem dei. p[er] q[ui]d in penam huius cupidiatis subdit: v. **Sup eos effundam quasi aquam. i. abudans.****

**x. Ira mea.** s. p[er] nabuchodonosor. y. **Calumni patiens est ephraim.** licet enim patere iste ex parte sit: tamen salmanasar iudas initio et iniqua voluntate.

**z. Fractus iudicio.** s. diuiso in isto. ideo subditur: a. **Quoniā cepit abire post sordez.** id est post idolum. et ponitur hic singulariter pro plurali. b. **Et ego quasi tinea ephraim.** id est cito destruam eum.

cc. 3. Et quoniā

## Glo.ordi.

**N**ostru est t.i.e.e.gētū. a Et vi. De retici v̄ etiā ecclesiastici aliqui se funib⁹ p̄tōr̄ stricatos nec det auxiliū q̄rūt s̄z diaboli qui est vltor p̄tōr̄. et ideo ma nēt i vīcul p̄tōr̄ cū diabolo iuste dā nat. quidā re gē vltorē signi ficit r̄p̄z ad quē iudicio clama bunt: H̄ne ap̄ nobis. s̄z eoz p̄ hibēte merito n̄ poterit liberare q̄r̄ in iudicio nō ex misericōdī s̄z ex iusticia ager. vñ. **Dicitur**. In iferno q̄s cō firebis tibi. **Le**git q̄ sub manā hē rege. p̄ tribūnū ūrl̄ miserit dona assyrijs vt liberaret eum a damascens. Iudas vero sub re ge Uchaq̄ misit mūera theglath phalassar ut li beraret d̄ manu phacee reḡ ūrl̄ & rasin reḡ da masci q̄ tūc qdē liberauit s̄z po stea eosdē debel lauit: q̄ cui de aduerat a nul lo p̄t liberari. vñ & subdit: Et ip̄e nō po. sa. v. b Q̄m ego q̄s lee. Hiero. Lxx. Ego q̄s panthe ra ephraiz: q̄s leo dominiuclida. Nihil leoni for ti: nihil p̄athe ra velocius. In p̄athera ergo ve lox per assyrios interitus regni fama marie. In leone fortissimū ūrl̄ & iudā altq̄ post regnū ūndis chaldeoz: & q̄r̄ veris se simulauerat: seruat adhuc me, taphozā in eoz dānatiōe: vt q̄cqd ē se uilus sciat se paſſuuros in eī indignantē. Alle. Hereticis & ecclesiasticis pec cātib⁹ de clemētē vertit in seuitiā ferū & tollit eis p̄dā. i. q̄s decepcant redu cit ad fidē: & nō habitabit in cōſilijs p uersor̄: s̄z redit ad locū suū de quo ait: Ego in p̄e & p̄af in me est: & eos despi cit donec deficiat ab iniqtate: & querāt eū p̄ penitentiā. c **V**ades. Lc. dei magnificētia & maiestas ipsi. Il si hec ſ̄ba ad filiū p̄p̄le referant: loc⁹ fili⁹ pa ter. **V**it &: Cū traditi fuerit hostib⁹ ſe cure ſidebo in mea maiestate vñ p̄e nec deſcēdā ad vos vt vob̄ irascer vel miſerear vel q̄ bestiis cōparor nullo hu mano affectu mouebor: s̄z q̄s oblit⁹ vñ q̄s pregebā hostib⁹ ſubiacere p̄mittā donec deficiētē a malo virgētē fuitur q̄rat faciē meā p̄tētē. **Ca.** VI **T**ribula. Dec̄ba ex p̄te p̄nt aptari bis q̄ tribulatiōe captivi tatis p̄fī ſm p̄tētē dēn̄ repre bāt & alios horribans. Generalis p̄nt aptari ſib⁹ credētib⁹ in p̄m q̄ afflicti tribulatiōib⁹ oto lumē ſitai. Iadyē: w̄ xpi p̄ fidē ſurgit de tenebris ifideli

## Oſee Ca VI Nico. de lyra

a Et quasi putredo domui iuda. i. tardins puniā eū. tardius enī corrūp̄t pannus per ſeip̄l q̄d fit putrefiendō q̄ corrūp̄ta tinea que corrūp̄t ip̄z aliquā etiā in nouitate ſua: et ita regnū iuda tardis fuit captiuatū q̄ regnū iſrael: vt ſuperius dictū ē. b Et vidit ephraim languore ſuū. i. captiuatē irreparabile: ſicut lāguorē infirmitas incurabilis. c Et iudas vin. ſuū. i. captiuatē reuertiſiſtū vinculū ſiſtū. d Et abijt ephraim ad aſſur. q̄ p̄mo cōſenſit redde re tribuū regi aſſyrioz. e Amiſit ad regē vltorē. i. ad re gē egypt. vt p̄ cū liberare a dicto tributo ad quē miſit Oſee iñj. Reg. xvii. f At ihe nō poterit sanare vos. imo iſta miſio fuit occia deſtructiōis regni iſrael: vt habeſ ibidē. g Nec ſoluere poterit a vobis. de regno iuda. b Amiſit. captiuatē vſtre. exierūt ei egypti de terra ſua ad quā ūrl̄ in deoꝝ: ſed territ̄ ex occurſu chaldeoz redierūt in terriā ſuā: vt habeſ iſiere. p̄xvii. i. Q̄m ego q̄ſi leena ephraim: cito deuorans eū. k Et quasi catulus leonis. q̄ min⁹. l Ego capiā va. q̄ vtraz captiuatē facta eſt virtute diuina p̄nicipaliter. m Adēs reuertar ad lo. me. ſubtrahēdo ab vtraz regno ſubſidiū meū. n Dōneſ deſi. capti ab aduersarijs. o Et q̄rat fa. m. veſtatiōe dātevob̄ ſtelleci. **Doraliter.** g Audite hoc ſacerdo. Ca. V tur de ſacerdotibus & p̄nicipib⁹ q̄ ſtērōbiſ. Oſee fuēt. M̄yſtice vero p̄t exponi de ſacerdotib⁹ in deoꝝ & romanis p̄nicipib⁹ q̄ furerū xp̄i ſtērōbiſ & ap̄ſtoloꝝ & q̄ conati ſit extingueſ xp̄i fidē: vt pater in Actib⁹ ap̄ſtoloꝝ & in goſtis ip̄e ratoꝝ. ppter q̄d eis dicit: k Nobis ſuſiſiū ſiſtū. i. ſi. deſi ad veſtrā cōdēmnationē. l Q̄m laque⁹ facti etiſ ſpecula tōni. i. legi noue q̄ doceſt celeſtia ſpeculari. m Et ſicure te expaſtu ſup̄ montē thabor. q̄ interpt̄lūt vñtētē: ppter q̄d ſignificat noui ſtēmentū. de quo d̄r. Ro. xii. Vor. p̄cēt̄ ſit dies aut̄ apropinquauit. n Et victimas declinastiſ in p̄fundū. p̄ victimas veteris ſtēmenti ſignificat eukariftia q̄ eſt. victimā noui & p̄t̄ dici victimē ſi ſtēmaliq̄ virtutē cōtinet ciuiſlibet ſacrifici: iſtē victimē ſuerūt in p̄fundū. ppter q̄d ſequit: r̄ Nō dabū cogitationes ſuas: vt reuertāt ad dām. multo nanç tpe ſtēterūt in p̄ſecutiōe christiano ſuū. & ſubdit̄ cauſa: āt Q̄ua ſpū ſornicationis. i. idolatrie. b̄ In medio eoz. nam ppter idola pſequebant christuz. f̄ In gregib⁹ ſuis z̄. Hic remouet eoz ſallū remediu ſnam in morte christi ſacrificia legis in quib⁹ iudei ſperabat ſaluarti. mortua ſuerūt in morte christi. ſacrificia vero idolis facta de quib⁹ confidebant romani ſem̄ mortifera ſuerūt. Ideo dicitur de vtraz: In gregib⁹ ſuis & in armentis va dent ad querendū dominū: et non inuenient: ſed magis oppōſitū. k̄ In domo ſuaricati ſit q̄ filios alienos genuerit. docentes eos errorē ſuū ſeq: et ſic a deo alia ri. & ſubdit̄ pena cū dicit: l̄ Nunc deuorabit eos mensis. qui dicit a mene q̄d ē defectus. Maximus aut̄ defectus eſt priuatio vite eterne per penā gehēnē q̄ deuorat obſtinatos in malo culpe. Sed qm̄ inter malos domin⁹ aliquā dō p̄mitit otriſ ſenſiōni. ſicut dicit Es. xix. Cōcurrēt faciā egyptios aduerſus egyptios. i. deo dū ſp̄miliſt iudeos rebellarē contra romanos. ppter quod iudei p̄t̄ occisi & parti capti uati ſuerunt. ideo ſubdit̄: n̄t Clangite buccina z̄. Per quod ſignificat bellum iudeorū contra romanos in quo iudei ſuerunt deſtruci in vltoriō mortis xp̄i. In ca. v. vbi dicitur in poſtil. Q̄ua filios alienos genuerunt. p̄t̄ accipit̄ Additio. Hoc quod dicitur: Q̄ua filios alienos genuerunt. p̄t̄ accipit̄ ſicut ſonat: ſeſiſt̄ de generatione carnali: eo q̄ vrores alienigenas ducebant ex quib⁹ filios. generabant contra dei preceptum

**Capitulum:** VI **T**ribulatione ſua. Post declarationē diuine iuſticie. hic conſequētē ponitur declaratio ſue miſericordie. oſtendit p̄mo quib⁹ miſericordia cōcedat. ſecūdū quib⁹ deuenerat. ibi: Quid faciā tibi. Cūrea primū ſcindū & dei miſericordia in aduentu christi ſuit declarata. ppter quod merito p̄ ſifa de aduen tu eius exponit a catholicis et hebreis diuferimodo. Dicit enī Ba. Sa. & cū dicitur hic: In tribulatione ſua z̄. intelligit miſeria in qua ſunt modo iudei p̄ ſobē diſp̄siſi. cui petunt in ſuis orationib⁹ publicis et p̄niatib⁹ p̄ messiā liberari: cuius ad es. i die tertia ſuſtitabit nos. p̄ p̄mā diē itētelligit dies p̄mi ſep̄li p̄ Salomon̄ edifica ti. cui ſuſtitit nox deſtructiōis p̄ chaldeos. p̄ ſecundū diē tps ſecundi ſep̄li p̄ corobabel reedificati: cui ſuſtitit nox deſtructiōis p̄ romanos. p̄ tertia diē tps edificatiōis ter ti ſep̄li p̄ messiā. de q̄ exponit edificationē ſep̄li: q̄ babel i ſine Ezech. Et errorē ſuū in qdā qſtione de q̄libet. & aliq̄ reperi ſup̄ libz psal. & ſup̄ Eſalā. ppter q̄d h̄ omittit exponēdo ſram ſm catholicā intētōne: In tribulatiōe ſua. i. p̄tōr̄ ſuo x p̄tētē: q̄ve ſris p̄tētib⁹ ſcedit miſeria. q̄ Danc ſur. z̄. & iſtō ſuit tpe Bob. bap. q̄ ſolida uit baptismū p̄tētē: & mlti ad ei ſoctrinā egerūt verā p̄tētē: vt p̄t̄ ſi ſtūd̄ euā

## Slo.ordi.

**G**atia et alios horantur. Venite et reuertamur ad dominum a quo recesserat quis peccando: quod ipse cepit quoniam verbu caro factum habet in nobis et sanabit nos: post dolorum vulnerum plenam salutem dabit. **H**ebrei sibi soniant salutem post circuitum milles annorum: sed salus permittitur tertia die quam Christus resurrexit a mortuis. Illi vero referunt die secundum ad aduentum Christi sui. **T**ertius vero dies ad iudicium quando sunt salvatores aduenientur qui sunt salvatores aduentus: sed quod non potest: nos dicimus primi esse deum humilem salvatoris ad ventum. **S**econdum quoniam in gloria ab omnibus videbitur. **T**ertius quando pacto iudicio gloriam ampleriori sue claritatis electis monstrabitur. **I**nde qui secundum et tertius suscipiunt primum se prodidisse fratrem: quod secundum et tertius nisi respectu primi non potest appellari. **A**lprimus dies primum seculum regnus. **S**econdum in aduentu Christi quo vivis dicamur per fidem vel iam per spem cōsedemus cum Christo in celistibus. **T**ertius dies resurrectionis in quo per christum resurgentem pariter cum illo resurgemus. **A**el nobis primus dies quoniam renascimur per baptismum. **S**econdum in requie animarum. **T**ertius in generali resurrectione.

**E**go ego. In his verbis ostenditur israel et iudea habituros unum pastorem et regem dandum cui crediderit in domum resurgentem: frustra autem iudei mille annorum somnia sibi pollicentur cum salus sit omnibus promissa die tertia quia dominus resurrexit. **A** quasi. **D**iluculum initium lucis quo tenebre fugantur. **A**si ait: Sicut surgente diluculo tenebre noctis fugantur: ita christo egredio de thalamo incorrupti vteri tenebre peccatorum dissipantur et lux veritatis apparuit.

**Q**uasi. **E**tiam ad Iram temporaneum imber est quod lacta semina calcescere facit. **S**erotinus est quod ad maturitatem fructus producit. **A**s. ppba: **D**abo vobis pluviam tunc. **I**n terra vero pennis suis bis annis in anno datur pluvia de celo. **C**risti ritualiter Christus nobis temporaneus est imber dum fidem inspirat. **S**erotinus dum post bona opera ducet ad borra. **V**ane autem surge. s. c. est. p. **b** Quid facias. **P**iero. **P**erieritis et iudei quod similla passurus est: procul deinde ad penitentiam et reuerti cupidus ad salutem: sed illi delitias humanas seculi et refrigeria quasi nubes et rorae qui cito trahunt sequuntur. **A**ni: Stulte bac nocte reperiet anima tua a te. **P**rophetas autem heretici tempore occidit deus dum eterna supplicia consumatur et austertate vera vita morti scelerum relinques. **M**os autem sequamur illam nubem quod appetit quod a mundi huius ardore nos pregit: cui insidens dominus venit in egyptum et omnium idola confregit et illam rorat. **D**e quo Moyse: **F**iat ut ros eloquuntur meus. c. **P**rophetas hoc dicit. **D**olare fabrorum est: cum materiae planatur asperitas. **d** Occidi eos. **L**xx. **S**uccidi populus vros. s. pseudo ut quod causa erroris fuerant prospera: permittentes occisi fierent occasio salutis quasi ne diceretis: prophetis creditimus etiam ipsos occidi ut vobis tolleretur occasio peccandi. **N**egimus. cccc. prophetas balalim oculos sub Helia et innumeram multitudinem sub iehu quod subiit dominum achab. quod dicit istos prophetas: sicut Hieremias causa peccatis populorum interfecit et hostibus tradidit.

**Q**uia misericordia voce. **Q**uotidie ex parte vel intra ecclesias peccantes deus prouocat ad penitentiam. dicens: Misericordiam vobis. **I**lli autem offerunt panem sacrificium: et dantes elemosynam vident sequi humilitatem: sed trucidato capite fideliter scientie dei frustra se cetera membra habere iactant: quod sicut ad animaratione electus est de paradyso: sic et isti de ecclesia. **f** **S**alaad ciuitas operantur idolum. **S**alaad ciuitas sacerdotum trans iordanem in tribu gad et ciuitas fugitivorum. **I**n hac primutus consecratum est idolum: et quoniam pauperes tanto postea per idolatriam facta est principium omnium malorum: et ideo isti primi captivati sunt per assyrios: et sunt super plantata: id est humiliata sanguine quem fudit iehu vincens in rati-

## Osee Sa. VI

## Nico. de lyra

gelijs et de tempore clavis manu: quod pertinet ad principium temporis gratiae quod de dies: ad Ro. xii. **N**ox processit die. at sp. a. **V**enite et re. baptizati ei a nomine iudee invitabunt altos ad pentecostem baptismi. b. **Q**uia ipse est. **I**n hebreo hunc: **R**ipuit. i. tempore per teritis puniuit nos quasi in peccatis captivos. c. **S**anabit nos spiritualiter et psalmiter.

**d** **P**ercutiet nos. repetitio est eiusdem sententiæ ad maiorem assertione. e. **U**niuersificabit nos tecum: quod post duos dies mortali sue et sepulture resurrexit Christus: cuius resurrectio est principium resurrectionis nostræ ad vitam immortalē. j. ad Corinthi. xv. **C**hristus resurrexit a mortuis primus dominus: quoniam quod homo mortuus est per hominem mortuus: et sic in adam resurrectio mortuorum: et sic in adam oes moriuntur: ita et in christo. Et hoc expositio magis consonat litteris quam per se. **c**edens: quod accipit dies proprie: illa autem valde propriæ. f. **E**t vi. in corde. vita gressus et postea glorie.

**g** **S**olemnoticiam fidei. h. **D**equemurque imitando opus Christi. i. **A**t cognoscendo facie ad faciem. **L**oseqne potius modus vivendi et iudei. cu. dr. k. **Q**uasi dominus. t. **Q**uid ipse est lux vera. Job. i. l. **E**rotulet quoniam tunc et in hoc significat doctrina Christi sub metaphora Iheris terræ secundum. **L**itterat oratione Christi et predicatione et queritatio percesserit et morte et resurrectione: tibi post scribuntur: quod frequenter in scriptura prius scripta scribuntur postea: ut per te in nouo et ve. testa.

m. **Q**uid fa. ti. **M**le purum ostendit quod misericordia dei denegatur. hypo critis aptemal. et ostendit per primo in dubio domini. s. istud et iudea sunt sed in regno Christi per se. secundum etiam.

**L**irea per meum dominum in Misericordia vestra tunc. q. d. sic nubes matutina aliqui dissolvuntur oriente sole sine pluia: et ros matutinal sine haustriatione terre: ut quoniam est multum pulvis: sic misericordia vestra est sine effectu: et per dominum facta et ista hypocritis notabilis viguit in iudeis tempore Christi: ut per te in decursu euangelij.

**o** **P**roprius dolarum. i. prophet. i. p. prophetæ correctionem volvi eos reducere ad rectitudinem. sic ligna per dolationem. p. **E**t occidi eos in verori mei. i. occidet eos per prophetas qui sunt os meum. **x**ba mea perferendo. q. **E**t iudicia tua. i. puniri tibi inferendo.

r. **Q**uasi lux egreditur. i. manifesitate apparetur iuste. s. **Q**uia misericordia voce. id est acceptant. t. **E**t non sacrificium tunc sacrificia ei vete ris legi non erat accepta de se: sed tunc ex offerentibus deuotis: sed ista cum hoc de se sunt acceptabilia. in quantum sunt bona de genere: non tamen sunt meritoria vite eternae nisi sunt ex charitate.

v. **I**psi autem sicut adam transgressi sunt pactum ibi precontracti sunt in me. sicut enim ad transgressum fuit mandatum domini de ligno vetito comedendo: sic inde de utroque regno transgressi fuerunt legem domini tunc in monte synai. et exprimitur sequentia quedam terra de ceteris tribuum in hoc malo valde notabilis. cum dicitur:

**x** **S**alaad ciuitas operantur idolum. et sic transgrediebatur mandatum legis ordinatum ad deum.

cc. 4 Supplata

# Glo.ordi.

# Osee

# La. VII

# Nico.delyra

**G**oth galad q̄ in iuxta p̄ceptū det deleuit om̄ē domum achab: vel supplantara sanguine: q̄ vindicta sanguinis quē fundebat sup eā venit: et quasi fauces viroū latronū. fauces latronū sunt canerne in quibus absconditi spoliati & occiduti trāscētēs. Sic sacerdotes galad iſidiabāt tur simplici pplo & spoliabāt si de & interficiebāt mēte: & quos deciper nō poterāt vestib⁹ priuabant et corpore necabāt. vnde subdit: Particeps sacerdotū tū. s. Per s̄ichēz trāst⁹ erat volentib⁹ de Israel sacrificare in tēplo hierlin: in hoc itinere sacerdotes idolorū ponebāt iſidiās ut traheret trāscētēs ad coleādā idola in dan vel berhel: cuz his sacerdotib⁹ cōturauerat sacerdotes galad: & s̄il faciebāt occidi volētes trāstire in pasca vel pentecosten v̄l scenophegia ad sacrificandū in hierlin fin p̄ce.

**Allego.**

pt̄. Allego. Galad trāstī gratio testimonij. hi sūt heretici q̄ p̄tenūt dēi guertēdo testimoniā scripturārū cuius opa vana q̄ turbat aquas ecclie de p̄uris fontib⁹ sordidos riuos fac fortiudo eius quasi viri pirate. i. diaboli in mari huius seculi in quo nauēs seculi pertrāseunt.

Sichem bumeri per quos intelligitur op̄. Unde: Da cor tuum in humerū. i. que intelligis operare. Heretici autē intercludunt viā ne de sichē. i. bōis operibus pergamini in hierusalēz. hi sunt quasi fauces viroū latronum. i. interficiențiū eos q̄ per viam huius seculi ad veritatem p̄gredere volunt. a In domo heretico p̄ videt horrendū cū magistris fornicantibus pplo's seductus pariter sordidat. Inde q̄. i. ecclie p̄cipit vt paret messem sectōis. i. metendi fin peccata ī diem iudicij. b nō optando s̄. p̄phetādo dicēt: q̄ si penitētēve niam a pio iudice cōsequerent qui etiā hic ideo corripit vt ibi parcat. vnde subdit: Cuz sana.

b Sed et iuda. Ne putes te es securū para messem tibi. i. genera filios qui succidant: q̄ p̄

pe est tps iam vt tu quoq; a chaldeis ducariis captiuus ī babylonem & tue missione: id est intersectionis tempus veniet. Quasi chaldei te metent: sed inde te reducā qd̄ sub cyro erit artaxerxe: & cum conuertero sub audiis videbis: quia multi qui captiuū ducti sūt viderunt reuersionē & cum illis qui nati fuerunt in babylone redierūt in terrā suam. de hac reuersione non sit promissio decem tribubus que in perpetua captiuitate tenent. La. VII

**Allego.**

Cum sanare vellem. Allego. Cum salvator post effusionem sui sanguinis et ecclie de gentib⁹ & populis congregatā: vellet populi peccata sanare p̄ penitētā: subito ephraim. i. heretici qui falsoꝝ dogmatū p̄mittunt vberitatez: et populus samarie qui dicit se p̄cepta dei custodire: operati sunt idolum falsoꝝ dogmatū. per illos īgressus est fur et latro: id ē diabolus v̄l ipa fala doctrina hereticoꝝ in ecclia. fur iſtidū occulētē decipit. Latro audacter rapit. Signanter ergo ponit: fur clam in, gressus est: latrunculus foris spolians: q̄ neminem veste xpi possunt spoliare nisi prius ab ecclie foris ad sua do- gmina traxerit. d At ne forte. Allego. Heretici nō pos- sunt vtra peccata cōtra dēi causari: cū antiq; operibus nouam addant impietatem et suis ligētē peccatis et cuz dēum celare se putant: oculos eius vitare non possunt: quia vultus domini super facientes mala.

**In ma.**

a Supplantata sanguine. Hebrei dicunt: Insidiatrix sanguini. Et cito enī hebraica hic posita ad supplantationē & insidiacionē est: eq; uoca: videtur tñ hic magis accipi, p̄ insidiacionē. quia subdit.

b Et quasi fauces piroꝝ latronū. quia querunt glutire bona alioꝝ.

c Particeps sacerdotū. In hebreo habet: Societas sacerdotū. id est maiorū reo modo loquētī quo dicitur. n.

Beg. vii. H̄lī aut̄ dauid sacerdotes erāt.

d In via interficiențiū p̄ hoc designat: maiores de galad erāt cōsentanei & particeps in latrociniis istis et homicidiis. tñ b erat trāgressio legis p̄ tra. p̄ximū. & Per gētes de sichem. ad alii locū vbi erāt mundi homines multis ogibus ne gueniant in hierusalem.

b Sacerdotū.

tñ b ciuitas fuit iniūciā idolatrie is q̄ sūt trās ior ad ciuitas opāntū idoluū supplā

a sacerdotum.

tñ b sacerdotū.

a s̄ oēs falli sacerdotes absconditū viā et occiditū homines multis ogibus ne gueniant in hierusalem.

b Sacerdotū.

rūz latronum: particeps sacerdotū.

a s̄ in hierusalem vbi nō licet immolare.

tñ b in via interficiențiū p̄gēntes

a s̄ oēs cōp̄aro galad il sacerdotib⁹ q̄ sile scelus operati sunt.

b Sacerdotū.

de sichem: q̄ scelus operati sunt.

a s̄ Dū Piero. Obstupuit celū sup hec: et exboruit terra. dēcē tribū.

b Sacerdotū.

a s̄ In domo israel vidi horrendū.

b S̄ q̄. a s̄ hieroboaz quo duce cōraminat̄ est popūl samarie: vñ et ad iuda sermo convertitur.

c Ibi fornicationes ephraim: con-

b tamatus est israel. Sed t iuda

s̄ pone messem tibi: cū conuertero

b captiuitatē populi mei. La. VII

f dimittit p̄tā idolatrie quā i esp pro vel in deserto exercitū.

c Um sanare vellem isra-

a s̄ aperte facia est idolatria a hieroboam et a pplo samarie q̄ secut⁹ ī re-

gē suū hec malitia obſtit̄ deo volenti condonare

el relielata est iniquitas ephra-

k priora peccata illi⁹ populi. a rex et populus.

im et malicia samarie: quia opē.

a s̄ idolum v̄l illa falsa s̄ba: Iti sūt dī tui israel.

b s̄ hieroboam qui ingressus est latenter ad deci-

piendum domus israel: sic lute vi cogens dei

populum ad idolatriam spoliavit dei p̄orectione.

rati sunt mēndacium. Et fur īgres-

m sus est spolians: latrunculus fo-

a s̄ et cum ita puniatur ne cogitent q̄ pro vereri-

bus peccatis patrum puniam cos: quia nunc. i. in

prefēti p̄ maliciis suis quas inuenērunt circu-

dati sunt pena et mala eoz sicut purat nō possū

me laterē: sed poti⁹ ih̄e adiutoriōes agere sunt corā

facie mea que omnia clare yder.

b ris. Et ne forte dicant in cordib⁹ n

a s̄ quasi imber nobis tēporaneus tē. Sed quo-

niam non est dignus misericordia qui nō facit misericordiā. ideo de-

talibus subdit: n̄ Misericordia vestra quasi nubes matutina-

tē. i. sine effectu debito. de qua dicit Jacob. ij. Si aut̄ frater aut̄ so-

rori nūt̄ aut̄ indigent victu quotidiano. dicat aut̄ aliq̄ de vo-

bis ite in pace calefacimini & saturamini: nō aut̄ dederitis ea q̄ ne/

cessaria sunt corporis quid p̄derit vobis. q. d. nihil. o. Pro-

p̄ter hoc dolauit in p̄phetis. i. laborauit per p̄phetas ad hoc q̄ ad re-

ctitudinem misericordie reducerent. sicut dolas lignū vt rectificer-

p̄t. Et occidi eos ī verbis oris mēl. i. eos occidētēs dīmōre ge-

henne: Mat̄. xxv. Te maledicti in ignem eternū. t̄ subdit ibidez:

ſurini et nō dedistis mihi manducare tē. q. Et iudicia mea q̄

ſi lux egreditētur nam in finali iudicio impioꝝ cōdemnatio iusti-

patio iustissima cūtis evidētē apparebit.

Cum sanare vellem. H̄ic incipit capitulū in hebreo & in libr.

et primo ponit evidētē. cū dicit in persona dñi. Cum sanare vellem

israel. eius captiuitatem reducendo. k Benelata est iniquitas

ephraim tē. i. tam multiplex & manifesta q̄ huicmodi beneficio est

indigna. t̄ Quia opati sūt mēdaciū. erga homines & dēi p̄ ido-

latrā & fallaciā. m Et fur īgressus est tē. i. parati sūt aliena rā

pere int̄ et extra: & sic p̄tētēta multiplicis peti eoz ora. prim.

Cōsequētē ponit eadē evidētē in p̄tētēta p̄tra dēi. cū d̄. n Et ne

forte dicat tē. q. d. nō p̄t̄ dicē q̄ coꝝ p̄tētēta antiq; latebat me: et mēf

ſu recor

## Slo. ordi.

**a** In malitia. Allego. Qui male operatur vel male de christo sentit regem. i. diabolum letificat; et in mendacij prauo doctrinam principes huius mundi quoꝝ sapientiam deus destruit. In nostris enī peccatis gaudent principes tenebrarum v̄ regem qui primū heretum repperit. p̄cipes qui, apoliti hereticorum populis falsum sibi vindicant sacerdotium. **b** Quasi cliba. Allego. Hereticorum corda igne diaconi succēdunt ut in eis coquas panis antichristi qui primū in eccllesia loquuntur occulte et omnia pacificare. p̄mittunt et ut carcer paulatim serpit fermentum doctrine eorum: de quo dicit: Lauere a fermento phariseorum, et cū ita munerit in cordibꝫ deceptiōnē in apertā, prumpūt insaniam de quibus dicit: Ego exierunt: sed ex nob̄ non fuerunt. **c** Quienit. Diero. Habitatis idolis nō statim hieroboā vim ita lit p̄plo ut ea coleret: ne aliquibꝫ resistebit eorum cultura evanescat et video pauli quiexit ciuitas: q̄ sue volūtati relict⁹ est p̄plo donec fermentum totū mendacium v̄ p̄mū p̄ncipes deinde satellites: tā dē oīs p̄plos p̄pria volūtate regi cosentient, ens corrupererit: q̄ qd necessitate fit cito soluī qd volūtate p̄seuerat. **d** Dies regis. Succēsa massa p̄plo in venerationē idoli ceperit dicere ad fore hieroboā. **e** Iste ē dies regis nostri quē noster imperator festiū nobis cōstituit in h̄ gaudem⁹ et ludimus et viuulos adoram⁹. Et p̄plo ita clamāte p̄ncipes q̄ erāt ad regimen ciuitatis et p̄plo instituti cū p̄plo amittentes intelligētia mentis ceperit obliuisceret deit in ligna idolorū ipingeret more fanaticoꝫ qd age. Allego. rēt nescire. Allego. Populi a rege diabole et ab elī p̄ncipibꝫ v̄l a p̄ncipe heretos et elī ducibꝫ seducti. relata ecclia alias solētates colūt et clamāt: **f** hic ē dies regi nr̄ Valētini arr̄ martiōis. Qui audiēt q̄ ei p̄positi sūt nō inebriant vino ne leue putet peccatum esse: b̄ isaniūt ex vī. **g** de q̄ Moyses fel draconū vīnū. **h** v. a. **i** Deceptis p̄plos et ducibꝫ p̄nceps extēdit manū cū illoribꝫ quō corda sunt succēta. Tota enī die heretici nō videbūt sole iusticie: q̄ op̄plos ē eoz fētis: horū corda variis perturbatiōibꝫ succēta sunt sic tra et auaricia. et duocāt iudices suos q. s. aliq̄ virtutū et discretiōibꝫ h̄nt. qd̄ discernerat mala a bonis: v̄l iudices hereticorum a suis p̄plos denocant: vt q̄p domos duocāt turpis luci grā et q̄p duocāt assensu. **e** Cū illidā. dolose hieroboā fecit vitios ne forte p̄plos isrl̄ p̄ges ad tēplū dei hierosolymis lūpta occasiōe reconciliaret regi iudic. **f** Mūlatabat q̄ ne ad tēplū dñi ascenderet: b̄ vitios q̄s fecerat adoraret. **g** Dies regis. **h** Dies p̄ncipes hereticorum cadūt q̄ quis clamēt ad dñi nō tū digne inuocat nomē ei⁹. **i** Quia q̄cūq̄ inuocauit nomē dñi salū erit. **j** Nō est in eis. q̄i h̄ oī passi sunt ut dñi q̄rat quē q̄rere noluerūt. Allego. **k** Ephraim fa. Allego. Heretici nihil differt ab errore gētū: et q̄ sūt p̄nceps ecclēsia fac̄t est subcinerici⁹ oī p̄te inūdo cine re et ignis ardore circūdat: vt nō redeat ad dñi sī errore p̄maneat cui⁹ robur comedūt demōes q̄ sūt alieni et hostes: b̄ ip̄t nō aduertūt inimicos esse. **l** H̄z et cani effusi sunt in eo et ip̄se igno. Nō p̄uo tē i hac malitia fuit b̄v̄s ad se necētē et ultimā regni euersionē p̄māstī errore. **m** Cani. Heretici effunduntur quādo scūlticia cordis eius v̄sc̄ ad finem vi te in eo perseuerat: sicut enim cani in iūscuit. Sed et cani effusi sūt i eo.

**n** Sto p̄ sapia

## Osee Ca. VII

suis omnem maliciam eorum  
me recordatum. **a** Nunc circūde  
derunt eos adiuuentiōes sue:  
q̄ non reuerentur faciem meam.  
**b** coraz facie mea facte sunt. In  
a Sexpōne que fecerint in facie dei qui cōfē  
tentes voluntati hieroboām idola coluerunt  
maliciā sua letificauerūt regē:  
a q̄n dicebant: Iste sunt dīi cui isrl̄. b̄ q̄  
sug hieroboā pplo p̄fuerunt.  
et in mendacij suis p̄ncipēs.  
a q̄ letificanterunt omnes sunt adulteri a  
deo recedēt. b̄ quasi clibanus succēdet  
ad coquendos panes ita illi q̄ hieroboā succē  
sunt igne idolatrie ad coquendū panē ip̄taris.  
**c** Omnes adulteratēs quāsi cli  
banus succēsus a coquente.  
**d** Quiexit paululū ciuitas a cō  
mixtione fermenti⁹ donec fer  
mentaretur totuz. **e** Dies regis  
a q̄ parti amēriam luxurievel idolatrie.  
noſtri. **f** Ceperunt p̄ncipes fu  
sūt recordat⁹. q̄ sī **g** H̄c circūd. e. ad  
in. s. l. Ita euidentes sūt circa eos sīc fur  
tū qd̄ circūdat collū latrōis dēphēst.  
**h** Picunt aut̄ hic adiuuentiōes vituli au  
rei q̄s adiuuent hieroboā rex p̄m̄ in  
isrl̄ de cōsilio falsoꝫ p̄phētarū ne po  
pulus regni isrl̄ reuertere ad regnū  
david: vt habet. iii. Reg. xij. vnd̄ sub  
ditur: **i** In malitia sua letificane  
rūt regem. s. p̄phēte falsi et sacerdotes  
excelsorum. **j** Enī vēlles p̄phēta do  
mini ad incēpādū hieroboā vitulis ī  
molant̄: et ad eius dictū altare fuisse  
scīsus: et manus regis arefacta. p̄phe  
ta falsus iuit post virūz dei: et reduxit  
eū p̄ mendacia sua: p̄pter qd̄ fuit p̄cul  
sus a leone in itinere. iii. Reg. xii. **k** Et  
sic p̄phēta falsius p̄firmauit regē in er  
ore: dicens q̄ ille non fuerat prophe  
ta dominantis a deo missus cum in iti  
nere fuisse a leone percussus: et sic rex  
et p̄ncipes eius consentientes fuerūt  
letificati. **l** Omnes adulterantes:  
id est idolatrantes. **m** Quasi cli  
banus succēsus a coquente: id est ad  
hoc incitati a rege. **n** Enī communē  
modum loquendi ille qui incitat ali  
os ad malūz dicitur succēdere furnū.  
**o** Quiexit ciuitas paululū tē. q̄a  
principio totus populus nō fuit inſe  
cūs illa idolatria: sed paulatim ad B  
fuit tractus totus populus: et tunc fū  
erunt posite custodie ne aliqui irent ī  
bierusalem in diebus solēnibus.  
**p** Dies regi nostri. sic dixit hierobo  
am q̄ solēnitas dñi erat celebranda  
in bethel vbi erat vñ vitul⁹. iii. Reg.  
xij. Ceperunt p̄ncipes furere. i. cum  
eo idolatrare. **q** A vino. fecerat eī  
p̄ncipibus magna cōniua vi sic eos  
attraheret ad intentionē suā. ideo sub  
ditur: **r** Extēdit manū suā cū illi  
soribus. in hoc enim illudebant deo.  
**s** Quia applicuerūt quasi clibanuz  
cor suū. i. ex feruenti voluntate secu  
ti sunt eum in idolatria. **t** Cum in  
sidiaretur eis. vt auerteret eos a deo  
suo. **u** Tota nocte dormīt. i. i pa  
ce quiexit: quando vīlēt assentientes  
sibi: quia vīlēt nō timuit occidi ab eis  
per reuersionē eoz ad regnum danid  
pter quod audaci⁹ ad idolatriā eos  
fūtauit. ideo subditur: Mane ip̄e suc  
cēsus. **m** Omnes calefacti sūt. i. ardentēs  
in idolatria. **n** Et deo  
rāvēt iudices suos. iterficiēdo senes  
vitulos illos reprobantes. **o** Omnes  
reges eoz ceciderūt. in illā idolatriā.  
vnde de quolibet illoꝫ dr. liij. Reg. et  
liij. A peccatis hieroboā q̄ peccare fe  
cit isrl̄ nō recessit tē. **p** Ephraim.  
Hic ponit idolatrie multiplicitas. cui⁹  
dicit: Ephraim in populis ip̄se cōmī  
scēbat: q̄ regnū isrl̄ nō solū fuit infe  
ctum idolatria hieroboām: sed etiam  
idolatrii gentiliū existentium circa re  
gnū isrl̄: et nō solū ad horā: sed etiā cō  
tinue. ideo subdit: q̄ Ephraim fa. ē  
subci. pa. i. idolatrij gētū infēct⁹: siē  
panis subcinerici contrahit sordes  
a cineribus. **q** Qui nō reuer. p̄ pe  
nitentiā. **r** Comederūt alīēt robur  
elī. q̄ p̄pter p̄tā ista frēq̄nter fuit ab  
hostibꝫ dēp̄datus. **s** Et ip̄e ne. q̄ B  
esset p̄pter hāc idolatriā: et sic p̄tē eius  
executio: et nō solū iuuenīt etiā senū.  
iō subdit: **t** H̄z et cani effusi sūt ī  
eo. dedit isti petō. iō subdit pena.

## Aico. de lyra

su recordat⁹. q̄ sī **u** H̄c circūd. e. ad  
in. s. l. Ita euidentes sūt circa eos sīc fur  
tū qd̄ circūdat collū latrōis dēphēst.  
**v** Picunt aut̄ hic adiuuentiōes vituli au  
rei q̄s adiuuent hieroboā rex p̄m̄ in  
isrl̄ de cōsilio falsoꝫ p̄phētarū ne po  
pulus regni isrl̄ reuertere ad regnū  
david: vt habet. iii. Reg. xij. vnd̄ sub  
ditur: **w** In malitia sua letificane  
rūt regem. s. p̄phēte falsi et sacerdotes  
excelsorum. **x** Enī vēlles p̄phēta do  
mini ad incēpādū hieroboā vitulis ī  
molant̄: et ad eius dictū altare fuisse  
scīsus: et manus regis arefacta. p̄phe  
ta falsus iuit post virūz dei: et reduxit  
eū p̄ mendacia sua: p̄pter qd̄ fuit p̄cul  
sus a leone in itinere. iii. Reg. xii. **y** Et  
sic p̄phēta falsius p̄firmauit regē in er  
ore: dicens q̄ ille non fuerat prophe  
ta dominantis a deo missus cum in iti  
nere fuisse a leone percussus: et sic rex  
et p̄ncipes eius consentientes fuerūt  
letificati. **z** Omnes adulterantes:  
id est idolatrantes. **aa** Quasi cli  
banus succēsus a coquente: id est ad  
hoc incitati a rege. **bb** Enī communē  
modum loquendi ille qui incitat ali  
os ad malūz dicitur succēdere furnū.  
**cc** Quiexit ciuitas paululū tē. q̄a  
principio totus populus nō fuit inſe  
cūs illa idolatria: sed paulatim ad B  
fuit tractus totus populus: et tunc fū  
erunt posite custodie ne aliqui irent ī  
bierusalem in diebus solēnibus.  
**dd** Dies regi nostri. sic dixit hierobo  
am q̄ solēnitas dñi erat celebranda  
in bethel vbi erat vñ vitul⁹. iii. Reg.  
xij. Ceperunt p̄ncipes furere. i. cum  
eo idolatrare. **ee** A vino. fecerat eī  
p̄ncipibus magna cōniua vi sic eos  
attraheret ad intentionē suā. ideo sub  
ditur: **ff** Extēdit manū suā cū illi  
soribus. in hoc enim illudebant deo.  
**gg** Quia applicuerūt quasi clibanuz  
cor suū. i. ex feruenti voluntate secu  
ti sunt eum in idolatria. **hh** Cum in  
sidiaretur eis. vt auerteret eos a deo  
suo. **ii** Tota nocte dormīt. i. i pa  
ce quiexit: quando vīlēt assentientes  
sibi: quia vīlēt nō timuit occidi ab eis  
per reuersionē eoz ad regnum danid  
pter quod audaci⁹ ad idolatriā eos  
fūtauit. ideo subditur: Mane ip̄e suc  
cēsus. **jj** Omnes calefacti sūt. i. ardentēs  
in idolatria. **kk** Et deo  
rāvēt iudices suos. iterficiēdo senes  
vitulos illos reprobantes. **ll** Omnes  
reges eoz ceciderūt. in illā idolatriā.  
vnde de quolibet illoꝫ dr. liij. Reg. et  
liij. A peccatis hieroboā q̄ peccare fe  
cit isrl̄ nō recessit tē. **mm** Ephraim.  
Hic ponit idolatrie multiplicitas. cui⁹  
dicit: Ephraim in populis ip̄se cōmī  
scēbat: q̄ regnū isrl̄ nō solū fuit infe  
ctum idolatria hieroboām: sed etiam  
idolatrii gentiliū existentium circa re  
gnū isrl̄: et nō solū ad horā: sed etiā cō  
tinue. ideo subdit: q̄ Ephraim fa. ē  
subci. pa. i. idolatrij gētū infēct⁹: siē  
panis subcinerici contrahit sordes  
a cineribus. **nn** Qui nō reuer. p̄ pe  
nitentiā. **oo** Comederūt alīēt robur  
elī. q̄ p̄pter p̄tā ista frēq̄nter fuit ab  
hostibꝫ dēp̄datus. **pp** Et ip̄e ne. q̄ B  
esset p̄pter hāc idolatriā: et sic p̄tē eius  
executio: et nō solū iuuenīt etiā senū.  
iō subdit: **qq** H̄z et cani effusi sūt ī  
eo. dedit isti petō. iō subdit pena.

cc 5 Et būs

## Glo.ordi.

**D**icto p sapientia sic in ipso p  
stulticia accipiunt: t cuz sic  
humilie hereticus ignorat  
vetustate sue malicie s qua  
der. d' d' atiquat se nescit p  
pe iterum e nō r euertetur  
ad dñm per penitentiam.

**A**llego. Allego. Heretici q ab ec  
clesia recedunt: exordi colu  
be cōparant: qz terrena de  
siderantes assyrios tradun  
tur: t cu pfecti suerit de ec  
clesia expandet sup eos de  
rete t testimonij scriptura  
rū t artifici sermone sapien  
tie ptextū vt eleuātes se cō  
tra dñi sapientiaz ad hūilia  
detrahat cōminando de pe  
na vt sic correcti nō pereat i  
eternū. a **E**c eis. Hereti  
cis est ve eternū q recedunt a  
creatore q redemunt eos san  
guine: t loquunt cōtra dñi  
mēdacia dogmata t vluat  
in cōciliabul suis q cubilia  
appellat quasi feraq lucta  
in qb libidini t stupris va  
cat: t qcqd dicūt putat se in  
landes dei dicere. vluat? ē  
lupoz t canū insanitētū so  
nit. raro hereticus diligat ca  
stitate t q se amare simulat  
sic catafrige ore venenato  
mel. pmitit: qz turpe dices  
re q in ocello facit. b **R**a  
stabūk. H̄es s̄l a rege vscz  
ad mēdicū vastabunt sic cō  
muni cōsilio idola fabrica  
ta sunt. p̄t hec xba ad tps  
passiois xp̄i referit: qz sic cō  
muni x̄lio morte e traca  
uerūt. ita parit i festo pasca  
li ab hostib⁹ cestūt. c **S**u  
p tri. t̄c. i. sup corp⁹ t lāgū  
nē xp̄i simulat se legē dei ru  
mire t meditari: t recedit  
a deo q docuit eū in ecclia: t  
redit fortitudinē q aduer  
sarijs resisteret t cogitat cō  
tra dñi maliciā istituēdo he  
resim. Nō sicut homies co  
mederūt: qz iumenta rumi  
nauerūt. abudantia rerūz  
quā habebāt sepi ad volu  
ptatē qz ad fauces renoca  
bāt vt inde delectabili p̄  
serent: nihil nisi cibos t lu  
xuriā q̄rētes. Heretici re  
uertunt in ritū gētūt vt sint  
absqz iugo xp̄i: t noticia dei  
facit s̄t ve are doloſus: are  
doloſus q vulnera dirigētē  
sic heretici auctoritate scri  
pturā auctorē scripturaz  
ipugnātes sibi morez inf  
erūt. An̄ principes eo. i. he  
restarche ppter insanīa lin  
gue sue qua deum blasphem  
mant sententia dei indicis  
ferietur: facientes hec ea /  
dem in falsi nominis ecclia  
quod ante fecerunt in egypto.  
i. dum morabant in te  
nebris gentilitatis: hereti  
coz ent gentili ecclie sūt  
questiōes: qz nō sequunt au  
toritatē scripturā sed hu  
manam rationem.

**G** In gurtu

## Osee La. VII

**A** Subaudis fin regni iminere. **N**esciūt. b **S** q  
se erexit nō in deos h̄ in multitudine exercit⁹ cos  
sus est ab eo qz subdūt resistit interficiens ab assy  
rii principes exercitus in quibus gloriabāt: te  
hoc in facie. i. in p̄senei.

**E**t ipse ignōrauit. **E**t hūmiliabit **s**  
a **S** exponit q obfusca dixerat factus est ephraim  
scs subinericu panis.

**S**upbia isrl̄ i facie ei. **M**ec reuer /  
a **S** qui cito reuertetur ad eos si sufficiunt reuer  
si. vi. Hier. Reuertimini ad me: et ego re. ad v.  
si sunt ad dōminum deum suuz:  
a **S** ut pfecte crederent vel bene operarent  
et nō quēsierūt euz i omni bus  
a **S** aduersaribus. a **S** quasi in euāgeliō d: **E**sto  
te prudētes si. ser. et sim. si. col. simplices ne alijs  
noceam⁹. prudētes ne alioz insidijs captiāt.  
prudētia sine simplicitate calliditas est. simplici  
tas sine prudētia stultitia est. viii hic colubā stul  
tia p̄pli designat: q nō dñs h̄ egyptū iuocat.  
hīs. **E**t factus est ephraim quasi c  
a **S** a diabolo. b **S** intelligentia q suos fer nō  
pot defendere.  
colubā seducta non habēs cor. b  
a **S** in auxilium deos suos colendo.

**E**gyptū iuōcabant: ad assyrios  
a **S** er io. **S** nō voluntari h̄ captiu. b **S** i captiu  
abierunt: et cum pfecti fuērunt s  
ratē. a **S** ibi n̄ poterit latere meā potētā: h̄ ostē  
dā sup eos cā ne redire possint ad terrā luā dōce  
ego velim. b **S** quo cōprehēdēt.  
expāndā super eos rēte meu: et b  
a **S** ab alteru dñe supbie sue deponā eos.

**C**edam eos fm auditionez cer  
a **S** id est dānatio eterna p̄ p̄sene tribularione.  
b **S** colenda idola.

**a** eorū. **G**le eis: quoniam rēcesserūt i  
e **S** ideo. **S** ab hostib⁹ et miseri erunt. b **S** ad  
orando virtulos et mēt p̄ceptū trasgrediendo q  
dixi: nō facetus vobis deos alienos.

**b** a me. **V**astabunt quia p̄uaricā

a **S** tū. b **S** de egyptiaca seruitute.  
ti sunt in me. **E**t ēgo redemi eos k

a **S** isti sunt dñi tui israel.  
et ipsi locuti sunt cōtrā me mēda / i  
cia. **E**t nō clamauerūt ad me in m

a **S** et si ore. b **S** cantici idolatrie vluatū vocat  
qz amilo rationali sensu lupis vel canib⁹ similes  
erant. b **S** luxurie vacantes.

**c**ōrde suo sed vluabāt in cibili  
bus suis. **S**uper triticū et vinuz p

a **S** dando se idolo.

**r**uminabāt: t rēcesserūt a me. **E**t

a **S** p̄ mōſen et alios p̄phas. b **S** dedi fortitu  
dine belladi: sicut tpe Ioue vel Dachabaeoz.

**E**go erudiui eos: t p̄fortau bra  
a **S** tū. h̄ tāta eis feci b **S** nō possent nocere  
cogitationē sola meā potētā ad idola trāstulerit.

**ch**ia eo: t in mē cōgitauerunt

a **S** ad id qb fuerūt anqz eos vocarēg abraā et  
mōſe: t ablsqz iugo legē t noticie diruerit i p̄ci  
maliciā. **R**elērūt sunt vt essent

**p**icia a **S** de irēdat eos cōtra aduersarios ipi  
cōtra dei vertūt et sagittas blasphemie micētū

absqz iugo: facti sunt qz ārc⁹ do

a **S** ideo. b **S** materialiyl sp̄ziali. c **S** q alios de

ceperūt ipsi primi ruunt.

**losus. L**ādent in glādio princī

a **S** qui virtulos ausi sunt vocare deos. b **S** des  
risionem contra deum in terra promissionis faci  
unt quam in egypto didicerūt colendo ap̄i. t̄c.

potenta egyptioz.

**p**es eorū a furōre ligue sue. **I**sta

**s**ubsanatio eorū in terra egypti. **I**

## Nico. de lyra

**a** **E**thi. supbia israel. qz ipletū fuit tpe Osee  
Reg. xvij. b **H**ec re. sunt. p penitētā debita.

**c** **E**t fa. est ephraim qz coluba sedu. l. reib⁹ au  
cupis capta. d **N**ō habēs cor. i. fiduciā i do  
muno. e **A**gyptū iuōcabāt. cōfugītes ad bu  
manū. f **A**gyptū iuōcabāt. cōfugītes ad bu  
manū. g **A**gyptū iuōcabāt. cōfugītes ad bu  
manū. h **E**xpāndā sup eos rēte meu. dādo  
recesserūt a me. p multiplice idolatriā: vt vilum  
est. k **E**go redēmi eos. de seruitute egypti.

**l** **E**t ipsi locuti sunt cōtrā me mēdacia. dicentes  
de vitulis auricis. **E**cce dñ tui isrl̄ q aderunt  
de terra egypti. iij. Reg. xij. m **E**tnō clamaue  
rūt ad me in corde suo. me deuote dēpādo.

**n** **S**ed vluabāt. in cultu idolorū. o **I**n cu  
bilibus suis. i. in delubis. p **S**ing triticū  
et vinū ruinitabāt. qz post idolatriā gulā exerce  
bant. q **E**go erudiui et z̄po. t̄c. m̄tredō eis  
pp̄bas ad eruditōne eoz t p̄forationē in bono.

**r** **E**t in me cogitanerūt maliciā. p̄pheras me  
os occidēdo. s **R**eversi sunt vt essent absqz  
iugo. primo enī subtraxerūt se a ingo roboam fi  
li Salomōs. iij. Reg. xij. t̄c. postea a ingo diuine  
legis servēdo idolis. t **F**aci sunt qz arc⁹ do  
lo. qui reflectit sagittam cōtra tenētē cū. s̄c̄ p̄  
pulus israel blasphemias retroquebar in dñi su  
stentatorē suū. v **C**adēt in glādio. i. assyrioz.

**x** **A**furore lingue sue. id est propter blasphemias  
as contra deum. y **I**sta subsanatio eorū: id  
est derisio dei. z **I**n terra egypti. i. didice  
runt eam cum essent inter egyptios. **L**a. VII

**D**orataliter. **L**ū sanare vellez  
israel t̄c. In hoc ca. p̄t  
tur dupler causa quare poplē de regno israel nō  
fuit liberatus de captiūtis assyrioz. p̄ples de  
regno iuda fuit liberat⁹ a seruitute babyloniorū:  
et fuit vna causa multiplicatio idolatrie i domo  
israel et t̄c. enidētia. de qua dñ Esa. iij. Peccati  
suū quasi sodoma p̄dicauerūt. Et hec diffusē est  
tuolute t̄c replicatiōib⁹ pluribus h̄ tractari.

**M**oralitē aut̄ plati p̄ncipes i iudicēs in h̄bātē  
documentū qz t̄p̄tūcūz sunt ad miseric. p̄ntō  
t̄c omittēre debet in isrl̄ casib⁹ debiti p̄nitētō  
se z̄ qz malū est pluries replicat⁹ vt euides intā  
tū qz ex omissione p̄nitētō debite sequit popu  
li scādalūt: cū ip̄o dñs cui p̄pūl ēp̄e et m̄lere  
rit: t̄c de plenitudine potestatis p̄tēn̄ offensaz  
et penā remittēre. t̄c p̄ter dictos casus p̄lo d  
regno isrl̄ nō remisit. t̄c dicit: **L**ū sanare velle  
israel renelata est in. t̄c. i. manifeste publicata. lo  
quis c̄ bic dñs ad modū p̄j in dñc. qz t̄c est de  
se velle reū liberare. t̄c enormitas faci et eū eit

**In** ca. vij. vbi dñ in postil (dēta nō p̄mittit).

**A**dditio. **Q**d̄ dñ b: **L**ū sanare velle.

**I**bi: Corā facie mea fa. s̄l. Alijs exponit dēpū video.  
Ad qz sc̄iendū qz in illo ip̄o deē tribūtū erant

aliqua peccata occulta et aliqua manifesta. de qz  
bus loquitur propheta in persona dei ad modū  
medici qui intendens curare aliquem morbum  
patentem inuenit in infirmo alijs morbum oculi  
t̄c ex quo curatio reddit⁹ difficultior. t̄c hoc est qz  
dicit: **L**ū sanare velle israel. s̄l. a morbo seu pecca  
tū publico. **B**enclara ē iniquitas ephraim et ma  
licia samarite. s̄l. ille que erant occulter: quod de  
clarat cū sequitur: **Q**uia operati sunt mendaci  
um. in mendacio enim pernicioſo duo commun  
ter occurruunt vitia. **P**alnuz est patēs. s̄l. fallēt qz  
corda t̄c renes. **D**eclarat em̄. p̄positū in eo quod  
sequitur: **E**t lux ingressus est spoliātis latruncu  
lus foris. **C**onungit enim quādoqz qz alijs alie  
na cupiens et non audens hoc publice facere fu  
ratur: t̄c sic

## Additio

## Osee

## sa.

## VIII

rat et sic est patet virtus. Et de hoc dicitur: Et fur ingressus est. latens. Et est spoliis latrunculus fortis: et sic patet. Ceterum quod in eis erat aliquid murmurantes de divina iusticia dicebat quod mala quod de eis liberaret non pueniebat ex culpa propria sed ex demerito antiquorum parentum que etiam hodie hebrei errore asserti: dicentes quod sunt in hac captiuitate propter peccatum vituli in deserto fabricati: quod falsum est. put alibi est ostium. id subdit: Ne forte dicatur in cordibus suis oem malitia eorum me recordari: sed omnis quod punitio eius illata seu commissa correspodebat peccatis eorum principaliter commissis. vñ

## Blo. ordi.

### Capitulum VIII

**L**egit. **I**n gutture. Sic exalta vocem tuam ut sit similis tubae et multi audiatur: quia multi peccaverunt hoc clamata: venient nabuchodonosor ad locum alterum vocet non ob aliud canit hoc tubero nisi per eum. q. r. s. f. m. faciendo idola.

**a** tuo sit tuba quasi aquila super dominum: per eo quod transgressi sunt fratres tui: dicitur aquila super astra celi. vñ: Si exaltatus fueris ut aquila inde trahatur dicit dominus. An in lege precepimus non comedamus aquilam. hec aquila venit super hereticorum conciliabula qui quoniam fuerant dominus dei: et hoc quod puericati sunt leges sine causa dicunt: Tu es deus meus et nos qui deinceps israel et christiano nomine confundemus scimus te sed hoc frater dicit dominus cum ipso constituerunt sibi reges et principes: habent aduersarios meos quos non cognovit: quia mei noticiae non membrum: et argenteum fecerunt et aurum: sed nequid sermons vel spiritus alii intelligentie habebant. naturaliter vertebarant in idola que in corde suo fixerunt: ideo interierunt. b Cognouimus. Nos qui dicimus israel nomen iacob qui tibi placuit referentes cuius alius generes te ignorarunt. c Ipsi regna. Contra meam voluntatem petierunt sibi regem: sicut ceterae gentes habent a qua stulticia ut renocaret eos Samuel exponebat eis leges regni: et filios eorum regibus servituras predicebat: ut reinterentur ad deum regem clementissimum. Potest hoc intelligi de hieroboam et regibus qui ei successerunt: quia et si deus irat. Salomon regnum eius dividit volunt: non ideo eum israel sibi regem continuere debuit: sed sed pceptum legis debuisse interrogare deum quem regem vellit isti. Quod enim deus vult fieri ad virilitates aliquando per ignaros et repugnantes impletus ad ipsorum damnationem.

**U**nus: Propter filium hominis tradidit: sed ut homini illi per quem tradetur. d Projectus vitulus. Hiero. Non in verbo que dicitur samaria positi sunt vituli: sed in dan et bethe, per samariam ergo omnes urbes decem tribuum destruuntur: et ponitur vitulus in singulari numero per plurimi numero est intelligendum ut de duobus vitulis intelligatur: exponit autem interitum projectus est: id est per assyrios destrutum est templum idolorum et ipsi constatit vituli et in captiuitate delat: quia furor meus vindicta dicanit in eis vitulus vel cultoribus eorum. Alle. Per retici vituli qui relictis celestibus perirent in terram: et tamen dicit se seruare precepta legis. hos vitulos projectus deus et traxit eis et miratur que tanta sit pueritas ut colant idola quod fecerunt hos vitulos non accipit israel quod se videat deum singulitatem a ceteris gentibus: sed de scripturis constant prauum intellectum et est artifex dei sui qui citro gemitus

sicut origi-

sdicit: Hunc circumcederunt eos adiutorios suos: coacta facile mea facte sunt. q. d. non perpter iste antiquorum vitium puniuntur: sed per eis quod per ipsos sunt principaliter perpetrata.

**R**epli. In ca. vii. vbi dicitur: Tu sanare velle. Id quod bur. vult adddere super postul. videlicet similes falsi: quod deo medico sunt aliq; morbus notus et aliq; occultus: quod oia nuda et apertum est oculis dei: et si dicere relit bur. et aliq; sit occultus: hominibus non deo: tunc expositio non est ad ppositum littere quod est verbum domini dicentis: Tu sanare velle.

## Nico. de lyra

### Post de la. VIII

**I**n gutture. Post de la. VIII  
claratione diuine iusticie et misericordie. hic dominus ponit p. multatio vtriusque et primo iusticie. secundo misericordie. ca. viii. Prima in duas: et primo postur iusticie dei. pmulgatio. secundo populi seratio. ca. ix. Prima in tres: et primo p. multatio misericordie. stra iudiciorum. secundo stra iustitiae. ibi: De iudeo. tertio iterum stra iudiciorum. ibi: Et in das. Circa p. multum de ipso a domino: In gutture tuo summa. i. clama alte ad modum sonitus tube. et quid debeat clamare subditur: b Quasi aquila. i. nabuchodonosor rapax ad modum aquile: propter quod aquila p. multatio vocat: Ezech. xvii. Aquila una grandis ibi. in nomine regis. c Super dominum domini. i. cito velet aq. destruendu domum domini in iherusalem: quod fuit impletum tpe de cedre. iiiij. Reg. vlti. et subditur causa: d Pro eo quod transgressi sunt fedes meus: iuramento nominis mei firmatum. Sedechias enim de consilio seniorum et sacerdotum rupit iuramentum quod fecerat nabuchodonosor de seruendo sibi fideliter sub tributo. ij. Paralip. vi.

e Et legem meam prevaricati sunt. faciendo multipliciter contra legem domini datam in monte synai. Potest etiam ista pars exponi de destructione templi per exercitum romanorum: eo quod aquila est signum romani imperii. Pro eo quod transgressi sunt fedes meus. occidendo christum qui missus erat ad federandum inter deum et populum. At legem meam prevaricati sunt. irritantes mandata domini propter suas traditiones: km quod impropperat eis christus: Mat. xv. f De inuocabuntur. hic dominus pmulgat diuina iusticia stra israel. cui dicitur: De inuocabunt artati ab assyriis.

g Cognouimus te israel. i. nos qui sumus populus tuus israel. et subintelligendum est quod hec vocatio erit frustra. et subditur causa: h Projectus israel bonum. i. cultus dei pro cultu vitulorum.

i Inimicus persequebitur eum. usque ad capti onem et captiuationem. k Ipsi regnauerunt. s. reges israel. l Et non ex me. quia ex diuina ordinazione regnum decem tribuum erat datum dauid et filiis eius in sempernum. sed contra hoc videtur quod dicitur. ij. Reg. xi. i. p. hieroboam: Nec dicitur de israel: Ecce ego scida regnum de manu tua

lomis et dabo tibi. x. tribus. Nicetus quod est fuit indirecte et quod per accusacionem. s. ad puniendum malum Salomonis ad quod declinavit in senectute: et sic pmulga roboam rigidere dura pplo: ex qua fuisse. x. tribus fuerunt ab eo diuise: et si istud significat ex permissione diuina: et non per ordinatione divisione diuina quod respicit aliquid secundum se et absoluente. ideo subditur:

m Principes extitit. et non cogit. i. non approbant. s. malitia pplo se a regno deo segregari: et quod reges sibi statuerunt. ppria voluntate et non secundum mandato dei. n Virum suum et argenteum. s. vitulos aureos. o Et interirent. hec enim idolatria fuit interitus sui causa. p Projectus est vitulus. i. vituli: quia duo fuerunt: accipiendo singulare. p plurimi. q Usquequo non poterunt emundari. s. filii israel ab hoc delecto. q. d. nunquam usque ad eum captiuationem. r Quia ex israel et ipse est. ipse vitulus est de auro et argento regni israel. s. Artifex fecit. ex quo p. t. q. non est deus: quod non est factus. s. factor oem. t Quid in arae. nearum te. e. p. in loco vili. In hebreo h: Quasi bastile erit. i. dissipat in frusta sic ligna quod ponuntur in lignis. Ex quo videtur quod isti vult erat

## Slo. ordi.

**G**sicut aranee tela que leui statu strumpit.  
Ita communiter possunt legi sā de hereticis  
q̄ debitis qui fecerūt vitulos in samaria.  
**a** Quia ventū. Ventū seminat q̄ semia cor  
rupta vento nec habēta medullā sparget vñ  
nullus fruct⁹ surgit: sic in illis nulla spes bōi  
opis. **b** Culm⁹ stans. Grego. Culm⁹ ger  
mē nō habet cū vita meritis caret. farinā cul  
mus nō facit cū his q̄ in p̄senti selo. p̄ficit ni  
hil subtilitatis intelligit: nullū boni opis fru  
ctū reddit: sed si q̄s hypocrate bona opa ostē  
dunt de his malignoꝝ spirituſi vota satiant.  
**c** Nō faciet. Heretic⁹ nō facit farinā. i. nō p  
uenit ad fructū boni opis: q̄ si aliquādo bōa  
opera agāt alieni comedēt ea: q̄s favorib⁹ bo  
minū elati remuneratioſe carebūt: t̄ ab hosti  
bus. i. demonib⁹ deuorant. Sunt ei ſuniles pa  
ganis vt nomē christianitatis amittat. Sunt et  
vala in cōtumelīa qui debuerāt eſſe in hono  
rē. Quid ei immundi⁹ hereticor⁹ dogmatib⁹.  
**d** Quod et s̄l. Si aliquā boni aliqd fecerit: af  
ſyri vel demones auferent: q̄ iacta ſemia vo  
lucres celi comedēt. **e** Quasi vas. Vas ī  
mundū quo utimur ad p̄ſcienda ſtercora: cu  
lus immundicē cōparat heretic⁹. vel q̄z ſordi  
bus illoꝝ idoloꝝ maculaſ. **f** Ascenderunt.  
Aſſur interptatur magnus ſēſus. ad hūc ascē  
dit heretic⁹ cū putat ſe aliquid magni p̄ certe  
ris intelligere: vnde ſibi videt quāſi ſolitari⁹  
eſſe. dat muñera diabolo: t̄ ſicut gentes corpo  
ralia ſimulacra adorant: ſic iſti idola q̄ in co  
de ſuo ſixerūt. **g** Onager. Siluestri asino  
qui domētīa paſcia nō tenet ſed ſpōte p̄ di  
uersa paſcia vagat: t̄ ſolitariam diligit habi  
tationem: comparat recedentes a deo t̄ dñier  
ſa fabricatē idola: t̄ ideo a deo derelicti ſūt.  
**b** Nunc congregabo eos. Hiero. Qui bacce  
nius amabant dare munera aduersariis q̄s di  
lgebant nūc cēſſare faciā v̄ ſuis principib⁹  
nulla tributa ſoluant donec captiuati non tri  
buta ſed ſeipſos ad omnes contuelas tole  
randas prebeant. Nunc congregababo eos  
in ecclesiā. i. qui fuerant ante diſp̄l t̄ quietet  
paulisper ab onere regis. Unde Ap̄ſlus: Sine  
nobis regnatis atq; vñā. r. t̄ p̄ncipuz q̄s ba  
bent in synagogis diaboli cōſtitutos.  
**Allego.** **Eph. 4.4.** **D** sit vn⁹ de⁹ vna fides vñā baptismā: heretic⁹  
multiplicant altaria. i. varia dogmata nō ad  
placandum deum: ſed ad multiplicantuz pec  
catum. Unde leges dei non merentur accipe  
re: qui acceptas contemnunt: et ſi quid dire  
rint de scripturis non diuinis verbiſ ſed ſen  
tibus gentilium comparandum eſt: hi relata  
vna hostia christi multas immolant et carnes  
comedunt: t̄ ideo quicquid ſacrificiorum vel  
virtutum vel elemosynarum fecerint non ſu  
ſcipitur a deo. **k** Scribam eis multiplices  
leges que velut alieni cōputare ſunt. Pede  
ram legem v̄ vnum altare eſſet in hierusalem:  
ſed quia fecerunt multas aras et ſpreuerunt  
legem datam per moysen: quo medicamē po  
tero eos corriger e: poſſet videri v̄ ſi alias le  
ges ſcriberem eis corrigerentur: ſed has quo  
eg ex nequicia ſua ne gligerent vnde nec ad  
dende vident. **l** Nūc recordabis. Allego.  
Iniquitas ante baptismū que in baptismō di  
mittitur: peccatum post baptismū. Unde dicit:  
**Ob. 31.** Beati quor⁹ remiſſe ſunt iniqtatēs: t̄ q̄. t̄ ſūt  
pecc. Nec omnia impurabunt hereticis: vt  
t̄ p̄verib⁹ t̄ nouis puniantur: q̄ de egypto  
po per confessionem christi expierunt: per ini  
ditatē in egyptum redeunt: et obliuſcen  
tes dei ſui multa ſibi delubra faciunt. Judas  
vero. i. yir ecclesiasticus in malis operib⁹ vel  
gueraſ ſcripturarū interpretationē edificauit ſi  
bi. v. m. nō dei auxilio: ſi artific⁹ mēdacio q̄s  
errores de⁹ ſuccēdet: et deſtruere ligna ſpūſſeti.  
**g** Holl le

## Oſee La VIII

**a** ſ. i. inania opa faciunt: q̄ idolum nihil.  
**b** ideo. ſ. tempeſtā captiuitatē.  
**arie:qz vñtū ſeminabūt t̄ tūr/**  
**a** ſ. circuſerſ omni vento doceſine t̄ de carne  
corruptionē metet. ſ. nec ſtipulā nec ſpes fru  
ctus in illis.  
**b** binē metet. Culmū ſtans: nō  
**a** ſ. in quam mulier cu. gelica mētū fermētū  
eſt in eo germen: non faciet ſā  
**c** rinaz. Quod t̄ ſi fecerit alieni  
**a** ſ. interfectus ab hostiſ: vel a demoiſbus  
qui bona auferunt.  
**comedēt eam. D̄cuoratus eſt**  
**a** ſ. fac̄t ſimili genit⁹ idola colētū iſrl  
vel christiano nomi. ne amitto.  
**israel. Nunc factū eſt in nativ/**  
**c** onib⁹ quasivas imūduz: quia  
**a** ſ. nō ſpōte ſi invita captiuitate.  
**g** ipſi ascēderūt ad aſſur. **Ona/**  
**a** ſ. nō oues pacie dei. **b** ſ. p̄ auxilio.  
ger ſolit. iri ſibi ephraim. **Hu/**  
**a** ſ. aſſyrī ſ. quondā in amicitia iuncr  
ſacriſ ſeptorib⁹ manahen.  
nera dederūt amatorib⁹ ſu  
**a** ſ. in auxiliu vnde ſupra: abit ephraim ad  
aſſur t̄ misie ad regē vltore  
is: ſed et cum mercede cōdixre  
**a** ſ. parie ad pugnā v̄ ſimul pugneriſ ſer  
ter vieti captiuemini.  
**b** runt nationes. **Nunc cōgrega**  
**a** ſ. i. de neſe munera vel tributa donec puen  
tia ad aſſyri ſ. vbi nō munera dabunt quasi  
liber ſed graui ſeruere ſumen.  
**bo eos: et qui ſcēt paulisp ab**  
**a** ſ. nō ſolū in dan vel bethel rex et ppls: ſed  
in montib⁹ et hī diversis locis idola coluerūt  
peccato addentes. ſ. ideo ducen in  
captiuitatē v̄ deſinat dare regib⁹ munera.  
**i** onere regis t̄ principū. **Quia**  
**m̄ltipliſcauit ephraim altaria**  
**a** ſ. p̄ mō ararū mod⁹ delicii.  
ad peccadū: facte ſūt ei āre ei  
**k** in delictum. **Scribam ei mul**  
**m̄tipliſces leges meas: que velut**  
**a** ſ. in his quas iam dedit. i. ex priu datis ee  
neglectis appetit q̄ et has negligenter.  
**b** ſ. poſſer videri altaria multiplicata eſſe ad  
culum dei quod remouer.  
**aliēne computate ſūt. Hōſtias**  
**a** ſ. varia offerunt ſacrificia non v̄ deo place  
ant: ſi v̄ ventre impleat. et ideo deus non ſu  
ſcipit.  
**offerent: immolabunt carnes**  
**et comedent: t̄ dominus nō ſu**  
**a** ſ. p̄ſeri. ſ. q̄ gmanet in delictis. **b** ſ. ad  
vindictam.  
**l** ſcipiet eis. **Nunc recordabit i**  
**a** ſ. ante legē. **b** ſ. p̄ flagella captiuitatē.  
**iquitatis eoz: t̄ vſitabit pcta**  
**a** ſ. colendo deos eozum: vel perendo auxili  
um ab eis diſſido a preceſione dei vel etiā  
corporali contra dei prohibitionē reuertiſ  
erunt in egyptum. ſ. poſt legem.  
**eorum. Ipsi in egyptum puer**  
**a** ſ. et hoc ideq; b ſ. tribus.  
**tentur: et obliuſtus eſt iſrael fa**  
**a** ſ. idolis in excellis.  
**ctoris ſui: t̄ edificauit obliuſa:**  
**a** ſ. cu duerib⁹ viduſſent. x. recedēt a deo  
punitas: nō tamē cōuerſi ſūt ad deū. ſ. edifi  
cauerūt vbes q̄ quas pregerent ab hostib⁹:  
ſed nihil. pſuite eis: q̄. xiiij. āno ſedecie deſtrui  
ſerit ſenacherib illas vbes mūras: q̄ ſe ignis  
tā publicas q̄ priuatas domus cōbuſſet.  
**et iudās vbes mūtas mul**

## Nico. de lyra

**tull erat tūt aurel extēt⁹ t̄ lignē ſi**  
**teri⁹: t̄ ſi ſubracto auro p̄ aſſyri**  
**os ignis fact⁹ fuit de ligno.**  
**a** Quia vñtū ſeminabūt. i. opa  
in captiuitatē ibunt. c Cul  
tingat eis aliq̄ apparet p̄ſperat  
tatis: non tamē venit ad effectū  
t̄ ſi veniat ab aduersariis rapieſ.  
**d** Nunc factus eſt in nationib⁹  
.i. cito ducerūt in aſſyri capti  
tius. loquitur enim de futuro g  
modū p̄ter p̄ter certitudinem  
p̄phetie. e Quasi vas immū  
dum. i. ibi vſitetur tracabitur.  
**f** Quia ipſi ascēderūt ad aſſur: id  
eſt ibi in captiuitatē cito du  
centur. t̄ ſubditur cauſa:  
**g** Quaiger ſolitarius ſibi ephra  
im. onagri diſcurrentes per dete  
ra attrahunt ventum ad ſuſtri  
gerium: ſim quod dicit Hiero. xii  
q̄. Onagri ſteſterunt in ruſib⁹ tra  
perunt ventū quāſi daſcōes. Sic  
iſti diſcurribat ad diuerſa loca ge  
tilium ad attrahēdū ſibi idolatri  
as eoz: t̄ in hoc delectabat. ido  
ſubditur: b Munera dederūt  
amatorib⁹. i. idolorum ſacerdo  
tibus. t̄ ad idex pertinet quod ſub  
ditur: Sed t̄ cui mercede t̄ ſi ſub  
ditur pena: i Nunc cōgrega  
bo eos: id eſt modico tempore te  
nebo eos in terra ſua p̄gregatos.  
**k** Et quiescent paniliſper ab one  
re regis. i. aſſyriorum. in cuius re  
gno oppriſionē dura ſentire. q̄ ſi diceret: cito ſunt de terra ſua diſ  
pergēt t̄ in ſeruiture dedicēt.  
t̄ ſubditur cauſa: l Quia mūl  
tiplicauit ephraim altaria ſez ido  
lōrum. m. Scribam eis mūl  
tiplices leges meaſ. per p̄pheras  
eis rememorando. n Queve  
lut aliene computate ſunt: ab eis  
eas transgrediendo. ſim aliquos  
iſtud legitur interrogatiſ. Scri  
bam eis multiplices leges meaſ.  
addendo precepta preceptis. qua  
ſi diceret nō: eo q̄ hoc eſt fruſtra.  
vnde ſubditur: Que velut aliene  
computate ſunt. o Hōſtias offe  
rent t̄. Circa hoc ſcendat q̄ deēt  
tribus licet colerēt idola: famen  
cū hoc colebat dñm: p̄ter quod  
dixit eis Helias. iij. Reg. xviii. ſi  
quo claudicat in duas partēs:  
nunc colendo baal nūc dominū:  
ſed talis cult⁹ nō eſt deo accep̄.  
ideo ſubditur: Et dñs non ſuſci  
pet eis. t̄ ſubditur punitioſ ac  
celeratio. cuz dicitur: p Nunc  
recordabitur iniquitatis eoz. pe  
nam debitā inſerendo. q Ipsi  
in egyptum conuertentur. i. in ſer  
uiture duram et vilen ſicut ſue  
runt in egypto. r Et obliuſ  
eſt iſrael factus ſui: t̄ edificauit  
delubra. repetitio eſt cauſe puniti  
onis dicte. ſ. Et iudas. Hiero  
ueritit propheſia ad declarandū  
diuinam iuſticiam contra iudam  
dicens: Et iudas multiplicauit  
mūtas. decem enim tribus  
in captiuitatē duciſ: due tri  
bus que remanerant fortificare  
ſuſt terrā ſuſa fortalicioſ: v̄ habeſ  
iij. Reg.

## Glo.ordi.

**N**olleterat. gētēles nō habentes  
dei noticiaz in cultura deoꝝ suꝝ letabantur.  
Sicut etiā israel recedes a deo gaudebat in  
cultū idoloꝝ; putates se per hoc pacē habituros. ait  
ergo: Nolleterat. qz nō habebis pacē quā estimas:  
si captiuitate punieris: qz fe  
cilitate silem ignorātibꝫ dēū.

We letēt beretici: nec putēt  
se sitis alīs natiōibꝫ. Illi em  
nūqz ē deū crediderūt. Isti  
qz granū ē a deo apostatae  
rūt areas & torcularia mul  
tiplicauit. Et mitam ignem in ci  
uitate eius et deuorabit edes il  
lius.

**A**līter punis ignorātis dēū: alīt re  
cedet a deo: Denuo ē dū sui volūta  
re scīs & nō facies vapula. mul.

**O**li letari isti: nō exul  
a nationū dēū ignorātis. b+  
tare sicut pōpuli: qz fornicat⁹ es  
a deo tuo. Dillexisti mercedē sup  
ōēs areas tritici: area & torcu  
lūt quo potabāt se inebriando  
lar nō pascer eos: et vinū mēn  
a deficiet. b nō solū fame atterit in terra  
quā a deo accepere: si etiā ab ea captiua  
nūt sceleribꝫ polluerūt.

b tictur eis. Nō habitabūt in ter  
a qz. c corde v̄ colēdo idola coꝝ.  
ra domini. Reuersus est ephraim

a sicut eni in terra sua idolatria comedebāt: sic  
capiebāt ab assyriis vrebans sacrificiis coꝝ que  
pollunt in hoc qz idolis offeruntur.

l Egyptū & in assyriis pollutū co  
sed demonibus.

c medit. Non libabūt domino vi  
num: et non placebūt ei. Sacrifi  
cia eoꝝ quasi panis lugentium.

**O**mnes qui comedent euꝝ pta  
a qz pās. p. qz cibo oblatō accipit. b subau  
dis sp̄parat: qz io offert veide gule satisfacane  
minabuntur: qz pānis eorū anī  
a polluti deo nō placet. b qz igne babyl  
oniorum succens est.

me ipsorum: nō intrābūt in dō  
mū domini. Quid facies in die o  
solēni in die festiuitatī domini?

a ill nō rūdētibꝫ ipse rūdet imo qz factura sūt ot  
unūsōcīs irūt & p̄dicat: ecce eni p̄mētibꝫ chal  
dei fugiēt i Egyptū & sic euadat. b qz. p̄ficiet

f Ecce enim profecti sunt a vasti  
tate. Egyptus congregabit eos: q

d Sacrificia. cū ap̄s  
iudeos sacrificiū. p mortuo offerebat qz oblatō pa  
nis lugentius dicit: qz a lugentibus offert: si quis de  
eo comedet. ipse immund⁹ & sacrificiū immundus  
dicebat. Ulter corpora mortuoꝝ. vī diebus lamen  
tabant: & in hoc spacio si qz de domo mortui aliquā  
comederet immundus siebat. Hic & qui offert & qui  
comedit & qui offerunt idolis immunda dicūt.

e Quid facietis. Cum venerit dies captiuitatis q  
dies erit mis̄i solēns & quasi placēs hostia: qz in ea  
vindicabor de hostibus & ponā finē iniurie eoꝝ fla  
gellabo ingratos filios. Beretici qd facietis cū  
venerit dies iudicij: qn vitā suis: mortē redditurus  
est inimicis. Ecce eni vastati estis a demonibus: qui  
vos spolauerūt virtutibꝫ & imitati estis opa infide  
lii: ppter hoc sepeliet vos mēphis. qz in xta sentēti  
as & blasphemias oris vī dānabim⁹: & qz locuti est  
in suppliciis sentier: & qz qd argēti in nitore eloquū  
& fali dogmat⁹ habuist⁹ possidebit vrtica: qz vos eter  
no ardore sumet: & in tabernaclis. i. in scīetis ve  
stris lappa. i. memoria p̄terite male ouersatiōis torq  
bit. g Profecti sunt. Proficisciēt: qz p̄mētibꝫ chal  
dei fugiet ad egyptū: vt sic euadant.

g Memphis

## Osee La. IX

liiij. Reg. & qr tpe sedechle nimis 3. Idebat de illis & parū de deo. iō pu  
niti sunt iusto dei iudicio. ppter qd subdit: a Et mittā ignez tē. qd  
fuit ad ipsē p exercitu chaldeoz. La. VIII  
b In gutture tuo sit tuba. Aerbiū est domi  
ni ad Osee prophetā vt fortiter et p̄stanter denunciet aduentū regis ba  
ylonis ad destruendū domū dñi in hieroslm.

Moraliter. a Et moraliter p̄ Osee significat p̄dicator verita  
tis qz p̄stātē p̄dicare debet instantiā demonis  
ad destruendū domū dei que est ecclia. qd no  
tāt cū dicit: b Quasi aquila sup domū do  
mini. Per aquilā enī qz ē aulis rapax & acutū v  
sus significat ipē diabolus qui viget acunī  
intellect⁹: & ecclie filios nitif rapere: et sic eccl  
ē dissipare. Et subdit duplex causa quare sic  
mittit agere mala. prima ponit cū dicit:

d Pro eo qz transgressi sūt fed⁹ mēu. i. fed⁹  
p nomē meū firmat⁹. Secundū sensū literalē se  
dechias rex iuda p nomē dñi iurauerat serui  
re fideliter nabuchodonosor regi. illud tamen  
iuramentū rupit de cōsilio senū et sacerdotū: vr  
habet. h. Paral. vlti. & hec fuit vna causa de  
structionis tēpī & mortis sedechie & p̄fumentū  
sibi dictā ruptionē. At nūc in pluribꝫ locis ni  
mis facilis vt videb̄ dispēlatio fit in fractiōe in  
ramentoꝝ. ppter quod timendū est ne p̄tingat  
simile malū. Scđa cā quare diabol⁹ omittit ec  
clesie filios molestare est idēbat. p̄motio. qz no  
tāt cū dñ: k+ Ipsi regnauerūt & nō ex me  
te. frequenti enī in ecclia. pmouent ad dñi  
tates indigni. At subdit vñ mod⁹ cum dicit:  
Argentū sūt et aurū sūt fecerūt sibi idola: id  
est pastores symoniacē p̄motos. vñ dñ Zach.  
p. O pastor & idolū derelinquēs gregē tē.

l quis iuris  
Oli letari. Post h̄ posita est La. IX in si. ec.  
dñs. iv si.

Dominine iusticie contra populu declarat  
io. hic p̄fir ponit eiusdem increpatiō tā  
qz cōdicti de multiplici delicto. & dividit in du  
as partes. qz p̄mo increpat p̄ples v̄ vilis peccato  
ratus. scđo vt multipliciter ingratis. ca. sequen  
ti. Prima dñndit in quīng partes p̄z qnqz  
mutaciones de bono in malum. Prima est de  
abundantia in penuria. secunda de mūdicia in  
imūdicia. ibi: Reuersus est. tertia de scīetia in  
fructū. ibi: Sc̄ito te. quarta de honestate in ma  
licia. ibi: Quasi vuas. quinta de fecunditate in  
p̄lls carentia. ibi: Aphraim. Līcra primū dī  
cīt: Noli letari. in animo. c Noli exultare.  
exterius in signo. dicit enī exultatio quasi ex  
tra saltatio. d Sicut populi. q. d. maḡ ha  
bes materia tristis qz gētēles qui nō sunt trā  
gressores leḡ/mosaice sicut et tu: qz nō fuit eis  
data. e Quia fornicatus es a deo tuo. ido  
latrando & legē ei trāsgrediendo. f Nole  
xistī mercedē sup oēs areas tē. p cultu enī ido  
loꝫ consequi sperabāt abūdātiā temporalium.

bonoꝝ: sed accidit eis strariū: qz hec abūdāntia quā p̄secuti fuerat de  
um colēdo mutata est in penuria. Ideo subdit: g Area & torcular nō  
pascer eos & vinū mētīc̄t eis. qz nō crescit qz sperabāt. & cū hoc ejcītē  
de terra sua capitū. ideo subdit: Hō habitabūt in terra dñi. b Re  
versus. Hic increpat de mutatiōe secida. s. de mūdicia in imūdicia. cum  
dicit: Reuersus est ephraim in egyptū. i. de mūdicia vite quā lex tradi  
dit in imūdiciā cōueratiōis egyptiace. i Et in assyriis. s. ductus.

k Pollutū comedet. i. comedet cito cibaria in lege. p̄hibita. l Mō  
libabūt dñi vñs. q. d. ppter sūt imūdiciā ineptū est ad dei sacrificiū.

m Sacrificia eoꝝ quasi panis lugentū. l. polluta. in domo enim in q  
erat mortuus omnia cibaria reddebat polluta: & illi qui comedebāt  
ea. ideo sequit: Omnes qui comedent tē. n Quia panis eoꝝ anime  
tē. q. d. ille panis pōt reficere homīz: s. inep̄t est ad faciēndū inde deo  
oblationē. ideo subdit: o Quid facietis in die solēni. in quo debe  
tis apparere corā dñs cū oblationibꝫ & non vacui & nō habētis aliquid  
aptū ad offerendū: & finē hūc seūtū st̄nuat līcē p̄cedēti. Pa. a. alīt ex  
ponit dicens qz alloquit̄ duas trib⁹ a nabuchodonosor occidēdas. di  
cens: Quid facietis in die solēni. qn dñs de cadaueribꝫ vestris faciet  
solenne cōiūnū bestiis & autibus. q. d. non habebitis effugii: & sic cōm  
git cū littera sequenti. cū dicitur: p Ecce enī profecti sunt tē. i. panel  
qui effugerunt in destructione hieroslam in egyptū cōtra cō  
siliū Pieremile. s. Johannā fili⁹ caree & alīj cū eo: Niere. illūt. iō subdit:

q Egyptus congregabit eos. ista tamē fuga nō valuit eis: qz cito post  
habubo.

## Nico.de lyra

## Glo.ordi.

## Osee

## La. IX

## Nico.de lyra

**G** a Memphis erat ciuitas metropolis egyptiorum ante Alexandriam exaltaretur. Interfecto autem godolus ab hismaele quem nabuchodonosor rex terre proficerat reliquie duarum tribuum fugiendo chaldeos cum Hieremias propheta contra preceptum domini ingressi sunt egypti; et ibi postea sequentibus chaldeis, vel capti sunt; vel sepulti in predicta ciuitate.

**b** Veneratur Hiero. Dies iudicij veniet improbus; in quo affligetur israel. I. qd iactat se nosse deum et non sancto spiritu regitur; sed a demonio in variis partibus circumserit nesciens quod loquens dicit de filio creatura; spiritus sanctus negans esse deum et alium deum bonum; alium mundi creare redicere; quoq; insaniam multiplex est: quia multe iniquitates. Semel autem scidum quicquid in hoc propheta de israel et ephraim dicitur; ad hereticos referri que vere insanities contra deum loquuntur mendacium.

**c** Scito te. Uel o israel quod pmittebas tibi pacem. Scito te in hoc scilicet fuisse et insanum propheta quod putabas te esse spirituale; sed non veit per estimationem tuam. At scito prophetam quae ego misi tibi ad annunciandam veritatem quem tu dicebas insanum fuisse virum sancto spiritu plenum et vera prophetantem.

**d** Speculator. De constitutis reges et sacerdotes et prophetas ut prouideret populo. Vnde dicit ad Ezechiel: Speculatorum dedi te domum israel. Dicit ergo propheta: Ephraim. I. hiroboam cum deo meo. I. fin voluntatem dei mei constitutus est speculator ad hoc ut et ipse et sequaces reges populo dei utilia prouideret; et sic prophete ad bona erigerent; sed in omnibus viis id est actionibus suis factus est laqueus: quia sua adendo et per potentiam cogando ad idolatriam inducere. Unde dicitur insaniam in domo dei eius.

**e** Insaniam in domo dei eius. Prelati ecclesiastici aliquando in ecclesia dei consingunt insaniam, vel in scripturam praeue interpretando: vel in uno quoque credenti qui domus dei recte dicit erroris generando: ut quicunque sequitur eos illaqueatur ad casum.

**f** In diebus gabaa. Reducit ad membrum scelus filiorum israel: quando vox leuite redeuntis de bethleem nefando concubitu necata est, vel quando relictus deo fecerunt sibi regem de vrbe gabaa. I. Saul: et multo plus pecauerunt nunc eligendo hierobom et adorando idola: tunc enim remansit populus in cultu dei: nunc post scismam secura est idolatria: possunt hec et ad prophetatos ecclesie referri qui prava doctrina ledunt eos quibus predesse debent.

**g** Quasi vuas in deserto iudei. Cum totus orbis esset desertus et dei noticiam non haberet: alijs relictis in errore elegit israel ad sacrificandum.

Nota proprietatem: populus inuenit patres videntur.

In virtus visione est et ficalnea sub quibus requiesceat dicitur: qui confidit in domino.

Cum in deserto huius mundi gentes ignorarent deum et ipse israel exceceretur primum in apostolis et in apostolicis viris inuenient deus christianum populum mente deum videntem, et dulcissimum eorum fructibus faciunt est quasi si vna et ficus in deserto inueniantur. Sed hereticis usurpantes ibi nomen christi intrant ad beelphegor: id est serulunc libidini. Alij reperitur hereticus qui diligit castitatem et si ore laudet. Ideo alieni a deo confusio. I. idolo macipat. Sic et quod gule seruit iherosolima: sic quod libidini fuit deus hunc beelphegor. I. Ephraim. Si stabat et tribus et pfereretur se fui quo inde multis heret filios et exercitus: si bi oes vel captiuati vel iterficiuntur ad beelphegor. I. ad idolatriam filiorum amon et moab. Rua me. xxv.

**x** Et abalienati sunt a deo.

**y** In confusione.

**z** Et facti sunt abominabiles sicut ea que dilexerunt: id est sicut idola que abominationes nomadum frequenter in scriptura.

**a** Ephraim. Hic increpat populus de quanta mutatio.

**b** secunditate plis in carentia et dolus in tres pres: quod primo propositum dicitur: sed in carentia pondatur. Ibi: Sed et ve tertio scriptura ad prius referit. Ibi: Ephraim.

**c** Carertia vero plis in magna pte fuit ei captiatio. quod nota est dicitur: Ephraim quasi quis auolat a nido suo.

**d** et sunt

nabuchodonosor intravit egyptum et eos occidit. ideo subditur a Memphis sepelit eos. ciuitas est egypti que nunc dicitur Damasci. b Desiderabile argenteum eorum virtus hereditabitur. hic entes absconderat sua preciositas: et sic ibi creuerunt virtus et spine.

**e** Veneratur dies visitationis. i. punitionis. d Veneratur dies retributionis.

**f** s. p peccatis: t in hoc nota justicia buius punitionis. e Scito te. Niclos

crepat tercia peioratio. s. de sapientia et stultitia. dederat enim dies illi populo legem de qua dicitur Deuteronomio. iii. 27. Nec est sapientia tua et intellectus coram populo: sed ppter transgressionem eius fuerunt executa.

**g** t: qd frequentatio peccatorum excedat mentis oculum. ideo subditur: Scito te Israel stultum. et dicitur aliqui correctores quod sunt due dictiones: scito te. et sic israel est vocatus casus: sed in hebreo est una dictio: et tunc israel accusatus casus: et sic est sensus: Scito te. q. d. patet omnibus quod populus israel factus est stultus. f Propheta insanius. quod prophetae israel erant arrepti a deminibus.

ideo cum subditur: g Viri spiritales. intelligit maligno spiritu arrepti: et subditur causa huius: b Proprio multitudine iniquitatis tunc multitudine amentie. supple facta est a deminibus deo iuste sibi permittente. Consequenter subdit de bonis prophetis.

**i** Speculator ephraim. I. annuncians veritatem ephraim. k Viri deo meo: id est loquens spiritu diuino. l Propheta. s. et finit veritatem: sed quod tales prophetas quererant interficerunt. m. patebit de Amos. ideo sequitur:

**m** Laqueus ruine factus est: sup omnes vias eius: quia in dictis et factis talis prophetae quererant occasionem mortis suae: et quia regnum israel non solum hoc facebat: sed etiam regnum iuda in quo erat templum. ideo subditur:

**n** Insaniam in domo dei eius. Propterea funde peccauerunt: sicut in diebus Gabaa. R. o

**p** funde peccauerunt: sicut in diebus Gabaa.

**q** funde peccauerunt: sicut in diebus Gabaa. R. o

**r** funde peccauerunt: sicut in diebus Gabaa. R. o

**s** funde peccauerunt: sicut in diebus Gabaa. R. o

**t** funde peccauerunt: sicut in diebus Gabaa. R. o

**u** funde peccauerunt: sicut in diebus Gabaa. R. o

**v** funde peccauerunt: sicut in diebus Gabaa. R. o

**w** funde peccauerunt: sicut in diebus Gabaa. R. o

**x** funde peccauerunt: sicut in diebus Gabaa. R. o

**y** funde peccauerunt: sicut in diebus Gabaa. R. o

**z** funde peccauerunt: sicut in diebus Gabaa. R. o

**a** funde peccauerunt: sicut in diebus Gabaa. R. o

**b** funde peccauerunt: sicut in diebus Gabaa. R. o

**c** funde peccauerunt: sicut in diebus Gabaa. R. o

**d** funde peccauerunt: sicut in diebus Gabaa. R. o

**e** funde peccauerunt: sicut in diebus Gabaa. R. o

**f** funde peccauerunt: sicut in diebus Gabaa. R. o

**g** funde peccauerunt: sicut in diebus Gabaa. R. o

**h** funde peccauerunt: sicut in diebus Gabaa. R. o

**i** funde peccauerunt: sicut in diebus Gabaa. R. o

**j** funde peccauerunt: sicut in diebus Gabaa. R. o

**k** funde peccauerunt: sicut in diebus Gabaa. R. o

## Glo. ordi.

## Osee

## Ca. IX

## Nico. de lyra

**G**loria sunt. Cito ergo recessit ab eis gloratio eorum vel gloria eorum, et auxiliū dei cito recessit ab eis et auolauit ēt a partu et ab vetero et a cōceptu, quod etiā filios et postea roseorum deruerit dei auxiliū. vnde subdit: **M**et si enī. **V**ero. Heretici instabiles et lascivi ab ecclia recedunt et gloriantur si multos prae-  
no dognate generent: quos et  
si enutriti fuerint in fornicatione  
dominus minat puniēdos cum  
magistris eorum et erit eis eter-  
nū re. **R**eplacat et quod fuerit  
in ecclia inter fluctus huius se-  
culi firma permanebat in chris-  
tio fundata; sed nunc filios suos ab ecclia ad diabolū du-  
cūt ad mortem. **P**roaliter per fi-  
lios male cogitationes vel pra-  
ua dogmata intelliguntur. **A**ue  
omnia interficiet dominus spi-  
ritu oris sui: **E**t illa die peri-  
bunt omnes cogitationes et do-  
gmatia eorum. **T**yrus in me-  
dio mari abundans omnibus  
dilectionibus, huic tyro se siles pu-  
taverunt, et tribus in multitu-  
dine diuitiarum: et sicut tyrus  
sumiter circumuerberates vnu-  
das: sic ille populus dei circu-  
latus auxilio, per nibilo habe-  
bat iras aduersantius populo-  
rum. **S**ic pulcher et validus  
dei auxilio vallatus sicut tyr-  
us mar. vñ fm. **L**xx. quasi scopu-  
lus durissimus qui contemnit  
omnes circumuerberates pcellas.  
**A**phraiz adducet. **I**ste iter-  
sector intelligitur aqael rex sy-  
rie qui samariam longa obsi-  
dione ita fame afflixerit illius  
habitatores intelligentiē ut illi  
us esse ad eum extre et gladio  
cito perire: **G**loga inedita: quod  
vero videt prophetam quod in abu-  
dantia donorum dei superbie-  
rant: precatur austeri causam  
superbie: pugnans deum ad au-  
serendum: da eis domine, et sta-  
tim ipse sibi respondet: da eis  
vulnus sine liberis ne glorien-  
tur de multitudine filiorum.  
**S**i his que de dat, per benedi-  
ctione in contrarium vitamur,  
aliquando iuste subtrahuntur:  
Irra illud: **D**ura fuit labia do-  
lofa, **A**libit: **D**isperdat domi-  
nus vniuersita labia dolosa.

**b** In galgal. **H**algal revelatio vel voluntaria. di-  
cit ergo omnes malicias hereticoꝝ reveladas esse quod  
vulna eorum steriles efficietur: quia videbunt ignoran-  
tiā suā: et qui lactabant se ad alta cōscendere de-  
trudentur in infernum: quos ideo deus habet exosos  
qua loquuntur contra eum mendacium. **A**nde seq-  
uitur: Propter maliciam adiunctionum eorum tamen.  
ideo heretici de domo dei sunt electi. **D**abit deus  
ibi eos exosos quia hominem regem eligentes a deo  
recesserunt imperio: vel in galgal ubi populus fuerat  
circumclusus secundo postea causa religionis colue-  
runt idola in quorum cultura omnia sclera cōmiser-  
unt. **c** Non addam. **Q**uod non diligit eos clau-  
si est: et quod omnes reges israel a deo fuerant recessen-  
tes: vñq; hodie enim permanent in captiuitate.  
**d** Omnes principes. Reges decē tribuum oēs p̄ idola-  
triam a deo recesserunt. **D**icit de adiūtū xp̄i: in  
quo tā iudas q̄ israel de domo dei electus est sine sal-  
uetur cum credētibus. **M**etaphora ab arbore cu-  
lū sī radix siccatur non fert fructum et si etiam pau-  
lum fecerit statim in ipso flore siccatur.

**G** Dicit b.

**a** Auolauit duce extra terram suā in captiuitatē, et loquitur prophetā  
de futuro per modū præteritū sicut frequenter dixi, et ideo sic intelligēdū  
est in alijs vbi non exprimitur. **b** Gloria eorum a partu, in hoc enim glo-  
riabantur et uxores eorum faciliter cōcupiebāt et sine periculo pariebant,  
ex quib; sequebatur abundantia plis. **N**on mutatatione huius glorie  
subditur: **c** **M**et si enutriterū filios suos abs  
q̄ liberis eos faciat: interficiendo eos per assyri-  
os. **d** **S**ed et ve eis. **N**ec est pars incidenti-  
talis in qua propheta in persona dei loquens  
denūciat futuram destructionē populi iudaici  
per romanos: habita occasiōne ex eius destru-  
ctione per assyrios, de qua ante immediate fuerat  
locutus. **C**irca quod sciendū q̄ iste est vñ  
de passibus scripture veteris testamenti corru-  
ptis a iudeis: fin qđ dicit frater Raymundus  
in hebreaca lingua valde peritus. **A**d cuius ē  
tellectū scelendū q̄ sic in hebreo habet: **Q**uia  
etiam ve eis beluti de eis. **H**ebrei vero habet  
duplicē litterā, s. sc̄z samech et schin in sono et  
caractere differētes, quādo vero beluti p̄ ltraz  
samech scribit significat in recessu meo, qñ ve-  
ro scribitur p̄ schin significat incarnationē me-  
am, hic autē scribit p̄ schin, et ideo hec est vera  
littera. **Q**uia etiā ve eis incarnationē mea de eis.  
**A**ssumptus enim de carne de iudeis, et ex hoc se-  
cutū est ve eis: q̄ p̄ maiori parte fuerūt incre-  
duli et p̄secutores christi: et in vindictā mortis  
eius p̄ romanos trucidati et captiuitati fuerūt.  
qđ etiā designat p̄ hoc quod in principio dicitur: **Q**uia etiā ve eis, etiā in latino additamē  
tū significat, et in hebreo loco ei ponit hec di-  
ctio gam, per quā significat additamentū con-  
similis: et diminutio populi iudaici per romanos  
fuit tāta: immo maior q̄ illa q̄ fuit facta p̄ as-  
syrios et chaldeos, a principio enim obſtacionis  
per romanos usq; ad finē mortui fūrūt fame pe-  
stilētia et gladio decies cētū milia. **H**anc autē  
veritatē fidet nostre cōsonam nitit **B**a. **S**a, re-  
pellere dices: q̄ littera Schin quādo p̄cūrāt  
desup ī sinistra p̄t habet sonū et virtutē littere  
samech: et sic beluti significat hic recessū et non  
incarnationē: quia sic punctat littera schin in  
hoc loco. **S**ed istud videtur fuga veritatē, p̄tō  
quia hec littera in toto veteri testamento nō ē  
venit alibi sic punctata: vt dicit p̄dictor fra-  
ter Raymundus: et ego similiter nō recolo me  
vidisse alibi sic punctatā: p̄pter quod videb̄t  
ad additionē sententiā. secun-  
do q̄ p̄cta nō sit de substantia littere: nec a  
principio scripture fuerunt. vnde et rotuli qui  
in synagogis eorum leguntur sunt sine punctis: s̄z  
p̄ magnū tēs postea inuenta sunt huiusmodi  
puncta ad facilius legenduz. **C**ū igit̄ subtra-  
cto p̄cto p̄dicto ipsi cōcedat q̄ beluti p̄ schin  
scriptū incarnationē meā signat: cōincuntur  
cōcedere q̄ hic beluti incarnationē signat. **E**t  
qñ translatio nostra fin dicitur **B**a. **S**a, sequit  
que sic habet: **S**ed et ve eis cū recesserunt ab eis: p̄t q̄ fuit facta post cor-  
ruptionē dictā, potest tamē trahi nostra trāslatio ad p̄dictū intellectū.  
**S**ed ve eis tē, quia p̄pter negationem incarnationis dei deus recessit  
ab eis dimittens eos in cecitate eorum usq; intrauerit plēitude gē-  
tiū: scđm qđ dedit **A**postolus satis diffuse in epistola ad romanos.  
**e** **E**phraim ut vidi tyrus. **H**ic scripture reuertitur ad predictā caren-  
tiā, plis in regno dīcen tribū tempore veteris testamēti, cum dicit: **E**phraim ut vidi tyrus erat, similius tyro in filiorum multitudine, ideo  
subditur: **f** **F**undata in pulchritudine, pulchritudo enim ciuitatis  
principaliter in multitudine plebis consistit, et consequenter ostēdit mu-  
tationē in oppositum. **g** **E**phraim educet ad intersectorē filios suos: id est ad regem assyriōꝝ qui eos debellavit et captiuitavit. **h** **D**ei  
eis dñe, i. dabis. **i** **V**ulnus sine liberis, i. uxores steriles. **k** **E**t  
vbera arentia, ita q̄ iam nati nō poterūt nutriti, et subdit cā huius penes  
**l** **O**mnes nequāq; facient. **M**etaphora ab arbore cu-  
lū sī radix siccatur non fert fructum et si etiam pau-  
lum fecerit statim in ipso flore siccatur.

**N**ibijcet eos

## Go. ordi.

**G** Potest hoc dici de oib<sup>9</sup> indeis q̄ mor-  
te ei<sup>9</sup> inclamauerūt: ideo dē repulit eos  
et expellit ne fructū possint ferre. **Qut**  
et si fecerint et nisi fuerint legē dei medi-  
tatū: et quasi amantissimos filios aliquid  
sciēt et doctri-

ne d̄ corde suo  
protulerint: a-

deo succidē  
terūt vagi in-

nationib<sup>9</sup> non  
habētes tēplū  
vel altare v̄l cl-

uitatē. **H**ere-  
tici nō p̄t face-

re fructū virtu-

tū: q̄r d̄cū in q̄  
radicari debe-

rēt p̄diderunt  
et si altis genu-

erint: deo adū-  
sanre mozioni.

vel fruct̄ eorū  
oīa q̄ singūt et  
d̄ corde suo ge-

nerant q̄ aref̄-  
ent et peribūt.  
bi abiectione deo

et ideo vagi i-

natiōib<sup>9</sup>: nūc  
ad has nūc ad

illas sententi-

as transeundo-  
et gentiliū ini-

tatur errores.

**G** **L**a. X  
**I**tis frōdosa isrl: fructus

**S**ed. a s multitudinē vel abūdātiā fructū ver-  
rit in multitudinē idolaric: ye quāto p̄les habere  
populos tāta plura altaria edificare et abundāti-

am terre vincere numero idolor.

adequat<sup>9</sup> ē ei: b mūltitudinē fru-

ctus sui multiplicauit altaria: iu-

xta vbertatē terre sue exuberavit

a hereticoy corda inerātū diuīla sit et cōrātū  
inter se pugnāt sentētū. vñ: Ineribūt et cōfrin-

get dñs simulaclra eoy q̄ singūrē.

b simulacris. **D**iuīlū est cor eorum:

a s deo ipos. b s p̄ assyrios sic q̄ famulos.

nunc interibunt. **I**pse cōfringet

a s sensu hereticorum inter se diuīlos destruet et

ipos eternātē dannabit.

simulaclra eorum. **D**epopulabi-

c tur aras eoy. **Q**uia nunc dicent: m

**V**isioes

## Osee La X Nico. de lyra

**A**būciet eos dñs dē me<sup>9</sup> de terra sua. verbū est p̄phete captiuitatē denūciantis.  
**b** Quia nō audierūt eū: reuocantē eos p̄ p̄phetas ad bonū. c Et erūt vagi na-

**D**orataliter. at Holl letare isrl: tē. In h̄ ca. ponūt q̄ng mutatiōes ma-

le circa p̄slīm isrl: que mystice repūnt in christiālī. Prima mūratū fuit de vicinaliū  
abūdātia ad penurīa eoy et defecūt: b notāt cū d̄r: t Aree-

era et mīstrāt sacramētū cū karistū qd̄ in p̄mitūa ecclia abū-  
dātē ministrabāt christiālīs: q̄r cōmūcabāt q̄tīdē: b postea

refrigescētē deuotōe ordītū fuit q̄ sufficeret p̄plo comūni sun-  
gul dieb<sup>9</sup> dñcē cōtēcare. postea xō ex eadē cā ordītū fuit q̄  
cit semel. s. in pascate et natūritate dñi: et mō suffi-

et sic p̄plo penuria respectū abūdātī p̄terēt i p̄plo cōl. t Et vi-  
sacerdotib<sup>9</sup>: t cū b aliqñ a mīstrīs altarīt h̄ plurib<sup>9</sup> nō p̄ficet  
q̄r sic d̄r. j. **C**op. Qui māducat et bibit indigne: iudi. sibi mā-

dē. t h̄ sacramētū sub specie vini sūptū nō mentīt eis: h̄ ecōur-

so ip̄lī mētūnūk sacramētō. pp̄t qd̄ cū d̄r: Ervīnū mētīc eis. ē  
hypalagē. sī cū d̄r: Perslauit fistula buccas. t bucca persla-

uit fistulas. t Wiere. xj. **N**ittam<sup>9</sup> lignū i pane t̄p̄. t. sp̄m q̄  
ē vite panis: mittam<sup>9</sup> i lignū cruce: vt exponit alia doctores

catholici. g **R**eversus ē effra. tē. **H**ic p̄st̄ sēba mutatio. s.  
a mūdīcia in mūdīcia. t Et mutatio mystice repūnt mārēli-

giosos: q̄ p̄ pfessionē reuertūt ad modū vīnēdi scēlār. tō sub-

dītūr: t Et in assyriis panem pollūtum comedit. per as-

syrios qui interpretantur facture vigilantes dominos signifī-

cantur boni religiosi qui vigilant in obsequiis domini: et in  
eis panem pollūtū comedit: qui inter eos immunde viuit t h̄

est pessimum: scilicet inter mundos viuire immunde.  
et Scitote israel stultū. h̄c ponitūr tertia mūratū que fuit

a scientia in stūltīam: et hec mutatio reperitūr in pluribus  
theologis moderni t̄p̄s: q̄r sacrā scriptū et sc̄tōrī doctrināz  
stūdē negligit: et vanis ac curiosis totalis heret. q̄t Qūa-

si viuas in defer. tē. **H**ic p̄st̄ q̄rta mutatio q̄ fuit i p̄plo isrl:

q̄ fuit de bonitate i malicieaz. nā p̄mi p̄es vt abāa et iacob et  
siles fuerūt optimi posteriorēf fūerūt idolare pessimum: sī p̄t̄  
iiij. Reg. t. ii. Paral. et sīc ē in ecclia p̄pi. nā p̄mi rēt̄s et op-

timi fūerūt. s. apli et successores eoy mītīt: intātū q̄ fere in oib<sup>9</sup>  
ecclesijs dē miracla faciebat ex eoy mēritē: sī mō mītīt faciliū mirabilū: q̄r p̄ modos i

excogitatos et mirabilēs surripūnt simpliciū bōa. at Efraim q̄lī autis eno. Dic p̄st̄

q̄nta mutatio q̄ fuit in p̄plo isrl: sēz a fecunditatē proliſt in sterilitatem. id eo subdi-

dītūr: t Ablos liberis eos faciat. hoc autem mystice reperitūr in multis mīstrī-

ecclēsīaz qui nec verbo predicationis: nec exemplo bone actionis faciūt liberis in ce-

clesia dei: sed magis per suam malam vitam faciūt filios inferni.

In ca. ix. vbi dīt̄ in postilla. Quia panis eorum anime ip̄forūm tē.

**A**dditio. j. Dic qd̄ d̄r: Quia panis eoy anime eoy nō ltrab̄t i domū dñi.  
exponit ab hebreis sic: Quia panis eoy: quē offerēt seu offe-

re in tēdūt p̄ alab<sup>9</sup> ip̄o. **N**ō intrabit in domū dñi. s. acceptabiliem.

In eo. ca. vbi d̄r in postillā. Circa q̄r sc̄iēdū q̄ iste est vñ de passib<sup>9</sup> scripture.

**A**dditio. ij. dū q̄ l̄ra p̄fīlia alphabēti hebraicī d̄r schinā simpl̄ sc̄ipta fo-

nat sī l̄ra n̄a. xvij. s. s. Sī at p̄ūctaſ desup in sinistra p̄te h̄ sonū l̄re tertie in alpa-  
bēti. s. c. et in h̄ dictū Ba. Ba. h̄ i postillā allegatū cōtēt aliqñ x̄itar. **H**z attēdēdū q̄ h̄

dīctio bacar in hebreo significat carne. p̄rie t̄ coiter: q̄ dē dīctio bacar v̄bīcēs scri-

bit in heb. scribīt cū l̄ra. s. p̄dicta p̄cētūa i sinistra p̄te positā: t̄ ex bac dīctio

triuaſ h̄ dictio becūt sc̄ipta cū eadē schinā sc̄iptata: t̄ sīc significat idē q̄d̄ sc̄arnatio

mea i ligua n̄a. vñ cauillatio Ba. Ba. sī valz v̄ p̄t̄ ex dīct̄: p̄t̄ h̄ntī noticiā i grāma

**T**his frō. Post ierēpationē p̄pli d̄ sua peioratiōe. (tīca hebraicī finōts. **L**a. X

**V**ñ h̄ sīr ierēpatur de ierātudīcē: t̄ diuidis in q̄tuoz p̄tes bin̄ quartuoz ingrat-

iudines. quāz prima ponit̄ in ca. p̄senti. alie tres in tribūs sequētib<sup>9</sup>. **N**ōma

in duas: quā primo increpat̄ ingratitudīnē culpa. sc̄ēdū subdī pena. ibi: **D**iuīlū

est. **C**irca primū cōsiderāt̄ q̄ dē fēcī illi populu magnū benefīciū introduceō

ēt̄ in terrā lactē et melle manantē. **E**ro. iij. sed hoc benefīcio ingrati conuersi fūerūt

ad idolatriā. id eo dīctur hic: **A**ritis frōdosa isrl. vocatūr autē populus isrlael vñ

rit̄: sīc dīctur **E**la. v. **C**linea domini exercitū domus isrlael est. t̄ dīctur hic frōdo

fertilitātē. id eo subdī: e Fructus adequatus est ei. q̄r q̄tūcē p̄plos creūt̄: fru-

ctus terre sufficiēt̄ ad cius sustentātē: sed q̄r hec abūdātia fūit eis occasiō rece-

dēndi a deo: fm̄ q̄d̄ p̄fīxerat moyes: **D**euī. xxix. **I**ncreassāt̄ est dilectus t̄ recalcitra-

tūt̄. **T**ē. **G**ōdm̄ multitudinē fructū sui. t̄. diuitiarū naturalū artificiū

cialū. g **M**ultiplicauit altaria. ad idolatriā exercēdā. t̄ non solū vñ idolisi sed

moltōz. id eo subdī: **J**uxta vberatē terre sue exuberavit simulacris. b **D**iuīlū

est cor eoy. **D**ic q̄r subdī pena: t̄ primo p̄st̄ p̄nitūt̄ dēcē tribūnū. sc̄ēdū correō ou-

arū. ibi: **A**llat̄ iudas. **P**rima in tres: q̄r p̄mo ponit̄ p̄nitūt̄ p̄pli. sc̄ēdū asportatio

idol̄. ibi: **U**accas. tertio capiūtāt̄ sceptrī regij. ibi: **F**ōfūlio. **C**irca p̄mū: dīctur

**D**iuīlū est cor eoy. p̄t̄mū idola colēdō: p̄t̄mū deūi. t̄ **H**ūc iteribūt. i. cito sterſicēt

t̄ capiūtābūt p̄ regē assyriōz. k **T**ē cōfringet simū. eoy. accipēdō lnde auz̄ et

argentū. l **D**epopulab̄ arās e. arripiēdō sibi p̄ciosa ornamēta eoy. m **Q**ua

## Glo.ordi.

## Osee Sa. X

## Nico.de lyra

Visiones hereticoꝝ inutiles erūt et feriet se  
dus nō cū deo sed cū amaritudine vt in die  
iudicij germinent sup sulcos agri.i. cordis  
corū vt q̄ seminauerit in gaudio metant in  
lachrymis. Quādo. ix. anno Osee cap<sup>o</sup>

erit a sennacherib; et

cū dñs simulacra fre  
gerit dicēt; nō habe  
mus regē q̄ nos de  
fendat; qz oēs princi  
pes nostri capti; t in  
terfecti; t quare hoc;  
supponit cām. Ideo  
cārem⁹ boē regente;  
qz nō timim⁹ veruz  
regē dñi sine; cui⁹ au  
xilio quid valēt ho  
mo rex. a Loqu  
mini. b Pphete ex  
sermone dei irriden  
tis eos q̄ sibi pacē et  
p̄spēra pollicebant.

Loquimini. Legit  
libro regū manahē  
regē Israel; regi assy  
rioi phut mūlīs ar  
genti talēta mille; vt  
esser man⁹ eius cū eo  
inter que munera cre  
dūt aurei vituli trā  
missi. b Vaccas. Hiero.  
Heretici q̄ di  
cunt se habitare in sa  
maria. i. in custodia  
mādatoꝝ dei colunt  
vaccas. i. lastiuas se  
etas fz in die iudicij  
cū amare pūnient; lu  
gebūt populi sup eūs  
vitulū. i. sup dogma  
puerū q̄ babebant  
q̄s deū. Sed editui  
nō dixit exultabūt; b  
exultauerūt sup glo  
ria sua; quia quondam  
gloriosa cōfinixerunt  
eo q̄ transī igrasset  
populus a deo: siue  
gloria dei a pplo a q̄  
fuerat relicta. Quic  
quid aut heretici pulchro sermone loquūt;  
regi suo. i. diabolo mittūt munera ad que  
cūcta referūt vñ cōfundent in eternū.

c Quia luxit. Hiero. Virū qd lugēt po  
pulo exultant sacerdotes; sed tradūt hebrei  
vitulos aureos a sacerdotibus farto subla  
tos; t in eodē loco suppositos fuisse eros t  
deauratos; lugēte ergo populo q̄ inter cete  
ra munera rex Israel misisset vitulos aure  
os sennacherib regi assyriox; exultabāt edi  
tūt; quia fraus eōz nō poterat dēp̄hendi.

Dēp̄hensa fraude q̄ eri essent vituli rex  
assyriox putauit regē isrl voluisse illudere  
sibi; t munera q̄ ad placandū eū data erant  
magis reddiderunt irati. Ah t postea eos  
debellauit; ergo cōfusio. i. pdictio capiet  
ephraim et erubet cōfusio in volūtate i. cōfus  
io quo auxiliū petierat ab alienigena.

d Transire. Allego. Samaria. i. spiritua  
lis nequicia q̄ se a populo det diuiserat; fa  
cit regem suū. i. hereticorū doctrinā veloci  
ter trāslire quasi spuma; q̄ dum videſ cito  
dissoluit; hereticī em̄ spumantibus verbis  
tument; sed cito disperdenſ in quibus pec  
cauit isrl; t cāta erit solitudo praece doctri  
ne vt et spine t tribuli q̄ nascūt in locis icul  
tis ascēdat sup aras eōz; t oīb̄ subuersis i  
die iudicij dicēt montib̄. i. magistris quos

nūc. dicēt israelite. a Nō est rex nobis. i. nō pōt nos defendere sicut cōitet; rege dicēt q̄ nescit vel nō potest populi defendere; b Nō habem⁹ regem; t subdit causam; b Nō est timem⁹ dñm. sic em̄ dicebant aliqui boni inter eos ex q̄ nō reueremur dñm rex nō potest nos defendere. c Loquimini verba vñsōis inutiles; verbū est pphete increpātis populu eo q̄ credebat verbis falsoꝝ pro  
phetarum. In hebreo habet: Loquimini verba iura  
menti falsi. i. q̄i iuratis; falso iuratis. d Et ferietis  
fedus. i. fallaciter cū p̄mis vestris; t ideo aliqui lv  
bi habēt. e Cū mēdaciō. sed nō est in hebreo; subin  
telligit tñ. f Et germinabit quasi amaritudine iudici  
um sup sulcos agri. i. queritis iudiciū pauperū; qui  
vocant iulci agri; eo q̄ p̄ potentia diuiti opprimunt  
et molestant. g Vaccas. Hic p̄ur describit expora  
tio idoli; t q̄ ista littera est imutata; t fm̄ hebreos in  
parte corrupta; ideo ad ei⁹ intellectū sunt aliqua pre  
mittenda. Primū est q̄ manahē rex isrl dabat singu  
lis annis munera p̄ciosa regi assyriox vt cōfirmaret  
regnū suū qd intrauerat violēter. lit. Reg. xv. t inter  
illa munera erant vituli aurei quo fecerat hieroboaz  
vel salē vñ illoꝝ de quo fit hic mētio. s. ille qui erat ī  
bethel; que alio nō dicit̄ berbauen: Josue. vii. t in  
hoc cōueniūt hebrei et latini. Dicū vltori⁹ aliqui ex  
positores latini q̄ sacerdotes illius idoli seu idolorū  
fecerūt occulē vitulos de cupro deauratos; t illi fue  
runt porrati in terrā assyriorum t ipsi furtine retinue  
rūt sibi aureos; t cū postea rex assyriox videt fraudēz  
indignatus affixit grauius terrā; t fm̄ hoc exponēt  
litterā istā dicēt: Vaccas berbauen. i. vitulū q̄ erat  
in bethel; quē vocat ppheta nomine vacce derisor̄z  
t in plurali vaccas; eo modo loquēdi quo dicit̄ Exo.  
xxvii. Hic sūt dñi utrū Israel qui eduxerūt te ī terra egypti  
t tamē nō erat ibi nisi vñus vitulus cōstatilis.

b Coluerūt habitatores samarie. q̄ erat metropo  
lis; t sic habitatores eius colebat idoli a rege suo fa  
ctum. i. Quia luxit sup eū. i. super vitulū populū  
eius qui colebat eū; ideo luxit q̄s fuit exportatus mo  
do pdictio. k Et editui eius. i. sacerdotes vituli; et  
dicunt editui ab ede et tueor tueris; quasi tuētes seu  
custodiētes edē idoli. l Super eū exultauerūt. p  
pter suū lucrū; q̄ illi furtine retinuerūt; s ppls luge  
bat; q̄ ipm sublatū credebat. m In glia ei⁹. i. in vi  
tulo q̄ repurabāt honor patric. n Quia migravit  
ab eo. i. a pplo fm̄ ei⁹ opinione. o. Siquidē et ipse  
in assūl delatus est. cū alīs munētibus; vt credebat  
ppls. p Munus regi vltori⁹; q̄ vlciscerāt manahē  
de p̄radicētibus sibi. q Cōfusio ephraim capiet;  
id est ex hoc cōfusionē reportabit fraude detecta; vt p  
dictū est. r Et cōfundet isrl in voluntate sua. i. i vo  
lūtate sacerdotū q̄ fecerunt tale furtuzex quo secuta  
est cōfusio regi mō supradicto. Nec expositio nō vide

tur valere. primo qz sat̄ videt distorta. sed q̄ cū dr: Coluerūt habitatores sa  
marie; q̄ luxit sup eū pplos ei⁹. i. qz de suo significato ē redditū cause dicti im  
mediate p̄cedētis. luci⁹. x. pplo de asportatione vituli non est aliquo mō cā vel  
rō q̄ habitatores samarie colerēt ipm; sed magis ē ad opositū. Itē furtū sacer  
dotū viderēt esse fictitiū; q̄ in receptione et traditionē rēt sic p̄ciosarū adhibet  
magna diligentia; vas autē aurei a cupro deaurato statim distinguīt p̄ colorē  
t pondus. Itē expositores isti dicunt hoc haberi ab hebreis; qd nō videt verū  
qz Ba. Sa. marim⁹ doctor inter hebreos nihil penit⁹ dicit̄ dñc hoc farto vel frau  
de; sed ad oīrariū sensum exponit līam. Quantū ad hoc sciendū ḡ q̄ hec ē līa  
hebraica. Ad vaccas berbauen tñm erūt habitatores samarie. i. ppter vitulū  
q̄ erat in bethel; vt. s. dicunt est. Timuerūt habitatores samarie. i. ne infortu  
niū t malū veniret sup regnū. ppter missionem vituli regi assyriorū; erat em̄ sa  
maria metropolis regni; t ideo p̄ ceteris exprimēt timor ei⁹ respectu infortunij  
futuri. Translator vero noster videt credidisse huc timorē fuisse reuerētie; t ī  
trāstulit. Coluerūt; p Timuerūt: Quia luxit sup eū. i. sup vitulū trāsportatū.  
Populus ei⁹. i. pplo regni isrl. Et editui. i. sacerdotes isrl luxerūt; q̄ habuerūt  
maiore cām lugēt; t itē luctus mōit habitatores samarie ad magis timēdū  
de infortunio futuro. Sup eū exultauerūt in gloria ei⁹. i. sup vitulū exulta  
uerūt sacerdotes et populus q̄ glorioso venerabāt; t id luxerūt in ei⁹ depora  
tione. s. q̄na subdit: Quia migravit tē. ita q̄ li q̄ migravit; referēt ad illū dñ  
pdictū de luctu sacerdotū t populi; cetera patēt ex supradictis. Confusio. Hic  
p̄ur describit captiuitatio sceptri. cū dr: Cōfusio ephraim capiet. i. regem isrl q̄ sic  
noīat; q̄ prim⁹ rex fuit de tribu ephraim. Et cōfundet isrl. i. populus ei⁹.

s. In volūtate sua. qz cōsensit regi ī cultu vituloy. tō subdit: t Transire fe  
cit samaria regē suū quasi spuma sup faciē aque. i. fecit eū duci in captiuitatē vī  
liter sicut spuma est res vilis; eo enī q̄ populus cōsensit regi ī cultu idolorū  
idolatria fuit multiplicata ī regno q̄ fuit occasio captiuitatiōis regis t populi.

v. Et disperdenſ excelsa idoli. i. vtriusq; vituli q̄ colebant in locis altis.

B

dd Peccatū

## Glo.ordi.

**N**altos putabat operitenos. a Et dicit. Hec nō solū ad cāptiuitatē, p.tribū: sed etiā generaliter ad oēs iudeos tge rōmanoz possū referri. **A**n dīs ī euāgelio: Filie biersm nolite fīre sup me. s. s. v. f. **N**el ī die iudicij dīcet sāctis q. p. altitudinē vīrtutū mōtes sūt: op̄ite p̄tā nostra p̄cib̄ vestris: r collib̄ q. nō habēt naturalē altitudinē: s. p̄tabant habere aliqd sumitatis: mon̄tes operit̄: colles cadent. **N**el iuxta līam īmīnētē iudicij: tāto timore cōcutiēt vt si fieri posset optaret effuge representis iudicis: r temporaliter potius q̄ eternālter puniri. b Ex diebus. Ex quo beniamin turpiter occidit vīore leuite: peccauit israel q̄ p̄tra filios iniquitatis insurrexit: magis q̄ dam naturali impetu q̄ vt deo placere: r agens vīdictā hoīs inūriā del nō vindicauit: nec idolum in domo. **P**ichēe subuerit: debuisset ei prius dei r postea hoīs vindicare inūriāz. **S**ed q̄ sacrilegiū in deū vindicare cōcepit: cōphēdit eos p̄liū in gabaa. l. ideo iuste captiuitati sūt ī p̄lio gabaa. nō q̄ vīdictā exercuit p̄tra filios beniamin sicut ipsi putāt. Ibi eis bī secerunt q̄ scelus lāguine vindicauerūt. Sic plus fecerunt ex naturali dolore q̄ ex amore iusticie. **A**x diebus ga. Gabaa collis iterp̄ta. hereticus autē putat se doctioē q̄ ecclēsia r aliqd sublimius inuenisse. **D**ieb̄ ḡ collū peccat isrl. l. ex quo deserēs mōtes ecclēsiae descedit ad hos colles: r in his collib̄ nō cōphēdet eos p̄liū q̄i relietis mōtes ecclēsiae generant filios iniquitatis: i his collib̄ cū p̄secutio venevit diabolus suis parcit: aliter sub interrogatione legit: peccauit isrl a diebus collū: r ibi sterit: sed nōne p̄ ecclēsiasticos viros debet p̄tra eos p̄liū um fieri et eorū error destrui sup filios iniquitatis q̄ si supati fuerint p̄mitit deus q̄ eos corripiat et eruditat et contra magistros congregabuntur discipuli prius decepti: r videbūt correctionem ppter duas iniquitatis: q̄ et ecclēsiae reliquerūt et fallas doctrinas adiunuerūt. c Ephraim vītu. **A**lego. Ephraim. i. aliquis eruditus ī lege dei vt terroreret areā scripturarum et meditaref die ac nocte cepit abidere ī legiū legis et cōtēdere ī ecclēsiasticos viros ad subuersionē audientiū. vñ dīs eleuātā ceruicē r sibi sublimia p̄mittētē r iugo p̄met et ipse trāsiens calcabit pedib̄ suis r ascendet sup eā: vt scierit se habere dīm. **J**udas autē. i. vir ecclēsiasticus arbitr̄ terram cordis ī bono. p̄ficiēt: r iacob. i. sup plantator vītorum glebas. i. histore duritiā cōteret r in partes spiritualiter diuidet vt possint fruges reddere spūales. **H**anc cōsuetudinem habet sermo diuin⁹ vt p̄ tropologiā r meta phorā histore exprimat veritātē. **I**git̄ ephraim sills ē vacce q̄ a iūnētū didicit in tritura grana a paleis separa: q̄ altiū sati gata labore. p̄silit ab area: sed mox amore cōsueti laboris r cibi ad areā redit. **S**ic isrl. ppter idolatriā sepe affict⁹ tñ volūtate sua r ingluue vētris ad idolatriā redit. d Arabit. **D**ēcē tribub⁹ xp̄e idolatriā captiuitati due trib⁹: r iacob. i. q̄ alijs tribub⁹ sūt relīcti: ceperit corda sua arare r duritias frāgere v̄t bonū fructū ī cultura dei possēt referre. e Seminate. **A**dhuc suat xba metaphore r iubet vt seminēt ī iusticia. i. obfūtiōe legē r metāt ī gra euāgelij. vñ ē: Pnīaz agite r bñsa. h. q̄ o. v. **H**is q̄ ab ecclēsiae separati sūt r falli xp̄iant dicunt: p̄cipit vt agūt pnīaz: r veterē testa. seminēt iusticia vt ī nouo metāt misēdiam r inouēt noualiam bonoꝝ operū: r q̄rāt deū q̄ eos doceat verā iusticia. f Arastis impietate. **D**e horūtate ad bonū vos ecō.

## Osee Ca. X

## Nico. de lyra

a Peccatū isrl. hoc dicit q̄. līs. et. līs. Reg. fr̄q̄nētē repe tis de hieroboā eo q̄ sefit vitulos q̄ peccauit r peccare fecit isrl. b Lappa r tri. aſcē. sup aras eo p̄: q̄ terraveritē in de fertū. c Et dīcet. s. israelite q̄ īmīnētē captiōne sua deside rabant occultari in cavernis mōtīs. d Ex dieb̄ gabaa pec canis isrl. **D**id intellectu būt. Scēdūz q̄ casus de idolo michēe r vīore leuite ī gabaa mortuē fuerūt cōde tge r līcer scriban̄ ī fine libri. **J**udicūtē cōtigerunt cito post mortē iōsue: r de p̄z de alio casu: q̄tū t̄pis p̄linnes filī eleaçari sacerdotis erat summus sacerdos: vt habeat. **J**udi. x. sic ḡ dīc. **E**x dieb̄ gabaa peccauit isrl q̄a tge. **L**iquido quo gabaa enōmītē peccauit ī vīo. Apo. 6. re leuite. totus pp̄lus isrl peccauit in idolo michēe: q̄ pm̄s illud stare in tribu dan vīor ad decē trib⁹ captiuitatē. **I**deo subdīt: e Ibi st̄terūt. q̄ idolum michēe in tribu dan stare per miserūt: r iuxta hoc sit hic memoria p̄ peccato gabaa arguendo pp̄lm isrl q̄ fuit ita sollicitus de vindicāda iniuria humana: r tñ neglexit vindicare iuriā diuinā: lī em̄ bī fecerit ī primo sc̄z pugnādo p̄tra gabaonitas: tñ magis tenebat ad scdm. l. ad amōēdūz idolum ī tribu dan: r p̄sta negligētia fuit p̄nitūtē ī pugna p̄tra gabao nitas a q̄lib̄ fuit bis turpiter debellat: lī vicerit ī tertio cōfīctū: r hoc est q̄d subdīt: f Nō cōphēdet eos ī ga. p. su. f. iniquitatis. i. gabaonitis idolum ī tribu dan: r p̄sta vice ī sc̄da. g Juxta desi. me. co. eos. p̄ regē assyrioz. h Cōgregabunt̄ sup eos pp̄l. l. multi cū rege assyrioz vīnentes. i. Cū corriplēt ppter dī as inīd. suas. i. ppter duos vitulos quos inīque coluerūt. k Ephraim. id est regnū isrl. l. Vitula docta dī ligere tritura. i. sills est vitula q̄ cōnīcuit tritura. i. excutere granū ī area ex cōculatōne sua: sūt ī terūt mēses ī terra illa. **V**itula autē tals dīlit locū tritura q̄ cōnīcuit ibi come dēre ad libitū suū. bin illō deūt. xxv. Nō ligabis os bonis tritura. i. id nō vult exire de loco illo: lī p̄cītātē r **N**īcēdā sup ephraim. i. faciā aſcēdere regē assyrioz sup ipm̄: ita q̄ p̄ net pedes sup eī collū. Ille cū q̄ ēlīm plīciter debellat: dī suppedītātē.

o Arabit iudas. **H**ic ponit̄ correc̄tō dūarū tribūs: r dīlīt̄ in duas p̄tes: q̄ primū ponit̄ hic correc̄tō. scđō. x. tribū obſtinatio. līt: Arastis. Circa primū scđēt̄ q̄ due trib⁹ vidētes. x. trib⁹ captiuitatis ppter p̄cītātē sua: disponerūt se ad bo nū adhortāte eas ezechia rege eaz. id dī: Arabit iudas. i. dis ponet se ad labōrē p̄nīe r ad opa veritatis r misēdīe. id subdīt̄: Seminate vobis ī iusticia. r. p̄ Lēpus autē rēgrēdi dīm. p̄ bona opa. q̄ Cū venerit q̄ docebit̄ vos iusticia. r. rex ezechias: s̄ q̄m̄ ezechia successit manasses fili⁹ eius q̄ fuit pessim⁹ r idola posuit ī domo dīt. id subdīt̄: r Arastis impietate. i. dispositis vobis ad male agedū: s̄c̄ponit̄ aliqui cōtinuādo ad līam p̄cedētē. sed q̄ ī fine cōcludit̄: **S**ic fecit vobis bethel: i. qua adorabāt vitulus q̄ erat ī regno isrl r nō iuda: p̄z q̄ hec līa nō cōnīgīt p̄cedēt̄ s̄ dirigit ad populus decem

Ḡ tra co/

## Glo.ordi.

## Esee

## La. XI

## Nico.de lyra

**G**fra cogitatis a me recedere et idola colere. Si messuistis morte et captiuitate fecistis venire. Heretici arant spiceret male docendo et merito sue iniqutatis et mendacij dñabunt: qm se minat hō hec et metet. a **Quia cōfisus.** Hereticus in falsis sententijs suis p̄fidit: et illis q̄s falsa sc̄ia roborauit: et iō cōsūrget. t. p. q̄d loqūl nō rō s̄ clāmor et tumultus est: et oēs mu.t.v. Nō em̄ testimonij scripturaz s̄ arte dia boli et argumētis phor̄ p̄fidit. In hoc notan̄ duces hereticorum q̄ altare dei sibi conati sūt vēdicare. Ut q̄ dixerūt hereditate possideam. l.d. falsa deceptis p̄dicātes pp̄lis ut nō querāt verū panē q̄ descedit de celo. Sic fecit v.b.a.f.m.n.v.b. p̄re hereticis apta turis facit vobis eccl̄ia v̄ra quā vocatis domū dei. Sz ex q̄ a vobis te nēt nō dom̄ dei s̄ bethauen. i. dom̄ idoli ē vocāda ppter malicie vestrā. b **M**atre sup si. Ut quō salmāna interfecit filios coā mīrb̄: s̄p̄is q̄s mīrb̄ bus sup filios occisis: sic et filii tui o ephraim tecū iterficiens. Ut et gedeō dixit ad p̄cip̄tē madia: Qm̄ abs̄ lib̄eris fecit glād̄ tu⁹ multas matres: s̄c̄e liberis erit mater tua. **La. XI**

**N**ec manē. Superī dixerat: transire fecit samaria regē sup facie aquae ēdē rē explicit s̄b alla situdine: est em̄ mane or̄t̄ aurore et p̄cip̄tū diei a fine noctis p̄f̄ ad or̄tū solis. Heretici sicut diluciluz trāstūt: et rex eoz. i. diabolus: v̄l heresiarcha q̄s i. ifantia q̄s crediderūt et erāt parvuli et p̄pianī dicebāt dilexit de: et p̄ doctores eccl̄ie vocauit detenebris egyp̄ti: s̄ vocati recesserūt a facie eoz et adorauerūt beelphegor. i. vi tis suis et libidini seruerūt et postea molabāt sumſacrīs q̄ sibi cōſinuerūt. S̄hugili em̄ heretici habēt deos suis et qd̄cūs singul̄ colūt q̄s sculptile et cōſtūtiale. Hoc testimonij v̄t̄ **Matthe.** q̄n ex p̄cepto āgeli ex egyp̄to redit Iesu cū mīre ad terrā isrl̄: qz hec typice referūt ad xp̄m tñ q̄ typū habuerūt salvatoris nō p̄ ola op̄a sua cū figurauerūt. Typus cū p̄te idicat q̄ si totū p̄cedat in typō: iā nō ē typus s̄ historie x̄itas appellanda. Sp̄ualiter aut̄ de filiū ex egyp̄to vocauit q̄s in ascētōne ad dexterā suā collocauit. Et ego

## Nico.de lyra

dec̄ tribūnū. ppter q̄d sciendū q̄blic: Arastis r̄t̄. Incipit alia ps i qua post correctionē dñarū tribūnū p̄dictā reuertit̄. p̄pha ad ostēdēi obstinationē i malo dec̄ tribūnū. dices: Arast im p̄icatē cogitādo male agere. a **I**nīqtatē mē. sp̄leō ope. b **F**rugem mē. comedī. acq̄uisēdo falso p̄phete. c **Q**uia cōfisus es i v̄js tuis: i mītēdo nūcios ad regē egyp̄ti vt rebel lares assyrijs: qd̄ fecit Esee. iii. Reg. xxi. d **E**t in mul. for tuoy. magis cōfides de eis q̄ de deo: ppter b̄ supple: e **C**ō tu. i. po. tuo. i. son̄ cōfisus fugientiū de p̄lo. f **A**toēs munitiones tue. i. q̄bus cōfidebas. g **V**astabūt sicut vastar̄ est sal. r̄t̄. Judi. vii. scribit̄ q̄ gedeō debellauit gebee et salmāna p̄ncipes madia et captos occidit eo q̄ iterficerant fratres suos i thabor: et fm̄ b̄ exponit hec l̄ra: **S**icut vastar̄ est salmāna: p̄ncip̄s madia. b **A**domo el̄. i. a gedeone et soj̄s el̄ de d̄r̄: i **Q**ui yin. baal. i. vindictā acceptit de eo: qz Russo dit altare el̄ et lucū succidit: Judi. vi. k **I**n die pl̄i. referit ad illud: **S**icut vastar̄ ē salmāna. i. In die pl̄i gedeonis cum ipso. l **M**atre sup filios allisa. i. eo q̄ occiderat fratres gedeonis et matrē eoz cū l̄ois: fm̄ Deb. alia ē hic s̄nia et l̄ra i. ad ēdē cōclusionē. Ad cui⁹ intellecūt sciēdū q̄ in heb. nō habeb̄ sic salmāna s̄ salmā: nec ē nomē p̄p̄i fm̄ eos s̄ appellatiūnū et significat pacifica seu quietā: hoc etiā videt q̄ salmāna q̄ ē nomē p̄p̄i incipit p̄ l̄am Gade. salman vero hic scriptū incipit p̄ l̄am. schin: Itē. p̄ eo q̄ habem̄: **A**domo el̄ q̄ vindicta ut baal. In heb. b̄: **A**domo insidiatoris: est iḡis hec l̄ra: Si eut̄ vastara ē pacifica a domo insidiatoris et ē sensus: sicut ḡs pacifica et quieta nō timēs sibi de piculo vastar̄ ab insidiatore et ei⁹ familla irruēt̄ subito sup gentē ip̄rousam q̄ credebat esse in pace et quiete s̄c̄i leḡis de vastariō lachis: Judi. xvii. In die

die pl̄i. sic insidiose cōmissi: **M**atre sup filios allisa. tales em̄ latrones nō solū solē iterficere mares: s̄ etiā feminas ne ac cūsēnt̄: et sic occidit mīres cū filiis: et ē intētō p̄phete et sic s̄ et. x. tribub̄ p̄ p̄ctis suis. iō subdit̄: m **S**ic fe. r̄t̄. i. sic me ruistis. n **A** facie r̄t̄. i. ppter neq̄ias v̄ras ibidē factas adorando v̄trilum. **La. X**

Moraliter. **D**osa v̄r̄ r̄t̄

In hoc ca. et trib⁹ alijs sequētib⁹ ar guis ingrātitudo pp̄l̄ ita dicit de diuinis b̄ficijs sibi collat̄ p̄ quā signifi cat ingrātitudo christianoꝝ de b̄ficiis deis majorib⁹ sibi collat̄ p̄ xp̄m.

In b̄ aut̄ caplo describit̄ b̄ficiū diuinū q̄ pp̄lm̄ iudicū introduxit̄ i terrā lacte et melle fluentē: de q̄ b̄ficio ille pp̄ls fuit ingrātus. nā poss̄ morte Ho

sue cito declinavit ad idolatriā: vt p̄z ilibro Iudicū i libris Regū. Idē

Ioseph q̄ pp̄lm̄ i terrā pm̄issionis intro dū p̄t̄ significat p̄p̄s q̄ p̄ passionē suā adicū terre viuētū nobis aperuit: et ille in ascētōne sua veteris testa. p̄res seculi duxit: s̄ postea satis cito allq̄ dē pp̄ko xp̄iano tāq̄ ingrātū tāto b̄ficio declinavit̄ ad heresim. s. heblon et cherim⁹ et sequaces eoz: et b̄ fuit a tē pore aploꝝ. ppter q̄d̄ beatus Iohes ad illā heresim extinguedā in principio p̄i sui euāgelij declarauit i christo dī uīnā eē naturam q̄d̄ illi negabat. po

stea vero fuerunt arrianī manichei et alij mīti q̄ diuersas herebes cōdidēt. In ca. x. vbi d̄r̄ in postil. Circa pri mū dicit: Diuīsum est cor eorum.

**A**dditio. **J**uīs est cor eoz p̄t̄ nūc iteribūt: vide plane sc̄ordare dī cito saluatoris. x. ca. **L**uī. vbi d̄r̄: **Đ**ē

regnū i se diuīsum desolabit̄. Ex q̄ cibēbat mīta et varia idola vi paulo. s. d̄r̄: **I**n̄ vberitate fr̄e sue exuberant̄ simulacris: q̄s erat̄ diuiderēt i eoz cultur̄: et sic p̄dictū p̄t̄ p̄t̄ hebebat seculi diuīsōne. In eo. ca. vbi d̄r̄ i postil. **A**d vacas be.

**A**dditio. **J**uīs in heb. b̄: **A**d vītūlos bethauen: q̄d̄ magis cōcordat cū casu p̄f̄ti: q̄ ephraim vītūlos colebat.

In codem vbi d̄r̄ in postil. Seminate vobis in iusticia.

**A**dditio. **iij.** q̄ docebit̄ vos iusticiā. i. heb. b̄: **P**o nec veniat q̄ doceat̄ vos iusticiā q̄ intelligēdū ē p̄p̄ v̄ p̄o q̄ ipios iustificat̄ i p̄l̄ grā: v̄i ad Ro. i. h. **J**ustificati grā i p̄l̄: et cōtinuat̄ ad p̄cedēt̄ sic. nā b̄ pp̄ha horat̄ pp̄lm̄ iurētū in generali vt dispōat̄ se ad receptionē xp̄i: et b̄ p̄ obficationē le ḡ. b̄ q̄ erat̄ d̄ q̄ dicit: **S**eminate vob̄ i iusticia: qz v̄a obficationē leḡ dispōnebat ad legē xp̄i: sic seminatio ad messem: iō subdit̄. Metite i ore misericōdī. **R**ex ei xp̄i p̄cipue i misericōdī cōmēdat̄. v̄i Mat̄. x. **N**ōne leḡist̄: **D**iscōlam volo et nō sacrificū. et q̄ tps adūct̄ xp̄i nō erat̄ ita pp̄lm̄: sic tps seminatiois appro pinqt̄ tpe messis statū sequit̄. iō subdit̄: **A**rstis i p̄t̄ r̄t̄: inīqtatē messuistis. q. b. nō arast̄ iusticiā. put̄ exhortabar i obseruationē leḡs port̄ implētare: qz v̄ba leḡ nō ad declārationē veritatis christi sed exorte exponebat̄: vt p̄t̄ i cōpl̄ rimis locis v̄i et merito inīqtatē messuistis. **La. XI**

**N**ec manē. **H**ic icrepāt pp̄ls p̄ sedā i gratitudine ē ac cōp̄is respectu b̄ficij eductiōis pp̄li s̄ egyp̄to et deduciōis p̄ deftū: et l̄z iut̄ b̄ficiū p̄celerit̄ tpe b̄ficiū postū ca. p̄ce. nō th̄ iūt̄ōe q̄ ad b̄ facta cōeductio pp̄li s̄ egyp̄to vt iduceret̄ i terrā lacte et melle manātē. **D**eterēta sic fre quētē dītū ē i sacra scriptura frequētē p̄t̄ facta posteri⁹ scribūt̄. **P**ōns l̄ḡ ca. i duas p̄tes diuīdit̄ q̄r̄ p̄mo ponit̄ pp̄li va statio p̄ sua i grātitudine. sedō ponit̄ eiusdē p̄solatio ex diuina dulcedie. ibi: **Q**uō: **C**irca p̄mū d̄r̄: **S**icut manē trāst̄ velō citer. p̄ **P**ertrāst̄ rex is. i. regnū lsrl̄ cito deficiet: et b̄ p̄ in gratitudine b̄ficij accepti. q̄d̄ notaſ cū subdit̄: q̄ **Q**uia

dd 2 p̄uer

## Glo.ordi.

**B** a Et ego quasi. Allego. Intan-  
tū diligēt eos et rā clemens pastor  
fui ut mōrbiā ouē humerū meis  
porrare. Hpsi vero ignorauerūt q  
mea passionē eurare eos et q amar  
torū oīm vinculūt charitatis tra  
herē eos ad credēdū. vñ: Nemo  
venit ad me n. pa. tē. et arbitratī  
sūt iugū: mēū qd suave est esse gra  
uissimū et decūnauī ad eū deserēs  
celū vt cū eis habitarē: et assū  
pta hoīs forma dēdi eis escā cor  
poris mei. b In funiculis. Alia  
translatio: In funiculis hoīm. l.  
ea charitatis qua astrinxī mīhi ab  
raam et isaac et ceteros cōlūngam  
et istos mīhi. c Non reuertēs.  
Lxx. habitauit ephraim in egypto.  
Hiero. Sub manabē regē. x. tri  
buū voluit fugere in egyptū a fa  
cie sennacherib: s captus est ab il  
lo q dñatus est illi? iure victo  
ris. Uel reuersus dicit qn in ter  
ra sācta d eos egyptios adorauit.  
**B** heretici dīcūt se habere terram  
serām et eccliaz saluatoris: s puer  
sa fide semp sūt in egypto: qz g ha  
bitauit in egypto: tensus magnū. l.  
assyri erit rex ei. Moluit ei ephra  
im reuerti ad eccliaz et virtute. i  
xpo pdita semp i lāguō versat:  
demonibz et purbaronibz subia  
cēs. id gladi. l. snia spūalis: vel  
sermo ecclēlastici viri debellans  
eos semp verabit i vzbz ei? qz  
impie cōstruit h̄ deū: et pples dece  
ptus i cultu suo pēdebit incertus  
qd agat. Et cū nullū remediu i  
uenire poterit: tūc sero penitēs op  
tabit mēū redditū hoste iā cūcta  
vastante: et tūc nō pēderit ei.  
d Jugū aut. Alijs gladio inter  
emptis illis q remanerint impo  
net iugū grauissime seruitutis p  
magnitudine peccati: qz vsg ho  
die sunt in mōribz pslarū. Pōt  
hoc referri ad tpa romanorū qn in  
dei ultima captiuitate dānati sūt.  
e Quō tē. Cū ex supradicta cō  
minatione viderēt dura dei snia  
nō reliquēs locū pnicē nūc affe  
ctu pñ patris loqf q incorrigib  
li filio: post verba addit verbera.  
Inter quinq subversas vrbes:  
maiores in scelerē: t i pena fuerūt  
sodoma et gomorra: qbduabus  
cōparant due trib⁹ peccates. s  
in Isa. Audite verbis dñi princi  
pes sodomorū: t p̄cipite legem dei  
pples gomorae. At ezechiel: Justi  
ficata ē sodoma ex te. Quia ergo  
due trib⁹ tēplū habebāt et ibi ido  
la colebāt: magis peccates maio  
ri pena digni sunt. qz. trib⁹ que  
lōge a templo ab hierlm erant.  
Due iugis trib⁹ sodome et gomorre  
iuste cōparant. decē vero adame  
et seboim q minores subiecte ma  
ioribz: caꝝ exēplo corrupebanz: t  
sō min⁹ puniēde. Hir̄ et ecclesi  
stici viri si eisdē criminib⁹ qb⁹ he  
retici cōtaminat: nō adame et se  
boim q minores: sed sodome et go  
more q maiores sunt cōparant: ad  
hereticos aut et ad populu dece  
ptū dicit domin⁹: qz nō penitēt po  
nēt sicut adama et seboim et nullā  
spem salutis habebūt. Sed iterū  
q plus

**Eze. pe. dt.  
i.c. sed cōt  
nuo. 32. 9. 7.  
c. flagitus.**

**Esa. 1. c  
Ezech. 16. f**

## Osee Ca. XI

a sp̄ per mōsen.  
dilexi eū. Et ex egypto vocauit sī a  
a s primogenit⁹ mēū isti. b Dōples et aero  
vt exēpē de egypto. c Sed vocati terga verte  
rūt in deserto idola colētes.  
liuz mēū. Uocauerūt eos s. mōses et az  
liuz mēū. b Vocauerūt eos s. mōses et az  
liuz mēū. c Sicut abie. s. a. retroce  
dētes a monit⁹ eoz. iō sequit⁹: d Ego qz nu. tē. sic nu  
trix portat infantulum. At nescierūt  
id est se nescire simulauerūt. f Huc  
rarē eos. i. q gererē curā de eis bñficia ex  
hibēdo: t in h̄ apparēt ingratitudē eoz.  
g In funiculis. tē. i. in bñficiis exhibūt q  
attrahēt cor hoīs: sūt quēdā vincula di  
lectiōis. h Et ero eis tē. i. subleuās la  
borē eoz sicut auriga qz videt bonū onore  
depressū subleuat iugū vt alleiat⁹ vices  
resumat ad laborā dñi: sic dñs filios isrl af  
flictos i deferte recrēat bñficia educe  
do eis aquā de petra et silia ve mēl labo  
rē itinerē tolerarēt. i Et declina. tē. dā  
do de celo māna: Exo. xvi. k Nō reu  
terēt in terrā egypti. sic eis fuit inflūctū plo  
vt nō reuertēt ampli⁹ i egypti īrendo  
amicitias egypti p: s qz trāgredi fuerūt  
h vt dñciū est ca. pēdēti. iō sequit⁹:  
l Et assur ipse rex ei. ipm subiectō sibi  
et captiuādo. m Om̄ noluerūt cōver  
t. ad bonū sūmō monita p̄barū. n Le  
pot gladi. s. deuorare habitatores ciuita  
tū ei. o Et cōfū. cle. bellatores robu  
stos. p Et pples me⁹ pēdēbit. i. suspen  
sa et cōfusa mēte remediu expectabat.  
q Et reditū mēū. i. p exhibuit bñficiū q  
ab eis subtraxit: t qz ibi fuit lōg⁹ tpi tra  
ctus. iō subdit⁹: r Iugū aut iponec eis  
simil. i. grants seruit⁹ ab assyriis.  
s Qd nō auferēt. qz captiuitas. x. tribu  
num nō fuit reuocata de assyriis: s captiui  
tas duarū fuit reducta de babylone.  
t Quō. hic ponit p̄li zolatio ex diu  
na pīerat. ad qd ostēdēti primo excludi  
tur p̄pli merit⁹ cū dñi psona det: Quō  
dabo te ephraim i manib⁹ aduersarioz su  
cut meruisti. v Protegā te. ab aduers  
arioz: qd nō meruisti. x Quō dabo te.  
t rēdet. y Sicut adama po. tē. i. fm de  
merita tua deberes in p̄petuū deleri. t  
nō uerti absqz repartio aliqz: acut iste due cui  
tates adama et seboim fuerūt fundit⁹ sub  
uerse cū sodoma et gomora. z Lōnerū  
ē in me cor mēū. i. nō puniri te fm totū ri  
gorō iusticie mec. b Cōnturbata ē p. m.  
i. cōmōta ē sup te misericordia mea. b Nō  
fa. su. ire mee. i. rigore iusticie mee. c Nō  
cōuertar: ab intēcōe misericordie. d Ardis  
pā ephraim. i. rōraliter deles absqz repa  
tione. e Quō d̄ ego. qz punitioz ad  
correctionē facio. f Et nō hō. qui punit  
ad intēcōe et ad vindictā. g In medio  
tui sācr. i. tē. sacrificās. h Et nō ingredi  
ar cūt. i. cultū mēū nō ponāt in vna ciuita  
te tm̄: b p̄ totū mūdū: t ē b implem̄ tē  
re gratiē i q sacrificiū ecclī offert vbiqz: t  
nō i vna ciuitate tm̄ sicut siebat tpe vētē  
testamēt: extra em̄ hierlm nō crat loc⁹ sa  
crificiū: t ppter hoc dicit dñs Malach. j.  
A solis ortu vsg ad occasum magnū et  
nomē mēū ē gētib⁹: t ē oī loco offert et fa  
critica et noī meo oblatio mūda: ppter qz  
dixit salvator Job. iii. Venit horū i q nō  
i mōre hoc neḡ hierosolymis. s. tm̄ adora  
bit patrē: b vbiqz. ideo subdit⁹: Sed vētē  
adoratores erunt q adorabūt patrē i spū  
et veritatis. Spū enī est deus q loco non  
circūserib⁹ nec ad locū determinat.  
i Post dñm ambulabāt. ei obedieō.  
Quāt

## Nico. de lyra

puer srl. pueritū hui⁹ pp̄li artēdīs fīm tē. t  
pus erit⁹ de egypto: vt frequētē. s. dñm  
est. iō sequit⁹: a Et ex egypto. vo. s. mēū. vñ  
Exo. tui. dicit dñs: Fili⁹ mēū primogenit⁹  
isrl. b Uocauerūt eos s. mōses et az  
liuz mēū. c Sicut abie. s. a. retroce  
dētes a monit⁹ eoz. iō sequit⁹: d Ego qz nu. tē. sic nu  
trix portat infantulum. At nescierūt  
id est se nescire simulauerūt. f Huc  
rarē eos. i. q gererē curā de eis bñficia ex  
hibēdo: t in h̄ apparēt ingratitudē eoz.  
g In funiculis. tē. i. in bñficiis exhibūt q  
attrahēt cor hoīs: sūt quēdā vincula di  
lectiōis. h Et ero eis tē. i. subleuās la  
borē eoz sicut auriga qz videt bonū onore  
depressū subleuat iugū vt alleiat⁹ vices  
resumat ad laborā dñi: sic dñs filios isrl af  
flictos i deferte recrēat bñficia educe  
do eis aquā de petra et silia ve mēl labo  
rē itinerē tolerarēt. i Et declina. tē. dā  
do de celo māna: Exo. xvi. k Nō reu  
terēt in terrā egypti. sic eis fuit inflūctū plo  
vt nō reuertēt ampli⁹ i egypti īrendo  
amicitias egypti p: s qz trāgredi fuerūt  
h vt dñciū est ca. pēdēti. iō sequit⁹:  
l Et assur ipse rex ei. ipm subiectō sibi  
et captiuādo. m Om̄ noluerūt cōver  
t. ad bonū sūmō monita p̄barū. n Le  
pot gladi. s. deuorare habitatores ciuita  
tū ei. o Et cōfū. cle. bellatores robu  
stos. p Et pples me⁹ pēdēbit. i. suspen  
sa et cōfusa mēte remediu expectabat.  
q Et reditū mēū. i. p exhibuit bñficiū q  
ab eis subtraxit: t qz ibi fuit lōg⁹ tpi tra  
ctus. iō subdit⁹: r Iugū aut iponec eis  
simil. i. grants seruit⁹ ab assyriis.  
s Qd nō auferēt. qz captiuitas. x. tribu  
num nō fuit reuocata de assyriis: s captiui  
tas duarū fuit reducta de babylone.  
t Quō. hic ponit p̄li zolatio ex diu  
na pīerat. ad qd ostēdēti primo excludi  
tur p̄pli merit⁹ cū dñi psona det: Quō  
dabo te ephraim i manib⁹ aduersarioz su  
cut meruisti. v Protegā te. ab aduers  
arioz: qd nō meruisti. x Quō dabo te.  
t rēdet. y Sicut adama po. tē. i. fm de  
merita tua deberes in p̄petuū deleri. t  
nō uerti absqz repartio aliqz: acut iste due cui  
tates adama et seboim fuerūt fundit⁹ sub  
uerse cū sodoma et gomora. z Lōnerū  
ē in me cor mēū. i. nō puniri te fm totū ri  
gorō iusticie mec. b Cōnturbata ē p. m.  
i. cōmōta ē sup te misericordia mea. b Nō  
fa. su. ire mee. i. rigore iusticie mee. c Nō  
cōuertar: ab intēcōe misericordie. d Ardis  
pā ephraim. i. rōraliter deles absqz repa  
tione. e Quō d̄ ego. qz punitioz ad  
correctionē facio. f Et nō hō. qui punit  
ad intēcōe et ad vindictā. g In medio  
tui sācr. i. tē. sacrificās. h Et nō ingredi  
ar cūt. i. cultū mēū nō ponāt in vna ciuita  
te tm̄: b p̄ totū mūdū: t ē b implem̄ tē  
re gratiē i q sacrificiū ecclī offert vbiqz: t  
nō i vna ciuitate tm̄ sicut siebat tpe vētē  
testamēt: extra em̄ hierlm nō crat loc⁹ sa  
crificiū: t ppter hoc dicit dñs Malach. j.  
A solis ortu vsg ad occasum magnū et  
nomē mēū ē gētib⁹: t ē oī loco offert et fa  
critica et noī meo oblatio mūda: ppter qz  
dixit salvator Job. iii. Venit horū i q nō  
i mōre hoc neḡ hierosolymis. s. tm̄ adora  
bit patrē: b vbiqz. ideo subdit⁹: Sed vētē  
adoratores erunt q adorabūt patrē i spū  
et veritatis. Spū enī est deus q loco non  
circūserib⁹ nec ad locū determinat.  
i Post dñm ambulabāt. ei obedieō.  
Quāt

## Glo. Ordin.

## Osee

## La. XII

## Nico. de lyra

plus pater mutat sententia et penitentia quod talia sit locutus. In quo ad conversionem et penitentiam vocat. Non dispiciatur quantum in me est. deus ego: subaudis: lapsis manum porrigit: errantes renoco: et quod sanctum sum non ingrediebar

civitate. et cœcilia/bula hereticoz s/crecentes ab illis/supcipit vel non in/grediuntur civitate q/sanguine et scelere/fabricata est sicut/cain primus parricida edificauit ci/vitatem nois filii sui enoch. Et ma/nebo in civitate q/cepit ab abel.

Quasi leo. And amos: Dom/er son rugiet: mi/nando rugiet domus eum dixit: sicut ada/mpona te et ite/ris arbor q/ non facit fructum bonum/excede et in igne/mittet. Rugiet qui/dicit: Discedite a/me oparum iniqtas. Et. Cū leo rugiet/volatilia et bestie/terre vocis gra/di furore se mouere/nō possunt. Ita do-

mino cōminante filii maris. i. huius seculi/tepetum pauet et vadit ad nidos suos/ecclesiis in quibus cū eis habitabit. B/uidet ad aduentum Christi quem adhuc profolat re/seruit. Si nos ista traxacta videmus et de/egyptio et ab assyriis. i. ab oriente et ab occidente ab aquiloni et meridie veniunt quotidi/ce: recubunt cū abraham et Isaiac et Iacob et celorum regno. Alter: cū verus leo rugie/rat: fatus leo q/ est aduersari noster tremer et nō poterit os agire ad prauum do/gmar: et q/ ab eo fuerat capti rugitu. i. cō/minatione veri leonis soluti sequentur deum/suū: et filii maris q/ in amaritudine et fatis/aq/ hereticoz sunt precati: formidabunt/ab illis reuolabunt ad deum: ut q/ sub hereticis laborauerūt requiescant in ecclesiis a quod aberrauerāt. Egyptus tribulatio: vel angustia: assyria dirigēs vel arguēs: ab his liberabunt heretici cū habitauerāt in domibz suis et dixerit malis patri/bz: Belinque yobis domus vira deserta.

Allego. Circūdedit. Allego. La. XII

Circūdedit heretici dominum in nega/tione sua. q/ cquid ei dicunt nega/tio et medaciū est et in dolo: q/ cquid si mulat artificios sermone cōponit. Judas x. i. vtr ecclesiasticus nō supbit nō instat ut heretici sed humiliat cū deo: et cū choro sacerdotum fidelis est. c/ Judas autem. Tradidit hebrei q/ in egressu de egypto cū ex pte vna mōs altus: ex alia ma/re rubrum: ex alia hostes essent ceteris tribubz desperantibz vel reuerti in egyptum: vel bellare volentibz solus iudas ex pcepto dei fiducialiter est ingressus ma/re cū sanctis fidelibz moysē et aaron. Unde et regnum dei tribus meruit habere. Alio tribubz idola colētibz iudas. i. due tribz q/ habebat cōpli et legē deo credētes et ei servientes descederunt humiliando se secuti vestigia dei: sicut sancti p̄iarche et

Galiij

a. Quasi leo rugiet et hoc exponit Ba. Sa. de messia futuro: et quantum ad hoc q/ dicitur exponit bñ dicit: s/ qd dicit futurū iā est impletū: qz p̄p̄s q/ dicit leo de tribu iuda: Apoc. v. Auḡt clamore sue p̄dicatiōis in se et aplis. b. Et for. fi. maris. i. hoīes seculi huius: qd est qst mate pcellosum. c. Et auolabunt qst a. et egyp. et qua/si co. de terra assyriop. i. velociter venit ad fidē: quod impletū ē a tpe aplorum a q/ fides Christi publicata est p/ vntuerū orbē sic plenū decla/ratū fuit super illud Job. xviii. In oīm terrā extulit sonus eoz et multi nō solū de gētibz: sed etiā de iudeis regni tude et regni iſrl p/ orbē dispersis cōuersi sūt ad fidē. d. Et collo. e. i. do. suis. i. in ecclēsibz vbiq/ p/ orbē terraz edificatis et postea in celi māstionibz: Job. xlii. In domo patris mei māstiones multe sunt et. La. XI

Dōoraliter. n. Sicut mane trāstis p̄transit

do secūda fīm ordinē scribēt fuit tū prior fīm ordinē tpls scz de bñficio educationis de egypto: et deductionis p/ de/seruit et nutritiōis māna celesti qbus ingrati fecerūt vitu/lū cōstatilē et cū adorauerūt: et postea ad illiū sūstitudinem hieroboā rex iſrl duos vitulos aureos fecit et ad orandi eos poplū induxit. ut h̄r. iii. Reg. xii. ppter qd rex et ppli trāstati fuerūt in assyrios. iii. Reg. xviii. Et sic dī hic: f. Sicut mane trāstis: p̄transit rex iſrl. p/ hāc autē ingratis dñm ppli iſrl significans ingratis religioso: q/ de secūlo tenebris culpe et ignorantiae pleno tāq/ de egypto vo/cati sūt ad locū religionis sanctū: et ibi nutriti corporaliter et frequenter magis laute q/ in domibz paternis et etiā sp̄ ritualiter māna eukaristie et sp̄ualibz docimētis et sancto rū viroz exemplis: et tñ aliq/ bñficioz istoz ingrati cōuer/tunū ad idolatriā: cuiusmodi sūt carnales et gulosi facien/tes de vtrē suo deū suū: sicut dī P̄bil. iii. Quorū deū vēter est: et p̄petrari q/ deū suū faciunt de auro et argento ab sūndite sublatō: et sic de alijs ppter qd captiūt dūctū ab inimicis ad terrā tenebrosam et optā morti caligine.

In ca. xj. vbi dī i postul. Ideo subdit: Ex egypto et.

Additio. j. caui filii meū: nō est hic p̄mitte da. q/ sic dicit: Hoc testimonio vt̄k Matthei qn ex p̄cepto angeli ex egypto redit iesus cū matre ad terrā iſrl: qz hic typice referūt ad xp̄m: tñ qz typū habuerūt saluatoris: nō p/ oīa opa sua cū figurauerūt: typus enī p̄t indicat: qd si totū p̄cedit i typ po iā nō est typus sed historia veritas appellanda. Hec in glosa.

In eodem ca. xvi dicit in postilla. Et populus meus pendebit.

Additio. q. Littera hebreorū i h̄ loco ē aliqualiter obscura: tñ recte cōnt/pat de tercia i gratitudine q/ respicit bñficiū ipēlū iacob p̄iarche nō solū p/ se: i/ etiā p/ polter: q/ bñficio abuse sūt. x. tribz erga deū iſrl p/ id olis dimitētē: et erga fratres suos duaz tribuū eos m̄stip̄l p̄sequēdo. ut p̄t. iij. Reg. i. iiiij. i/ pluribz locis: p̄p̄ qd in h̄ ca. iuxta bñficiū iacob ipēlū describit̄ ingratis seu malicia. x. tribuū. et p̄mo generalis. scđo sp̄alr. ibi: Si galad. prima i duas. qz p̄mo ponit̄ malicia p̄p̄l. scđo misericordia dñi. ibi: Et ego dñs. Prima adhuc i tres: qz p̄mo malicia p̄p̄l p̄mittit. scđo bñficiū del interponit. ibi: In vtero. tertio sc̄ptura ad p̄mū reuertit. ibi: Chanaā. Māia adhuc i duas. qz p̄mo ponit̄. x. tribuū culpa. scđo pena. ibi: Ephraim p̄seit. Circa primū dī i psona dei: Circūdedit me. i. me delusit.

f. Ephraim. i. hieroboā primū rex de tribu ephraim. g. In negationē. dāuid ser/uit mei dicēdo: Nō ē noble p̄s i dauid et. iij. Reg. xii. Et in negationē noīs mei: dicēdo de vitulis fabricat̄: Isti sūt dñi tñ iſrl q/ edū reuertit te de terra egypti: et qz hieroboā induxit ad hāc negationē duplicē. p̄mo tribuū ephraim et p̄n alias nouē. Ideo subdit: h. Et i dolo do. iſrl. i/ qz tribuū iuda stetit in veritate cultū diuinū p/ lōga tpa. i/ subdit: i. Judas autē testis descedit cū deo. In hebreo babef: Judas autē adhuc potēs cū deo: qz ille diminutus fuerit regnum suū: et adhuc habuit p̄tatem sup̄ tres tribus. iude: beniamin et leni: qz sacerdotes et leuite p/ regnum iſrl dispersi in clu/tatibz sibi assignatis a losne dimiserūt eas nolētes vitulos colere et habitauerūt in regno iuda vbi remāserat dei cultū. ideo dī: Potēs cū deo. i. q/ est sanctus et fidelis implēdo. p̄missa. i/ subdit: Et cū sanctis fidelibz qd exponit Ba. Sa. dicens. i. cū deo sancto et bñficio: et hec expositio ē multū cōsona fidei nostre: i/ p̄ter ei/ intēlōneze/hic ei/ exprimis articulus sancte trinitatis: p/ v̄ etiā q/ deo dī: Cū sanctis fidelibz: p/ nomē plurale qd cōiūg singulari: inūt̄ recte pluralitas plonarū in unitate essen/tie. Ad hāc expositionē p̄t trahit trāstato nostra cū dī: Judas autē testis. i. veritatis p/ v̄ q/ retinuit cultū diuinū. k. Descedit. p/ hoc q/ ei/ regnum sūt diminutū: qz tñ cultū dei retinuit. subdit: Cū deo. Hāc autē trahit aliq/ expositores nō exponūt dī fidelitate tribz iude q/ prima post moysem intravit mare rubrum. et sic dī: Judas te stis. i. veritatis a moyse dicte. Descedit. i. post cū in mare rubrum. Cū deo. i. fīm man/datū diuinū. Et cū sanctis fidelibz. i. cū moyse et aaron. Sed hec expositio videf fal/sa eo q/ i hebreo nō habet fidelibz i plurali: i/ fidelis in singulari. Hec etiā expositio

dd 3 nō habet

## Glo.ordi.

**G** alij fideles. a Ephraim pascit ventum. Refert historia manaben reges isrl pace facta cu assur perisse auxiliu ab egyptis qd est pascer vetros. i. decipere se vana spe ponendo spem in hoie et seq est. i. ire ad meridianam plaq: et toto dle. i. tota tpe nihil agere nisi ludere sibi et colendo medaciu: id est idola: dum bu vel illuc currunt vastitate suis vrbib: pparat: et oleum in egyptu ferebat. Cu manab viderit senna cherib ex federa to factum sibi aduersari: auxiliu a pharaone petuit mittens ei inter cetera dona clarissima oleum quo sa maria abundat: nec inuenit tale in egypto. Alle. Peretici mat opibus letifici immundus spiritu et sequitur est. q flores et germina discutit et medaciu: i. falsaz doctrinam qua multos decipiatur et in de vastitate. i. in

**Allego.**

**B** teritu sibi suisq multiplicat: fedus cu asyriis ineunt: qr cu demonib: pacem habet quoru voluntate sequitur: quoru prnceps est sensus magni: vt quecumque finxit sapienter simulasse videant. Oleum in egyptu ferunt: qr cu sint in tenebris: scientia sanctispus se hinc metuunt. Et conetur virtute miscere medacio: oleum ags et ceteris liquorib: no miscet. Semp xitas superest medaciu deorsum. b Judicium g. captivitatis miseria: qr decem tribu: p pto captiuitatis iudas no penituit: Et vi ait ezechiel sorores suas sceleribus vicit: et visitatio. i. flagella sup duas tribus: q de iacob orte. c In vtero. Exponit beneficia dei collata iacob: et i eo inde filio: qr et pno nostrar fili: vt et dei misericordia i iacob. i. iuda: et duricula iude i deum cognoscas. Allego. Possit hec eadem dicti viro ecclastico q corripit a deo q imemor beneficioz dei: non cessat addere pte pto qsi te nascere ecclia in fide parturiret: supplatasti inde iudee siue genitilez fratre tuu et i primo genita acceptisti: et fortitudine tua direct: es cu angelo vlnces malignos spus: vel robora: bndictionib: angelii. i. dei. Inualuisti h angelu prib: facies eu tibi adiutor: et i ualesceres h hoies et cu vicisses fleuisti: et rogasti angelu dñi: et pto tuo recor dat: iuenisti eu i berhel. i. domo dei q e ecclia: et vt sciat qs iste iudas est: addit ibi. i. ecclia: locut: e nobis xpianis: et ex co noie vscs hodie xp: clementia noie. Itaq o vir q cōfiteris deu: cōuertere q: tide ad deu q pniam: et si peccaueris dic p. 6. cu pba: Laborau i gemitu meo lauabo p sin. re. fac misericordia ut misericordia cōsequar: ita iudica sicut vis iudicari et spera i deo. d Inualuit. Direct: impetrat: bndictionez. A postrophaz facit pba ad iudic: o iuda cu h ita se ba beant

## Osee. La. XII. Vico. de lyra

nō habet cōsequētiā ad cōcedentē lram: s primā expositio est sui veritatē hebreas et cōsona fidei catholice: et s̄r se habeb̄ ad lram immediate pcedēt: a Ephraim. hic s̄r ponit populi. x. tribu pena. et pmo in bonis possēsis cu dñi: Ephraim patit ventu. i pena em̄ p̄dicte duplicitis negationis fuit multū afflictus a circūstantib: populis: et maxime ab assyriis a qbus fuit primo sub tributo subiect: et postea cōpiuantur. iii. Reg. xvij. et fm hoc dñe: i. Ephraim. i. populus. x. tribu sic noiat: eo q hieroboā p̄m̄ rex fuit d̄ tribu illa. vt p̄dictu est. b Pascit vētū. subḡ assyris reddēdo tributū. c Et sequit̄ est. i. egyptu q est ipsa australis respectu indee: et sic in calidiori regione. Osee. em̄ rex l̄r̄ queret liberari a tributo assyrioz misit nūc berare. vt habet. iii. Reg. xvij. d Tota die medaciu: et vastitate multiplicat: metit: em̄ fuit regi assyrioz cui turauerat sub tributo seruire: et p̄ hoc incurrit vastitatem et destructionē regni sui: qr rex assyrioz ppndes q̄ volebat et p̄ seruitute recedere: terra ei: vastauit et ipm̄ finiter captiuatur. e Et fedus cu assyrioz iniit. doc subditur ad exponēdu qd dictu est obscuri: de pacto qd firmauit cu rege assyrioz: d̄ reddēdo sibi tributū. f Et oleum in egyptu ferebat. i. p nūcios mittebat cu alijs numerib: vt liberare p̄dicto tributo: et qr ex hoc secura est captiuitas regis et regni vt dictu est: et hoc fuit in pte pleb: tōis regni inde quā regnū isrl̄ sibi intulit. ideo cōcludit: g. Judicium g. dñi. in punitō ephraim. h Cu iuda. i. p iuda. i. Et visitatio. i. punitio dei. k Sup iacob: id est sup regnū isrl̄: eo q̄ iacob et isrl̄ sibi noia synonyma. Hen. xxix. l. Juxta vias ei. i. opa. m. Atiuxta ad. in. ci. i. psecuritudo inde et vitulox fabricatione. n. Beddet ei pena debita iferēdo. o In vtero. hic s̄r ponit beneficium patriarche iacob ipsu cui decē trib: erat ingrat: et ponit hic duplex beneficium. vñ ante nativitatem. cu dñi: In vtero supplatauit fratre suu: collidebat eni in vtero matris: Hen. xxv. et cu mater dñm cōuleret de isto consilium. respōdit dñs: duo populi ex vtre tuo diuidit: populousq plm̄ supabit et maior seruit minor re. Secundū beneficium fuit post nativitatem in etate iam adulta. s̄o subdit: p At in fortitudine sua directus est cu angelo: de hac lucta diri plen. Hen. xxix. aliquid th est repentinu eo q̄ aliquid hic addid: qd ibi dimittit. Scindū igis q fm Ba. Ba. et alios hebreos ille angelus erat custos esau: ppter qd celans. p eo voluit impeditre iacob ne trāsiret in terrā pmissionis ad obtinedū benedictiōes et primogenitū esau in pte dñciū esau: sed dñs tātā fortitudine tunc cōtulit iacob q̄ non potuit cu impeditre sed magis iacob fualuit. ideo dñs: Direct: est cu angelo. i. luctauit cu eo. Et inualuit ad angelum et cōfortatus est: qd videns angelus: fleuit eo q̄ no poterat cu impeditre. Et rogauit: vt dimitteret et eu. fm q̄ dicit: Hen. xxix. Dimitte me iam aurora ē re. querēs dilationē de sentētia dei sup iura bndictionis et primogeniture. s̄o subditur in psona angelis: In berhel inueniū cu. s. deu. Et ibi loquēt nobiscum determinans hanc causam. i talis est littera hebreica. Hec aut expositio cōtinet aliqua inconuenientia. Primo qr fm dictu hebreo ille angelus erat bonus eo q̄ erat custos Esau: deus autē iam ante dixerat ipsi iacob: Reuertere in terram nativitatis tue. Hen. xxix. nullo aut modo verisimile est q̄ angelus bonus veller executionē diuinī mādari impeditre: cu eius voluntas sit oīo cōformis voluntati diuine: nec potest dici q̄ angelus sanctus ignoraret revelationē factā ipsi iacob: tum quia revelationes sunt hominibus mediāntib: angelis: et ideo illa qui dominib: revelant: prius a sanctis angelis cognoscunt: tum qr iacob revelationē seu mandatarum dei p̄dictum narrauerat vñr̄ suis rachel et ly: Hen. xxix. talia vero no latenter angelos quoru cognitio no impediret per distantiā localem. Item angelus experientiam tantam fortitudinem in iacob vt dicunt hebrei ignorare no potuit q̄ hoc esset a deo et per consequētū nullo modo q̄ hoc fleuisset: nec dilationē de iure benedictiōes et p̄mōgnitudo determinando quesuisset cu voluntas eius sit totaliter conformatis voluntati diuine: ppter qd sicut dixi. Hen. xxix. ille angelus fuit custos iacob et ex voluntate dei in corpore assumpto apparuit sibi vt non solum verbo: sed etiam sensibili signo assecuraret eum de Esau fratre suo quem nimis timebat: et ideo post luctam in qua sinxerat se no posse pualere iacob dicit: Si fortis fuisti contra deum: id est contra angelum a deo missum: ppter quod dicit deus participavit: quanto magis contra homines pualebit: id est contra Esau cum filiis suis: nec tamen illa fictio angelii fuit mendaciū: sicut nec illa quā domin⁹ finxit se longius ire: Luc. xxix. quia per fictionem angelii significabat veritas futura q̄ populus descendens de iacob preualeret populo descendenti de esau: sicut et per hoc q̄ domin⁹ finxit se longius ire: significauit q̄ adhuc erat lōge seu peregrin⁹ a discipulorum mente: vt exponit beatus Greg. Homel. xij. Igit fm hoc exponēda est hec littera. Et in fortitudine sua. i. quā babebat a natura sua et no datā a deo ad hoīā vt dicunt hebrei. q̄ Direct: est cu angelo. luctādo cu eo. r Et inualuit ad angelū. no fm exsistētiā sed fm apparetā per ageli fictionē qui sic se babebat quasi cu supare no posset absqz tamē falsitate et medaciu. vt dictu est: s̄. Et cōfortatus est. p̄ benedictiōne angelii sibi datam: fm q̄ dicit Hen. xxix. Et benedixit cu in ecclē loco. t Fleuit. s. iacob. v Et rogauit eu. i. deuote et cu lachrymis roganit eu et dicit: geret eum in via et custodiret: et sic factum est. video subdit: In batel

## Glo. ordi.

## Osee. La. XII

## Alico. de lyra

*Beat imitare patrem tuum: plora: roga: credere: hoc imm  
pleri est quod una die quod milia et alia die tria milia  
crediderunt. a Et dominus, i. memoriale hoc nois  
sui dedit illi ut dicaret israel, i. videt deum: quod nomine  
vobis hodie retinet filii eius: et b nonne nois dei semper  
recordar a quo et ita vocatur. b Misericordia et.*

*Miserere aie tue: deinde  
fratrib: deinde discerne  
inter bonum et malum: et sic  
bonis operibus semper ad  
maiora, pfectendo: spera in  
deo semper: quod ois laus in  
fine canit. c Chanana.  
Facta ammonitio ad iu-  
dah sermo ad x. tribus con-  
vertit quod chanana dicunt:  
non per naturam sed per malicie  
imitationem. d Si ad hieru-  
salem dicit: Dat tuus amor  
reus: et mater tua certe.*

*Allego. In manu hereti-  
corum statera. d. quod quoscumque  
possunt decipiuntur: et inoce-  
tes caluniant et cum dece-  
rint soler dicere: Putes  
factum sum: turbas discipu-  
los. Inuenim idolum. Omnia signa hereticorum  
idola sunt: nec differunt a  
simulachris gentium. Solent  
etiam dicere: quicquid fecero  
non poterit mihi imputari:  
quod habeo diuitias: argu-  
menta philosophorum: mul-  
titudinem populi: quod qd vide-  
rit me peccare non putabit  
d. Vides esset. Quasi  
non euro undecim habebam  
hoc: sufficiunt mihi vi habe-  
bam qd possidebam: nec aliis  
erogare euro. e Hes-  
labores. Quasi qd indiget  
mea pecunia non accusa-  
bit me qd ea qd peccatum ac  
quisitum: sed potius me lau-  
dabunt: qd qd iniqua gerit  
benedicit: et diuiti multi  
sunt amici. f Et ego do-  
minus. Allego. Ad eos qd se-  
ducti sunt ab hereticis de-  
redeant ad deum qd educti  
eos de egypto. i. tenebris et erroris gentium: et ne forte  
peccati memoris tarditer revertantur. adhuc inquit se-  
dere vos faciat in tabernaculo. et qd fecit baptisma h. faci-  
at penitentiam: et habitetur in tabernaculo. i. ecclesiis.  
Et ne pueri heretarchas spiritu dei locutus. Ego  
sicut lucas qd locutus sum ad prophetas: non ad magistros  
restros. g Festinitatis. i. scenopoegia qd septem  
mensi celebra in memoria egressionis de egypto.  
Sicut inquit de egypto liberavi et habitasti. xl. an-  
nis in tabernaculo ad sanctam terram festinans: sic nunc  
educa te de immitate captiuitate ut solenitates mo-  
re patrum celebres. Si enim feceris qd picipio. Ego eni-  
sum locum p. prophetas. h Et ego. Dis. prophetia vi-  
sio dicitur et prophetete videntes dicebant: qd qd lo-  
cum spualiter intelligebant: quod non uno modo multe  
generibus prophetie videntur monstrauit deo. i. Ulti-  
moplicantes visiones i. prophetis legimus quod Esaias vi-  
dit dominum sedetur super solum excelsus et ele. et quod moy-  
ses in modu crucis extendebat manus ut vincereetur  
amalech. quod ionas tribus diebus et tribus noctibus fuit  
i. psudo: et i. aliis multis. i. Si galaad. Galaad ei-  
ritas est tristis iordanem in tribus gad. v. s. Galaad ei-  
ritas opantum idolum. Galgal vero civitas in tribus iuda  
in iuxta bethel. d. q. s. Dis malitia eorum in galgal.  
Ut g. si galaad. i. x. tribus colunt idolum qd tempore facer-  
dotibus et religione dei carent. in o iuda frustra ve-*

*leraris*

*a In bethel inuenit eum s. deus cum angelo. b Et ibi locutus est nobiscum.  
quod deus in presentia angelorum dicit eis: Ego deus omnipotens: crece et multi-  
plicare. et subdividi: Terram quam dedit abraham et isaac dabo tibi et semini tuo.  
Et ad hunc intellectum potest applicari ista hebreica cum dicit: In bethel inuenit  
m. eum ut sit verbum angelorum denuntiantis iacob deum sibi appariturum in bethel:*

*Heb. xxv. Et ibi loquebatur nobiscum replicans hunc di-  
citiones patrum tuorum super te et semini tuum. p. quod ego*

*rogauim. Angelus enim procurat bonum suum custodie  
nobis filius dicens: Libi dabo terram in qua dormies et semini tuo.*

*c Et dominus de exercitu suo. i. angelorum.*

*d Memorabile est. i. triplus iacob: tunc quod habuit de-  
um semper in memoria. tum quod nomine dei super iacob*

*memorabatur inquit de iacob dicebat: et est xviii  
prophetem remenantur iusticias iacob patriarche*

*et ea posteri imitantes. i. subdividi: e Et tu s. popu-  
lus israel. f Ad domum deum tuum converteris: si iacob*

*imitari studieris. et subdividi modus conversionis.*

*g Misericordia et iudicium custodi: quod misericor-  
dia sine iudicio pusillanimitas est: et iudicium sine*

*misericordia crudelitas est. h Chanana. Misericor-  
dia reuertitur ad scribendum malitia deinceps tribuum*

*quatuor ad cupiditatem virtutum. i. Chanana in manu  
eius statera dolosa: et non est hic chanana nomen p-*

*ripius: quod chananei de terra illa erant expulsi: sed est  
nomine appellatum significans mercatorem: sicut et*

*Prover. xxxi. Syndone fecit et vendidit et cingu-  
lum tradidit chananeo. i. Et dicit ephraim. l. po-*

*pulorum deinceps tribus. ut. s. dictum est. k. Veritatem  
diuers effectus sum. absq; scrutitur de ci. l. Inueni*

*idolum mihi. i. aurum et argenteum quod est idolum cupido: et*

*quod dicit hic Slo. vnde in hebreo habet hic. In-  
ueni centrum mihi. i. faciliter acquisiui. m. Omnes*

*labores mei non inuenient mihi iniuriam. i. quod  
tunc laborasse corporaliter non acquisiuiussem*

*tanta pecunia: quod prophetae vocant iniuriam: maior  
enim pecunia acquiritur per fraudem velut quod per laborem*

*corporalem. n. Sa. aliter exponit dicit: quod hic est  
modus loquendi deinceps ubi oportet aliquod super-*

*pleri: sicut. i. Reg. v. dicit: Propositorat enim da-  
uid in die illa quod peccasset iebusei. et non sit ibi*

*aliqua metus de remuneratione sum hebreacum. ve-  
ritatem sed supplendum est: sicut magister militie: sicut*

*exprimit. i. Paral. x. et modo hic continetur  
littere precedentibus. Inueni idolum mihi: supple-*

*dictis et tu deberes dicere: Dis labores mei. i. di-  
uitiae mee. n. Inueni mihi iniuriam. i. non*

*poterunt expiare iniuriam meam: et sic est verbum de  
vel prophetae argumentum in populo israel virtutem cupiditatis.*

*o. Et ego. Postquam descripta est malitia  
populi. hic iuxta eas ponit gratia dei ut maior ap-*

*pareat iuxta sum oppositum: et continua sic littere  
precedenti: Nec iniquitates tue sunt magnae et*

*inexpiables per te. Et ego dominus deus tuus de ter-  
ra egypti: id est ab illo tempore quo inde redemisti te et legem tibi dedi: et*

*peccata possum remittere tibi. p. Adhuc sedere te facias in taber-  
naculo. quod exponit Ra. Sa. sic: Cepus erit in quo auferas te a stateris do-  
losis et facias te sedere in synagogis et scholis cum auditoribus diuinae legis: et*

*hoc fuit implenum quod dominus vocatus de teloneo marthae: Matth. ix. et  
de actibus publicis factum est: Luce. xix. et similares ad suum discipulatum.*

*q. Sicut in diebus festinitatis. in sabbatis enim conueniebant in synago-*

*gis iudei ad audiendum doctrinam diuinam legis: et sic faciebant christiani  
in primitiva ecclesia et modo faciunt in dominicis diebus. r. Et locutus  
sum super prophetas. i. p. prophetas de tempore huius vocations quod est tempus gratiae.*

*s. Et ego visionem multiplicauit: quia sicut dicit Ra. Sa. super Iachariam:  
Universi prophetae non sunt locuti nisi ad dies messie. s. principi alteri propter  
tempus christi denunciandū. t. Et in manu prophetarum. i. in operibus eorum.*

*v. Assimilatus sum. i. profiguratus ut in formatio ecclie de latere christi dormientis in cruce: et per  
degulitionem Ioseph in ventre ceti tribus diebus et tribus noctibus: sepulchra Christi: quod dicit Matth. xix. et sic de multis aliis possit exemplificari.*

*x. Si galaad. Post increpationem malicie populi deinceps tribus generaliter  
hic increpauit spualiter quatuor ad cunctatatem galaad cuius habitatores pessimis  
erant: ut dictum est. s. ca. vi. et ideo hic specialiter increpauit de idolatria: et  
primo arguit hoc vitium. scilicet in iuxta hoc ponit erga patriarcham iacob  
dei beneficium. ibi: Fugit iacob. Circa primum dicitur: Si galaad idolum: et  
accipit hic si pro quia, propter quod coeludit: y. Ergo frustra erant et. erat enim galgal ultra iordanem et galgal citra: et quis in galaad esset  
idola: tamen cum hoc transibant iordanem ad exercendum ibi idolatria  
que ibi vigebat, ut dictum est supra. s. ca.*

# Glo. ordi. Osee

**G**loriaris idola in galgal cū habeas templū sacerdotū rē. **A**llego. Salaaad trāslatio testimonij: galgal vero voluntabū interptāt. **P**otest ḡ dī ci q̄ principes hereticorū testimonia veritatē trāslferūt in mēdaciū; et quicq̄ coluit idolum est; et sacerficia eoꝝ habēt similitudi nē aceruꝝ de lapidibꝫ.

**S**icut est accrui de lapi dībꝫ: hic atq̄ illuc congre ganū vel de labulo. ita he retici de seculari sapientia fraude et mēdacio simula era cōponunt. et dū suis er roibus imolant adorantes opera manū suarū: ad instar boum cūcta pro terrenis cōmodis operātur. **a** Fugit iacob. **A**llego. Jacob supplantator: vel vidēs dēū christus ē. Bacheli prius sterilis: sed formosa quā diligit iacob ecclia. **I**ia lippa s̄ fœtosa synagoga ē. Moyses p̄s q̄ populum educit de egypto. i. de tenebris seculis: et ad iordānem. i. baptismi flu enta p̄ducit. **b** In p̄pheta aut̄. Pittit ad hī storīa genēcōs in quo iterū beneficia dei in populo: et duritīa populi in de um cōmemorat.

**c** In p̄pheta. In moy se q̄n̄ ira dei. p̄ pctō vituli cōtra illum p̄plū cōmora erat: tūc moyses p̄strat̄ dixit: **B**ut dimittē illi: aut dele me de libro vite: et sic oratione eiꝝ seruat̄ ē populus. **d** Ad iracūdiam. **A**llego. Heretici ad iracūdiam. puocāt̄ dēū: et q̄ vult penitētīa pl̄. q̄ mor tez duricia cordis punire cōpellūt̄: et sanguis eoꝝ q̄ suū et multorū sanguinez fuderūt̄ veniet sup̄ capita eoꝝ et opprobria q̄bꝫ de um blaphemauerūt̄: resti tuet eis dominū suū nō q̄ mō sit: q̄ dominus eoꝝ olim fuit. **Ca. XIII**

**e** **H**oque ephra. i. **P**rincipibꝫ hereti corū horor inua sit infelicem p̄plū et deli quit in idolis que de cor de suo finxit et moriet̄ eis populo quē seducit et nō sufficit ei coruipisse nisi insup̄ lingua quā acce perat ad laudandū dēū vertat in imagines idolorū: et artificia eloquentia sile veritati dogma componat̄ q̄ non est aliud q̄bꝫ prauitatis humane excoitatio: et iubēt heretici discipulis suis ut im molēt hoies. i. furent de ecclia: et ad hereticū du cant: et sic interficiant. **f** **F**ecerūt̄. Quia hie rohoꝝ rex fecerūt̄ vitulos aureos p̄pls de argento fecit vitulos: vt fm̄ possilitatē haberēt̄ deos argētēos ad sūstitudinē aureoꝝ. **g** **I**mmolate. **h** Quasi vos cultores idoloꝝ q̄ hostie nō sūppertūt̄ filios et filias vestras idola vobisē colētes q̄sdē vitulis imolat̄. **b** dixit manasses et multi ali⁹ de q̄bus scriptū ē: imolauerūt̄ filios suos et filias su as demonibus. **g** Certe sicut dicit̄ quidā: **V**ox demonū est ad populū: **h** vos populi immolate homines. **A**llego. Heretici desiderāt̄ seducere homines. i. rōnales xpianos nō gentiles nec i deos qui sunt quasi bruta animalia.

# Ca. XIII

# Nico. de lyra

**a** **B**obus imolat̄. sacerdotes enī idolorū ad augmētandū questū sus fecerūt̄ ibi idola ad similitudinē vitulōꝫ in berbel i in dan exsētū. **b** **N**ā et altaria eoꝝ quasi acerui rē. totaliter destruen̄. **c** **F**ugit la cob. **D**ic inuita populi virtū decribis erga iacob dei bñficiū et primo bñficiū exhibit̄ et in p̄sona ap̄ia. cū dī: **F**ugit iacob in regionē syrie: et doc̄ d̄ de volūtate patris h̄en. xvii. et dī sibi appa ruit in via dicens: **E**ro custos tuꝫ quoq̄ preteris: **H**en. xviii. **d** **E**st seruuit̄ israel. i. iacob: alto nōte vocatus isrl. **e** **I**n vxore. i. ppter vx ore m̄babendā. **H**en. xxix. **f** **I**n vxore fernault̄ hebrei dicit̄: **E**xpectauit̄. ferulēdo sepiē annis an teq̄ sibi dareſ: et ad idem refer littera nostra. cuꝝ dic̄: **f** **S**eruauit̄. s. pactū initū cum laban de seruēdo sibi p̄ filiabꝫ suis. **G**osequenter ponit̄ dei beneficium exhibit̄ iacob in suis posteris. cū dī c̄: **g** **I**n pp̄heta aut̄. i. in moyse. **h** **E**dom te domin⁹ israel de egypto. vt p̄t in **E**ro. **i** **E**t in pp̄heta seruauit̄ est. s. p̄ orationē moyse deo volente ip̄m interficere p̄ fabricationē vitu li. **E**ro. xxix. et dī sibi beneficis ingratis fuit po pulus decē tribuū. ideo subdit̄: **k** **A**d iracū diā me prouocauit̄ ephraim in amaritudinibꝫ su is. i. idolatrijs. **l** **E**t sanguis eius. i. quē effu dit̄ de innocentibꝫ. **m** **S**uper eī veniet̄ per de bitam et duram punitionē. **n** **E**t opprobrium eius restituet̄ et dominus deus suus. quā erit in vilitate magna. **Ca. XII**

**O**morāliter. āt **E**phraim pascit̄ vētū gratitudo p̄plū isrl. s. duobꝫ bñficiis deo p̄t̄ r̄che iacob collat̄. p̄ se et posteris suis. **P**rimū ē q̄ in vtero matris sup̄plātanit̄ **E**sau frātrē suū. q̄ notaſ cū dī: **o** **I**n vtero sup̄plātanit̄ frātrē suū. **M**orāliter aut̄ sine mystice p̄ rebeccā m̄rem ecclia militās significat̄: rebecca nāq̄ patia. **p**ter r̄tak̄: ecclia xo militās exercitata fuit i patia. p̄mo in psecutiōe in deoꝝ. scđo i psecutiōe tyranos. et tertīa magis erit i psecutiōe antīp̄i et satelliti suō: p̄pter qd̄ dicit̄ p̄t̄ patia i abstracto: sicut no tabiliter larḡ ip̄a largitas noſiaſ. **l**aut̄ oēs r̄p̄ anti tā boni q̄ malī sīt̄ p̄ baptismū regenerat̄ adadhū vīc̄ ad mortē quodāmō sūt i vtero ecclie: nā mōs setōꝫ dī eōp̄ nātale: q̄ tūc ex ecclia militāte nātūt̄ ad vīta glīe. **S**ic liḡt̄ boni q̄ iacob significat̄: et malī q̄ **E**sau significat̄. sī illud **D**ab̄. i. **J**acob dilexi **E**sau xo odio habui dī dīs i vtero matris sese collidit̄: q̄z mōbꝫ dissident̄ s̄ boni malos sup̄plāt̄. nā p̄t̄ meret̄ ad glām̄ exaltari qua malī demerit̄ priuari. **H**ec bñficiū tōt̄ i p̄t̄ iacob p̄t̄iarche collat̄ fuit i hoc q̄ iā adūl̄ t̄ lucrat̄ cī angelo et bñdictionē obtinuit ab eo **H**en. xxix. q̄d̄ notaſ hic cū dī: p̄t̄ **E**t i fortitudine te. **M**orāliter b̄ facit̄ boni p̄ iacob significat̄ nā in p̄t̄ merent̄ ad angelōꝫ ordines exaltari. **In ea. xii. vi. dī: i postil. **E**serūt̄ diues esse. rē.**

**A**dditio. **c** **I**sum inueni cēſū mībi. i. vi def̄ cōtinuari cū b̄ q̄d̄ dī perat statim. **s** **C**hanaā i manū eī statera dolola rē. **I**sto mō mercator̄ q̄ p̄ fraudē statere calūntaf dolole alios: gaudet et b̄ q̄ sit diues sine b̄. q̄ iueniat̄ eī iniquitas: q̄z hec deceptio fit latēter: i b̄ q̄d̄ sonat̄ līa plane cū dicit̄: **E**serūt̄ diues effec̄ sū: iueni cēſū mībi. i. mō p̄dicto. **E**t sic oēs labores mei. i. b̄ iā q̄ laborauit̄. **N**ō iuenier̄ mībi iniquita tē. s. p̄ occultationē p̄dicti dolt̄: b̄ q̄z b̄ nō sufficit apud dēū q̄ oīa seruat̄ iō subdit̄: **E**go dīs dī tuꝫ. q. d. l̄z boibꝫ ista posses abscēdere nō cā mībi. **O** **Q**uētē. **D**ic increpat̄ p̄pls de quarta ingratitudine. **Ca. XIII** **T**īca dei bñficiū et diuidit̄ in duas p̄tes. q̄z p̄imo ponit̄ p̄st̄ma leficia. scđo p̄ cōtrarium dei bñficiū. ibi: **E**go aut̄. **C**īca p̄dmū dī tui isrl. qui eduerūt̄ te de terra egypti: vt populus eos coleret̄. p̄ **D**ovor. s. timoris. q̄ **I**nuiast̄ isrl. q̄z majoribꝫ sibi cōsentientibꝫ populus cī mut̄ et resistere. **r** **E**t deliquit̄ i baal. q. d. nō sufficit eī colere vitulos s̄ etiā idolum baal coluit̄ postea sicut p̄t̄. i. q̄. et. i. q̄. **R**eg. s. **E**t mortu⁹ est̄. morte culpe q̄ separat̄ a deo q̄ ē vita p̄ ellentia. **t** **E**t nūc addiderūt̄ ad pec cādū. m̄ltipli cat̄ sibi idola diversar̄ gētū. **v** **F**actura artificū totū ē nihil habēt̄ numinis aut̄ virtutis. **x** **H**is ipsi dicit̄. s. sacerdotes idolo rū p̄pter questū. **y** **I**mmolate hoies. i. o. vos hoies immolate et offerite. **z** **C**itulos adorantes. sicut p̄cepit̄ rex. **Jacinto**

**Quasi**

## Glo.ordi.

**G** a Quasi nubes. Nubes et ros sole ventente fugantur: puluis et sumus intemnes auras dissoluuntur. Sicut ergo hec quartuor cibis dilabuntur: sic illi cito ducentur in assyrios. **A**n. s. transire fecerunt. **B**ut: rosi: pulueri copiantur: de quibus scriptum est: Hic sunt nubes sine aqua.

Habent enim speciem: pplicataz et aplicaaz nubium ad quas veritas dei puent: sed non habent aquas. i. gratia sacrificiorum?

**A**llego. b Ego autem. Sicut superius ita hic replicat quod postea illi populo. Allego.

Hereticus duxit deus de tenebris infidelitatis ubi prius deferueretur pharaoni et ducibus eius: et precepit ne in ecclesia alium deum sciret nisi eum qui crebat et salvaret.

E ipse sic pacificos eos ut possint dicere: **D**ns pascit me et nihil mihi dicit. Et dat eis panem a deo celo descendit: quem in egypto non comederat: et agnos dicit petra.

Sed illi impleti pane scripturarum eleuaverunt corum creatorum et alii dei sunixerunt: quocum comederantur et bibenter suis meritis et non deo attribuenter: oblitus sunt dei qui precepit eis ut verba legis ante oculos ligarentur et in manibus haberentur ne vnguis oblinueretur dei sui.

Cotra datur ingrati fuerunt per tantam heretici vestitatem: ubi nec fruges nec arbores nec vinee necherberunt: nec aqua ardore solis temperat pro plurimis annis non poterat israeli paupiri ad iram iordanis nisi dominus ostendisset.

c Et ego ero. Cum traditi fuerint hostibus ego quod erga illos tempore clementissimus fui: couertar eis in ferocitate omni bestiarum. At non solum conuenit israelitum quod propter idolatriam in modis mediorum sunt detentis: sed etiam heretici eis qui propter mentis superbiam falsi dogmatis nouitatem supererunt: et oblitus dei sui fecerunt sunt deos alienos.

Tante iniquitatibus sunt ut etiam in captiuitate politi sentientia mea merito sentiantur ne miseras suas fortitudini hostium ascribantur.

d Perditio tua. Ironice loquitur illis quod nostra devolutate elegerunt sibi regem in cuius fortitudine se victores fore facerent: dicit ergo rex de quo promittebas tibi et tua bella bellare.

nunc maxime te saluet eum immineat periculum ab assyriis: sed non homines regem habent qui me deum preceperint.

Perditus est omnis hereticus et in nullo est ei auxiliu nisi in sola dei misericordia si penituerit: rex huius et iudices diabolus et demones vel heresiarches qui propter angustie non poterunt liberae regi: dati sunt in furore et auferentur in indignatione: non quod dominus tales eos vult habere reges: quod non auferet quod sponte dederat sed dimiserat eos voluntariis suis.

e In furore. In tamen ut in diebus missis plurius demonstraret: otra more palestine regem i. saul. et auferat i. i. sedecim qui eritis oculis: dicitur est in babylone: vel hieroboa rex datus est in furore: et ablatus est in indignatione Osee vii. 10.

f Colligata. Sicut qui ligat in sacculo consernatur ne pereat sic iniquitas qua in deum peccauit ephraim quasi ligata pmaneret usque ad diem captiuitatis: et hoc ideo quia absconditur est per eum.

g Um venerit ultima captiuitas: et iniquitas eius oibus manifestabitur: sicut repentinis doloribus velut parturientes cruciabuntur.

h Hereticus est iniquitas colligata quam in excello locuti sunt et abscinditur est. p. eo quod quia putantur enemus cordis abscondere: sed

cum venerit dies tribulationis doloribus et euilutionibus padeatur: hic est filius insipiens qui dei sapientiam dereliquerit: et in contritione filiorum quod occidit iram dei sustinere non poterit.

## Osee La. XIII

## Vico de lyra

a Idecirco. i. propter istas malicias. b Erunt quasi nubes matutina et sicut ros matutinus propter eius. l. cito veniet eorum occasio et captiuitas: cuius celeritas designatur per omnia ista.

c Ego autem. Hic ecce contrario ponuntur dei beneficia qui pluit super gratios et ingratatos: Matth. v. Qui pluit super iustos et in-

iustos: et dividitur in duas partes: quae primo recolunt beneficia propter eum.

secundo premitur futurum: ibi: De manu mortis. Prima in duas: quia primo pertinet ingratitude de beneficio. secundo iusta dei punitione. ibit.

Et ego ero. Circa primum dicunt in persona dei: Ego autem dominus deus tuus ex terra egypti: quasi dicat obligatus es mihi servire ex tempore quo inde te redemti. d Et deus abs

egypti: et deus abs te me nescio: et e

saluator non est pater meus. Ego cognos

ubi pao. a. ubi erat penuria omni rem. ui te in deserto in terra solitudinis.

b. a. q. possit salvare. f. i. dulci et elegi.

g. f. Iuxta pascua sua adspiciens.

h. f. ramen.

saturati sunt. Et eleuauerunt cor suum. i.

a. g. qui carna dedit. f. Ideo. f. ingratis.

t. d. b. oblieti sunt mei. Et ego ero eis k.

a. g. q. raptis carnis scissima est sicut et pardus.

quasi leena: sicut pardus in via m.

a. g. q. ducet capitum ab assyriis. b. g. q. de nihil escendum cum carulos amiserit vel cibo indiguerit assyriorum. t. Occurrat eis quasi virtus ra.

a. g. p. assyriis. b. f. vitalis cordis coram. p. ptis catulis: t. dirupaz iteriora te p.

f. sicut leo predat deuorat.

coris eoz. Et colum eos ibi quasi

sennacherib vel diabolus in deserto scidi habet.

a. f. similes. f. tu ipse es ea tua peditans.

d. Leo bestia agri scindet eos. Per.

a. g. no ex te vel quolibet alio.

ditio tua israel: tatummodo in me s.

a. f. si pnam ageris. b. f. hieroboa vel etiam saul.

auxilium tuum. Ubi est rex tuus?

t. Maxime nunc saluet te in omnibus.

a. f. sicut comites et ceteri principes sub regno.

f. vbi sunt cur no subuenient tibi.

q. Bellia agri scindet eos: et quia

hoc non peficit ex defectu divine misericordie: sed ex demerito sue malicie. i. subdit: t. Perditio tua iste

id est ex demerito facti tui. s. Tantummodo in me auxiliu tuum. i. pena tua non potest nisi per me subleuari.

i. subdit: t. Ubi est rex tuus? q. d.

tecum est captiuus. i. subdit ironice.

v. Maxime nunc saluet te: Da mihi

regem et principes. hoc pertinet totius populi antequam dividetur in duo regna.

j. Reg. viii. p. Dabo tibi regem in

furore meo. Iz enim illam petitionem ex

audierit tu sibi displicuit. vñ ibidem

dixit samuel: Audi vocem populi: non

enim te abiecerunt sed me ne regnum super eos.

y. Et auferam in indignatione mea.

i. in iustitia mee vindicta: sic enim ablatus fuit osee rex israel et sed

dechias rex iuda: propter peccata sua.

z. Colligata est iniquitas ephraim. i. integrum referuntur apud

me a. Absconditum peccatum eius: sed manifestabitur in punitione aperta.

b. Dolores parturientis: qui sunt vehementes.

c. Venient ei. per regem assyriorum: et subdit causa.

d. Ipse filius non sapiens. i. a deo patre per idolatriam recessens.

e. Nunc enim non stabit contra regem assyriorum: a quo populus eius contetur.

De manu

De manu

## Glo.ordi.

**a** De manu mortis. **Eis** loquitur dñs q̄s sua grā liberare dignat: **Mors** est qn̄ se parat aia a corpore: **infernus** est locus vbi recludunt aie vel ad refrigeriu[m] vel ad p[er]nā. **Quicq[ue]** separat amorem fraternitatis in **inferno**. **b** **Cōsolatio.** **Vidēs** clementissimum pater q̄ ex iusta prolati in Adam oēs moris mur dicit cōsolati onem habere non possum: p[ro] eo q̄ totū humānū gen[us] ruit ī morem: vel ip[s]e p[ro]phetā vidēs se ex eō necessitate moritur et ad ī fernū desculp[er]it: dicit nō possum consolari: t[em]p[or]e mēte cōcīpiō nō p[ot] meū mitigare dolorē: dū video insuitabilit[er] mōr[is] ne cessitatē. **Quidā** luxa historiaz illi[us] t[em]p[or]is dicitur duos fratres inter se diuisos: illi[us] t[em]p[or]e ut q[uod] nūc figurabat in p[ro]te: nūc sentias in toto: et cū oī humano generis isti redimendus t[em]p[or]e libera[n]dus sit.

**c** **Adducet** vē. **Tres** vētū sermo ecclasticus q[uod] om̄ib[us] hereticor[um] dogma ta arefacit t[em]p[or]e diripiōt eos atq[ue] disp[er]git q[uod] hereticor[um] doctrina in morte fu erat congregati.

**D**e deserto hu[m]ani generis in q[uod] diabolus requies querēs nō inuenit. **Vel** de vtero virginitatis q[uod] sine virili semine cōcepit t[em]p[or]e simplici t[em]p[or]e pura g[ra]ta flos ascēdit q[uod] nos s[er]eū cū ascēdere facit. **Dec** oīa acciderūt inde t[em]p[or]e captiuitat[em]: qn̄ vel iterfecti ī p[er]petuā servitute deducti sunt. **Alligato** forti sc̄tōs q[uod] ī inferno erat q[ui] vasa p[re]iosa sc̄tu[t] tulit ī paradiso: vel vasa q[uod] prius diabolus tenere desiderabat auferre. **L**a. XIII

**D**ereat samaria. Bellatores samarie in terficien[ti] lactates elidunt: p[ro]gnātes dirūpunt ut pereant male semine t[em]p[or]e existis q[uod] canis remaneat solū triticiū in horo del recordēndū. **Allego.** Pereant heretici q[uod] iactat se p[re]cepta dei seruare: t[em]p[or]e cū sint īmūndissimi se mūdos vocat negātes penitētiām: q[uod] p[re]cepta purgant. **Quicq[ue]** autē dicitur repugnat deo: t[em]p[or]e clementē faciūt sibi crudelē adeo ut q[uod] p[re]fecti virti esse deberēt: spūali gladio trūcent: q[ui] paruuli q[uod] elidēdi sunt ad petrā. **de** q[uod] d[icitur]. **Bear** q[uod] tendit t[em]p[or]e a.p.s.a.p. fete q[uod] ei[us] q[uod] de malo semine cōceperūt discēdēnt ne pessimos filios faciant: **Cōuertere.** Cū p[re]dictis sit p[ro]pheta calamitates que decēm tribubus pro idolatria lūminebant nūc cōuertēs ad illas: dat cōsiliū ut peniteat t[em]p[or]e deus. **Moralit[er]**

## Osee La. XIII Nic[olaus] de lyra

**a** De manu. **P**ostq[ue] cū ingratiudine populi descripsit beneficium p[er]territū. **d[e]cō** sequenter ponit futuru. **A**rea q[uod] sciendū q[uod] hebrei t[em]p[or]e alii christiani eos sequētes exponit hoc de liberatiōe captiuitatis babylonice: sed fin[is] q[uod] dicit Hiero. **P**aulus aplu[st] ī lege t[em]p[or]e prophetā humanū t[em]p[or]e dūlinet instru[ct]us exponit h[ab]et p[er]d[ic]tū resurreciōe generali futura p[er] christū q[uod] erit ad vitā immortale d[icitur]. **j**ad Corinti. **v** Scriptū est: **A**bsorpta est mōr[is] in victoria t[em]p[or]e allegar[et] p[er]turbū fin[is] translationē. **l**xx. q[uod] p[ro]eo q[uod] habemus hic: **E**ro mōr[is] tua o mōr[is] t[em]p[or]e habet: **A**bsorpta ē mōr[is] in victoria t[em]p[or]e. p[er]t[em]p[or] dicit hic **S**lofa. **t** iō nō debem[us] nec possim[us] aliter exponit fin[is] q[uod] dicit Hiero. **H**ec autē resurreciōe ad vitā mortalē incepit in xpō: fin[is] q[uod] d[icitur]. **A**d Cor. **v**. **C**hristus resurrexit a mortuis p[ri]mitivē dormiētiū: quoniam quidem p[er] ho[le]m mōr[is]: t[em]p[or]e ho[le]m resurrexit mortuox: t[em]p[or]e sicut in surrectione vero sua liberavit patres sanctos manū mortis in limbo detētos. **iō** d[icitur]. **D**e manu mortis liberabo eos t[em]p[or]e. **q[uod]** in sua resurrectione de p[ri]mate mortis liberavit aliq[ui]s partialiter: t[em]p[or]e in resurrectione generali liberabit oēs generaliter: t[em]p[or]e h[ab]uit expositioni cōlonat quedā glosa hebreica: **S**en. **xviii**. dixit **N**ab. **J**osue filius leuit: **I**lli cū angelo mortis v[er]sc[u]p[er] ad portas gehēne: t[em]p[or]e luit meū messias filius daniel t[em]p[or]e cū viderit capitulū lucē messie letatēs dicerit: **I**ste educt[us] nos de hac obscuritate sicut scriptū est ī **O**see. **D**ēmanū in inferno redimet eos. **b** **E**ro mōr[is] tua o mōr[is]: dicit in psalma xp[ist]i qui mortē destruxit inchoatiū ī sua resurrectione: t[em]p[or]e in fine mūndi destruet cōsumatū: ut dicitur **E**ze. **est.** **c** **E**ro mōr[is] tu[us] ī inferno: q[uod] aliquos inde cōpulat[ur] sanctos t[em]p[or]e aliquos ibi reliqu[ia]. **d**ānatos: t[em]p[or]e sicut erit ī nōli resurrectione. ut habet **M**att. **xxv**. **T**ūbi in sup[er]plūiū ī eternū: iusti autē in vita eternam. **t**ūbi in p[er]s[ec]tione nullus seit ī qua parte sit futurus: fin[is] illud **E**ccs. **ix**. **R**ecit hō vtrū odio vel amore dign[us] sit. ideo subdit p[ro]pheta in glossa humani generis. **d** **Cōsolatio.** q[uod] sicut sanctis in iudicio. **e** **A**bscondita est ab oculis meis: t[em]p[or]e subdil[ig]ta causa: **f** **Q**uia ip[s]e. **i**. **xp** solus. **g** **I**nter fratres. **i**. homines q[uod] oēs sunt fratres ab **A**dā primo patre descendentes. **h** **D**ividet. separādo oues ab bedis. **i**. iustos a reprobis: **M**att. **xxv**. t[em]p[or]e illud iudicium p[re]cedet ignis cōflagratiōis. **iō** subdit: **i** **A**dducet vrente venu[re] d[icitur]. **j** **I**gnē cōflagratiōis ad modū venti discutunt[ur]. **k** **D**e deserto ascēdēntē: q[uod] tantū ascēdet sūg[er] terā quā tū ascēderūt aque diluuij. **l** **E**siccabit vena[re] t[em]p[or]e cōburet oīa pluētia et siccabit humida. **m** **E**ipse diripiet thesaurū t[em]p[or]e. **n** oīa generaliter que modo concupiscunt in p[er]s[ent]i vita.

**D**ōnor[aliter]. **o** **L**oquēt[ur] ephraim t[em]p[or]e. **D**ic gratiū in gratitudine p[er]t[em]p[or] de duplicitate beneficij dei: quoniam vnu erat p[er]territū t[em]p[or]e oīe sex būscū eductionis de egypto sub pacto servitū d[icitur] deo t[em]p[or]e ī gratiū multipliciter recessit ab eo: sed q[ui]stūd mōr[is] ligatū est supra. **p**. **ca.** ideo p[er]transito. **q** Secūdū vero beneficiū erat adhuc t[em]p[or]e oīe futuriū quod ponit verius **si. ca.** XIII. **r** **G**reat samaria. Superlus posita est promulgatio sue misericordie: sumit[ur] tamen decēm tribūnum p[un]itio temporalis: eo q[uod] iste p[ro]pheta scribat principaliter contra decēm tribūnum. **d**icēs: **D**ereat samaria. metropolis in regno decē tribūnum. **o** **Q**uoniam ad amaritudinē cōcētauit deūlū: p[er] idolum cultū. **p** In gladio p[er]eant. **s**. assyriorū. **q** **P**aruuli eorū elidant. **r** p[er]ter effi rebellionēm oīe ita crudeliter se habeant q[uod] etiā nec paruulis nec pregnātib[us] parcebant. **r** **C**onuertere. **D**ic subdit. promulgatio diuine misericordie generaliter quantum est ex se. **S**ciendū tamē q[uod] aliqui expostores catholici residuum bus[us] captiuū rediūt ad tempus ezechie in quo cōpatiuitat lam decē tribubus populū regni tūde timens egit penitentiā ezechie rege cū hoc eū exhortante: p[ro]pter q[uod] deus eū misericorditer liberavit de manu sennacherib miraculose. **s**. **B**eg. **rit.** **A**ld vero reducit ad tempus liberatiōis de babylonica captiuitate: q[uod] variōe dante iudeis intellectū querit[ur] ad d[icitur]: p[er]ter q[uod] deus misericorditer eos liberavit p[er] Cyru. Et postea satis applicari līra ad hūc sensū vel illū: sed isti vident[ur] nimis iudeis. **t**ranslatio enim chaldæca vbi nostra sic habet in hoc capitulo. **Con**uerterunt sedentes in umbra eius vivent tritico et germinabunt quasi vinea. **ta**lis est. **C**ōgregabūt de filiis captiuitatum suarū habitabūt in umbra messis sue pluētia

Glo. ordi.

**G**loria. Qui corrut i petra eorum gat ad penitentia facies fructus dignos penitentie et reuerterat a malis operibus. a Tollite. Mostissimorum hostatus est ad penitentiam docet quod ad deum fundatur orationes. b Omnes. Nihil languoris nihil pristine ruine relinquas ne mali semini pullulat rediuita plateria; et te auferere malum poterimus offerre bonum carnalib[us] hostis reprobus: placabilis hostia est deo pura confessio.

**E**lego. Nulli labior[um] confessio sancte trinitatis: et incar-

nationis: et passionis: et resurrectionis. Corde enim credit ad iusticiam: ore autem confessio, sit ad sa. hanc hostiam quae offertur: non sperat in rege assyriorum. Dicitur ergo beretum: Cōuertimini ad deum: et corrutkis per falsitatem.

**T**ollite verba fidei et confessionis: et dicitur deo aufer iniqtitatem quae versat in corde nostro: et accipe bona confessionem: et cōuertimini ad deum: et accipere bonum et cōfessionem: et cōuertimini ad deum: et corrutkis per falsitatem.

**T**ollite verba fidei et confessionis: et dicitur deo aufer iniqtitatem quae versat in corde nostro: et accipe bona confessionem: et cōuertimini ad deum: et corrutkis per falsitatem.

**T**ollite verba fidei et confessionis: et dicitur deo aufer iniqtitatem quae versat in corde nostro: et accipe bona confessionem: et cōuertimini ad deum: et corrutkis per falsitatem.

**T**ollite verba fidei et confessionis: et dicitur deo aufer iniqtitatem quae versat in corde nostro: et accipe bona confessionem: et cōuertimini ad deum: et corrutkis per falsitatem.

**T**ollite verba fidei et confessionis: et dicitur deo aufer iniqtitatem quae versat in corde nostro: et accipe bona confessionem: et cōuertimini ad deum: et corrutkis per falsitatem.

**T**ollite verba fidei et confessionis: et dicitur deo aufer iniqtitatem quae versat in corde nostro: et accipe bona confessionem: et cōuertimini ad deum: et corrutkis per falsitatem.

**T**ollite verba fidei et confessionis: et dicitur deo aufer iniqtitatem quae versat in corde nostro: et accipe bona confessionem: et cōuertimini ad deum: et corrutkis per falsitatem.

**T**ollite verba fidei et confessionis: et dicitur deo aufer iniqtitatem quae versat in corde nostro: et accipe bona confessionem: et cōuertimini ad deum: et corrutkis per falsitatem.

**T**ollite verba fidei et confessionis: et dicitur deo aufer iniqtitatem quae versat in corde nostro: et accipe bona confessionem: et cōuertimini ad deum: et corrutkis per falsitatem.

**T**ollite verba fidei et confessionis: et dicitur deo aufer iniqtitatem quae versat in corde nostro: et accipe bona confessionem: et cōuertimini ad deum: et corrutkis per falsitatem.

**T**ollite verba fidei et confessionis: et dicitur deo aufer iniqtitatem quae versat in corde nostro: et accipe bona confessionem: et cōuertimini ad deum: et corrutkis per falsitatem.

**T**ollite verba fidei et confessionis: et dicitur deo aufer iniqtitatem quae versat in corde nostro: et accipe bona confessionem: et cōuertimini ad deum: et corrutkis per falsitatem.

**T**ollite verba fidei et confessionis: et dicitur deo aufer iniqtitatem quae versat in corde nostro: et accipe bona confessionem: et cōuertimini ad deum: et corrutkis per falsitatem.

**T**ollite verba fidei et confessionis: et dicitur deo aufer iniqtitatem quae versat in corde nostro: et accipe bona confessionem: et cōuertimini ad deum: et corrutkis per falsitatem.

**T**ollite verba fidei et confessionis: et dicitur deo aufer iniqtitatem quae versat in corde nostro: et accipe bona confessionem: et cōuertimini ad deum: et corrutkis per falsitatem.

**T**ollite verba fidei et confessionis: et dicitur deo aufer iniqtitatem quae versat in corde nostro: et accipe bona confessionem: et cōuertimini ad deum: et corrutkis per falsitatem.

**T**ollite verba fidei et confessionis: et dicitur deo aufer iniqtitatem quae versat in corde nostro: et accipe bona confessionem: et cōuertimini ad deum: et corrutkis per falsitatem.

**T**ollite verba fidei et confessionis: et dicitur deo aufer iniqtitatem quae versat in corde nostro: et accipe bona confessionem: et cōuertimini ad deum: et corrutkis per falsitatem.

**T**ollite verba fidei et confessionis: et dicitur deo aufer iniqtitatem quae versat in corde nostro: et accipe bona confessionem: et cōuertimini ad deum: et corrutkis per falsitatem.

**T**ollite verba fidei et confessionis: et dicitur deo aufer iniqtitatem quae versat in corde nostro: et accipe bona confessionem: et cōuertimini ad deum: et corrutkis per falsitatem.

**T**ollite verba fidei et confessionis: et dicitur deo aufer iniqtitatem quae versat in corde nostro: et accipe bona confessionem: et cōuertimini ad deum: et corrutkis per falsitatem.

**T**ollite verba fidei et confessionis: et dicitur deo aufer iniqtitatem quae versat in corde nostro: et accipe bona confessionem: et cōuertimini ad deum: et corrutkis per falsitatem.

Osee la. XIII. Nico. de lyra

**V**iuificabunt mortui et multiplicabuntur boni in terra. Ex quo p[ro]pt[er] q[uo]d residuum huius ca. loquuntur de tpe christi. translatio enim chaldaica declarativa est hebraea littera in passim obscuris: tempore vero Christi maxime apparuit effectus diuinus misericordie: et ideo sicut superius dicebat hic dei misericordia promulgata: et secundum hunc sensum residuum huius ca. i tres p[ro]pt[er] diuidit. q[uo]d primo p[ro]pheteta incitat ad penitentiam veritatem: sed et manifestat utr[um] misericordie largitatem. ibi: Sanabo. Tertio miratur credentes pacientem. ibi: Quis sapiens. Circa primum dicit: Convenerunt israel ad dominum per penitentiam veram: ita clamauit Iohannes peccatorum Christi agere appropinquabit enim regnum celorum. unde et baptismus Iohannes baptiste fuit quod dam protestatio penitentiae agende in aduentu Christi. a Quoniam corrutti in iniquitate tua. a statu gratiae. b Tollite vobiscum verba. non dicit brutorum animalium sacrificia que cessauerunt in lege noua: sed verba duplicitis confessionis. s. peccatorum et diuinis laudis quibus homo corrutus ad deum. c At dicit ei. i. Christus. d Omnes aufer iniqtitatem. christus enim absculpsit peccatum originale per sacramentum baptismi et actualiter per sacramentum penitentie: p[ro]pter quod dicit de eo Job. i. Ecce agnus dei: ecce qui tollit peccata mundi. e Et accipe bonum. i. bonum de genere ad quod se extendit facultas humana fac acceptum deo patri sua gratia. f Et reddem vitulos. i. sacrificia: eo quod in veteri lege de specie bonis siebant maiora sacrificia. g Labiorum nostrorum. i. laudes deuotias que sunt sacrificia deo acceptissima. Ps. xlii. Haec sacrificium laudis honorificabit me. h Assur non saluabit nos tamen id est in pressuris non recurramus ad auxiliu humanum sed dominum: et ita fuit in primis ecclesia quod christiani contra persecutions Iudeorum et etiam tyranno[rum] non pugnabant armis: sed orationibus deuotis: unde per orationes beatissimi Basilii et sui populi sanctus Mercurius miles iam diu defunctus interfecit Julianum apostolam ecclesie p[ro]secutorem et eius lancea quae in ecclesia beati Basilii seruabat invenita est sanguine Juliani apostolae perfusa. i Nec dicimus ultra dominum nostrum tecum. quia p[ro]aduentum christi delecta est idolatria. k Quia eius quae in te est misereberis pupilli. erat enim populus ante aduentum christi pupilli: quia carens parentibus: sed nunc habet christum et ecclesiam versus patrem et veram matrem. l Sanabo. Hic consequenter prophetat diuine misericordie largitatem dicens in persona christi: Sanabo cōtritiones soror: id est vere penitentes sanabo per gratiam. m Diligamus eos sponte. quia amor inter hominem et deum primo p[ro]cedit ex parte dei: p[ro]pter quod dicit Iohannes prima canonica. lxx. ca. Diligamus deum quoniam ipse prior dilexit nos: et sic eius dilectio est spontanea. n Quia auersus est furor meus ab eis. per mortem enim christi homines placantur est deus pater: et per consequens filius qui est unus deus cum ipso. ideo subditur: o Quo quasi ros. sicut enim ros inuisibiliter descendit et fecundat terram: sic dei filius inuisibiliter descendens fecundavit virginem. Isa. xlvi. Rogete celli deluper et nubes pluant iustum: apertis terram et germinet saluatorem.

p Et israel: id est populus christianus seu ecclesia. q Herminabit: sicut lumen per puritatem vite. r Et erumpit radix eius in ecclesia est ipse christus secundum declarat diffuse Augustinus super psalterium. Ita radix erupit quando apostolos alios fideles peccatores subdit: s Ibunt rami eius. scilicet de virtute in virtutem.

t Et erit quasi oliua. quae semper est in virore.

v Gloria eius. quia gloria christi non marcescit. x Et odore eius. id est fama bonitatis christi in se et eius discipulis diffundetur: sicut pater impletum per orbem universum: propter quod dicit apostolus. ij. Corinthi. xii. Christi bonus odor sumus in omni loco. y Conuertentur sedentes in umbra eius: scilicet christi ut patet per translationem chaldaicam. s. allegam. z Vivent tritico. id est en karistie sacramento quod conficitur de pane triticeo: et hic panis dat vitam mundo. Job. vi. Si quis manducaverit ex hoc pane vivet in eternum: et propter hoc Iacob filius oculi qui fecit translationem chaldaicam loco huius: Vivent tritico. transstulit: Aliuificabunt mortui. Christus enim et eius discipuli in nomine eius leguntur multos mortuos suscitasse.

Et ger.

Et ger.

## Slo.ordi.

## Prologus

**G** a Et germinabūt. Quasi electi bonis operibus germinat. sicut christus q̄ est vera vinea. b Memorialē eius. Vīnū libani potest dici diuersis pignētis codicī ut suauē odoē emittat. Sicut ēm pignētū vīnū redolet suauiter: sic memoria iusti hōis bonis operibus imitātis. vel vīnū libani est: qd̄ deo in tēplo offerebat. Sicut enī dele-

tabat in vīno qd̄ ei offerebat: sic gau-

dēt ex odore q̄ de fide et operib⁹ credē-

tiū pcedit. c Ephraim. i. oīs peni-

tens qui me⁹ cepisti esse p̄ penitentiā

amodo cōtemne idola. d Ego vt

abietē. Septuaginta. Ego sicut iuniperus

cōdēta ex me. f.e. in. de iunipe-

ris iuxta. Lxx. salomō ianuas tēplicē

cit: qd̄ christus p̄ quē ad patrē ascēdi-

m̄ hanc haber naturā ut semper flo-

reat et nouos fructus faciat: nunq̄ vi-

roē deponat: hec iuniperus sub vī-

bra sua quiescēt⁹ ne mundi hūl⁹ ar-

dore ferian⁹: t̄ ne pertuat caput eorum⁹

est: sicut oīm caput bone dat fruges

et requiēt saturitatē. e Quis sa-

piens. Bis verbis ppheta obscurita-

tē voluminis: t̄ difficultatē explana-

tions ostēdit. Quis: quasi rarus est

q̄ hec oīa possit scire nūl⁹ sanctos pa-

tres ex gratia xp̄t in carne aduenien-

tis exposita fuerint. f Quia recte.

In his vijs nō ambulat nisi q̄ cōuer-

tit ad dām: t̄ a quo aufer velam⁹ qd̄

erat sup faciēt moysi: t̄ qui dicit enī da-

vid: Beuela oclōs meos t̄ c.m.d.l.t.

bic ambulabit et inueniet christum.

P.118.

## Nico.de lyra

a Et germinabūt quasi vinea. ppter hoc dicit Saluator Job. xv. Ego suz vītis vera et vos palinītes. b Me-

moriale el⁹ sicut vīnū libani. ppe enī montē istū crescebat vīnū optimū me-

morī dignū. c Ephraim. supple disserit. d Quid mihi vītra idola?

multi em̄ de decē tribub⁹ reuersi a re-

gno assyriō crediderūt ad p̄dicatio-

nē ap̄sōl⁹ aliorūq̄ christi discipulōq̄:

omni idolatria t̄ superstitione deiecta.

licet enī iudei qui redierūt de babylō-

ne nō legāt postea idolatrassē nisi ali-

qui pauci Nachabeorū tempore: illi

tamen de decē tribubus qui nō redie-

rūt de captiuitate p̄ assyrios facta ido-

la coluerunt: salte multi ut pote inter

idolatras cōmorantes. e Ego ex-

audiam orationes eius. f Et diri-

gam eum. in via salutis. g Ego vt

abietem virentem: sez faciam eum.

b Ex me fructus tuus. sicut dictum

est ca. pcedenti. tantumodo in me aux-

iliū tuū: hic mutat modus loquendi de tertia psona ad secun-

dām. i Quis sapiē? Hic ppheta admirat paucitatem cre-

dentiū: licet enī p̄imū credentes christo fuerint iudei: tamē fu-

erunt pauci cōpatiue respectu remanētū in infidelitate: quod

ppheta admirat cum videret in spiritu christi tot et tanta mi-

racula facturū q̄ merito sibi ab oībus erat credendū. ideo

subdit: Quis sapiens? sapientia de sursum descendente que ē

suadibilis et bonis consentiens: Jacob. iiij. k At intelliget

ista. q.d. pauci cōparatine intelligent dicta ppheterū.

l Et sciēt. que dicta sunt. m Quia recte vie domini. s. p̄ce

p̄ta decalogi et euangelij et cōsimilia. n Et iusti ambula-

bunt in eis. i. iustificati per fidem christi pcedent in eis de vir-

tute in virtutē. o Prevaricatores ho corrunt in eis. q̄ ca-

sus et si ereat ordinē dñi misericordie tamē intrat ordinem

sue iusticie finē punitio peccatorū ad gloriam dei cedet et ele-

ctorū q̄ cū eo regnabūt ī secula seculorū. Amen.

**Ooraliter.** n̄ Pereat samaria qm̄ Co. XLI

z̄. Hic ad litterā ponit conclusio respectu precedentū: que di-

ctā fūt

## Ooraliter

cta sunt de captiuatione decē tribūnū in quorum regno fa-

maria metropolis erat: t̄ ea idolatria vigebat. Ooraliter

autē per decē tribūs idolatras significat idolatrantiū vni-

uersitas eo: q̄ denarius est numerus pfectus et limes nume-

rum: quia numeri sequentes sunt replicationes ipsius vel

partiū eius. vnde decē enī est vīnū et

decē: duodecim duo et decē: t̄ sic cō

sequenter vīs ad viginti. i. bis decē

triginta ter decē et sic cōsequenter.

Igit̄ per destructionē decē tribūū si

gnificat destruētō omniū idolaran-

tiū: quod iam p̄ maiorī parte faciū-

st̄ p̄ p̄dicationē apostolū et ali-

orum sequentium. nā idolatria cessa-

uit per mundū exceptis quibusdam

barbaris: t̄ paucis que dicunt habi-

tere iuxta polū articū. r̄ Cōver-

tere israel ad litterā. Hic ad litterā

ppheta denūciat populo sanitate ob-

vīne misericordie: postē dēnūciat

rat et multipliciter severitatē sue iusti-

cīe: more boni samaritani post vīnum

mordieantū infundit oleū lenitū. t̄ Dic

Sciendū tū q̄ bebet et aliqui docto-

res catholici totū istud caplū expo-

nūt litteraliter de liberatio p̄populi lu-

daici a captiuitate babylonica. ego

autē ipsum exposui ad litterā de li-

berationē populi per christū facta: et

ideo mea expositiō spiritualis ē respe-

ctū altariū. ppter quod de alia p̄tra-

se: et quia mihi non occurrit conve-

nienter hic ponenda.

In ca. viii. vbi dicit in postil. Et

reddemus vitulos.

**Additio.** i. hebreia super

istud verbū. Reddem⁹ vitulos sic di-

cit: Soluēt⁹ seu reddem⁹ cōfessionē

labiorū nrōzū ī loco vitulōtū: magis

enī placet p̄nīa deo ī qua req̄t̄ cō-

fessio labiorū q̄ sacrificia: vī de capio

emissario p̄ quē expiebat p̄tā tonus

populi ut habeat Leuit. xvi. nīl ac-

cēdebat ad altare nisi sola cōfessio. dī

cīt̄ enī ibi sic: Cōfiteat̄ sup eū oīa p̄

cata filiorū israel

In codē vbi dicit postil. Prevaricato-

res vero corrūt̄ in eis

**Additio.** ii. p̄dicatorū res dicunt p̄

ut in glosa: corrūt̄ in vijs dīt̄ eo mō

quo dicitur Luc. iiij. Et ecce hic positus

est in ruinā.

Incipit expositiō primi

p̄logi in Johel ppheta

fratris Britonis.

**A**nc̄t̄ iohel ac. p̄logi q̄t̄tuor habet p̄tes. In

grū prima ordo istū pphete ad alios oīdīt̄: cī dī

Sanct̄ Johel ac. In scđa dēmōstrāt̄ ad q̄s pph-

eta et̄ dirigit̄. ibi: Et sicut ibi sub noīe ephraim ac.

tertio tps̄ pphēt̄is cōt̄iēt̄ p̄p̄t̄. ibi: Lps. iiij.

Quarto expositiō es quorūdā xborū ī ppheta cōt̄iēt̄ exp̄-

munī ibi: Ordō factū ī ppheta sermōnē dñi. vbi duo factū. pmo

ei exponit̄ cōt̄ēt̄ ī titulō. ibi: Ordō factū ēt̄ ac. cōt̄ēt̄

cōt̄ēt̄ ī exordio. ibi: Audit̄ aut̄ ac. Dis vītis lītē instāt̄.

Ordō istū pphete ap̄s hebreos et̄ ap̄id. Lxx. b̄. i. p̄cipio

primi. p̄logi sup̄ Osee. q̄ Et sicut ibi. i. Osee. i. vide nomi-

lā vītūs finē expositiōnēs secūdī. p̄logi sup̄ Osee de regulis

sez sub q̄b⁹ significationib⁹ noīm ad q̄s tribūū p̄ pphetas ser-

mo dñi dirigit̄. r̄ Sic ī lītē ppheta ac. et̄ nullā oīno israe-

lis. i. decē tribūū ī hoc fieri mētōnē. vī ī sequēt̄ p̄logi dī

Johel filū fatuel describit terrā dñi xborū. vbi alīq̄ dicit̄

q̄d̄. s. positiō est. s. Nullam oīno ac.

la eoz̄ ī exēpli et̄ canēt̄ due tribūū de hoc nōl̄ cōredēre

sed cre-